

## Samuil «1»

### *Derd-elemdin bolghan tilek*

<sup>1</sup> Efraim taghliqidiki Ramataim-Zofimda Elkanah isimlik bir kishi bar idi. U Efraimlik bolup, Yerohamning oghli, Yeroham Élixuning oghli, Élixu Toxuning oghli, Toxu Zufning oghli idi. ■ <sup>2</sup> Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hannah, yene birsining ismi Peninnah idi. Peninnahning baliliri bar idi, lékin Hannahning balisi yoq idi. <sup>3</sup> Bu adem her yili öz shehiridin samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigargha sejde qilip qurbanliq sun'ghili Shilohgha baratti. U yerde Elining Xofniy we Finihas dégen ikki oghli Perwerdigarning kahinliri bolup ishleytti. ■ <sup>4</sup> Her qétim Elkanah qurbanliq qilghan künide u *qurbanliqtin* ayali Peninnah we uning herbir oghul-qizlirigha öz ülüşhini béretti. <sup>5</sup> Emma Hannahgha bolsa u ikki hessilik ülüş béretti; chünki u Hannahni tolimu söyetti. Lékin Perwerdigar uni tughmas qilghanidi. □ <sup>6</sup> Perwerdigarning uni tughmas qilghanliqidin uning kündesh reqibi *Peninnah Hannahni* azablash üçün uning bilen qattiq qérishatti. <sup>7</sup> We her yili, Hannah her qétim Perwerdigarning öyige chiqqanda, *Peninnah* uninggha azar béretti. Peninnah shundaq qilghachqa, u yiglap

---

■ **1:1** 1Tar. 6:11, 12    ■ **1:3** Mis. 23:14; Qan. 16:16.    □ **1:5** «Lékin Perwerdigar uni tughmas qilghanidi» — ibraniiy tilida: «Lékin Perwerdigar uning baliyatqusini étiwetkenidi».

héch néme yémeytti. □ <sup>8</sup> Axiri uning éri Elkanah uninggha: — I Hannah, némishqa yighlaysen? Némishqa birnerse yémeysen? Némishqa könglüng azar yeydu? Men özüm sanga on oghuldin ewzel emesmu?! — dédi. ■

<sup>9</sup> Ular Shilohda yep-ichkendin kéyin (Eli dégen kahin shu chaghda Perwerdigarning ibadetx-anisining ishiki yénidiki orunduqta olturatti) Hannah dastixandin turdi; <sup>10</sup> u qattiq azab ichide Perwerdigargha dua qilip zar-zar yighlaytti. <sup>11</sup> U qesem ichip: — I samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar, eger dédikingning derdige yétip, méni yad étip dédikingni untumay, belki dédikingge bir oghul bala ata qilsang, uni pütün ömrining künliride Sen Perwerdigargha béghishlaymen; uning béshigha ustira héchqachan sélinmaydu, dédi. □ ■

<sup>12</sup> U Perwerdigarning aldida duasini dawam qiliwatqanda, Eli uning aghzigha qarap turdi; <sup>13</sup> chünki Hannah duani ichide qilghachqa

---

□ **1:7** «We her yili, Hannah her qétim Perwerdigarning öyige chiqqanda, Peninnah uninggha azar béretti» — némishqa ular her qétim «Perwerdigarning öyige chiqqanda» shundaq bolidu? — bizningche her qétim bir ibraniy aile Xudaning aldigha shundaq kelgende, ular barliq baliliri üçhün alahide teshekkür éytishi mumkim. Shu chaghlarda Peninnah Hannahqa «Sen bir tughmas!» dep eslitetti. Bezi terjimilerde mushu jümlining béshida: «U (Elkanah) her yili Perwerdigarning öyige chiqqanda, Hannah uninggha hemrah bolup barghanda...» déyilidu. ■ **1:8** Rut 4:15.

□ **1:11** «uning béshigha ustira héchqachan sélinmaydu» — Tewrat dewride bezi kishiler özlirini Xudaning ibaditige béghishlash meqsitide özlirini «nazariy» dep ataytti; «nazariy»lar (nazariy bolushqa qesem ichip békitilgen möhlette) haraq ichmeytti, chachlirini héch chüshürmeytti. «Chöl.» 6:1-22ni körüng. ■ **1:11** Hak. 13:5.

lewliri midirlawatqini bilen awazi anglanmaytti. Shunga Eli uni mest bolup qaptu, dep oylidi.

<sup>14</sup> Eli uningha: — Qachan'ghiche mest yürisen? Sharabingni özüngdin néri qil, dédi.

<sup>15</sup> Lékin Hannah jawaben: — Undaq emes, i ghojam! Köngli sunuq bir mezlummen. Men sharabmu, haraqmu ichmidim, belki jénim derdini Perwerdigarning aldida töktüm; ■

<sup>16</sup> dédeklarini yaman xotun dep bilmigeyla. Chünki méning zor derdim we azablimdin bu kün'giche shundaq nida qiliwatimen, dédi.□

<sup>17</sup> Eli uningha jawab bérip: — Tinch-aman qaytqin; Israilning Xudasi Özidin tiligen iltijayingni ijabet qilghay, dédi.

<sup>18</sup> Hannah: — Dédekliri köz aldilirida iltipat tapqay, dédi. U shularni dep chiqip, ghiza yédi we shuningdin kéyin chirayida ilgirikidek ghemkinlik körünmidi.

<sup>19</sup> Ular etisi tang seherde ornidin turup Perwerdigarning huzurida sejde qilip bolup, Ramahdiki öyige yénip keldi. Elkanah ayali Hannahgha yéqinchiliq qildi; Perwerdigar uni esligenidi. <sup>20</sup> Hannah hamilidar bolup, waqtisaiti toshup, bir oghul tughdi. U: «Men uni Perwerdigardin tilep aldim» dep, ismini Samuil qoydi.□

---

■ **1:15** Zeb. 62:8; 142:2 □ **1:16** «dédeklarini yaman xotun dep bilmigeyla...» — ibraniy tilida «dédeklarini «Béialning qizi» dep bilmigeyla» déyilidu. «Béial»ning menisi «erzimes» dégenlik bolup, belkim Iblisni körsitidu. □ **1:20** ««Men uni Perwerdigardin tilep aldim» dep, ismini Samuil qoydi» — ibraniy tilida «Samuil» dégenning menisi «Xuda anglidi» yaki «Xudadin tiligen» dégen'ge yéqin kélidu.

### *Hannah Samuilni Perwerdigargha ataydu*

<sup>21</sup> Uning éri Elkanah öyidiki hemmisi bilen Perwerdigargha atidighan her yilliq qurbanliqni qilghili we qilghan qesimini ada qilish üçün Shilohgha chiqti. <sup>22</sup> Lékin Hannah bille barmay érige: — Bala emchehtin ayrilghandila andin men uning Perwerdigarning aldida hazir bolushi üçün uni élip barimen; shuning bilen u u yerde menggü turidu, dédi. <sup>23</sup> Éri Elkanah uninggha: — Özüngge néme yaxshi körünse, shuni qilghin. Uni emchehtin ayrighuche turup turghin. Perwerdigar Öz söz-kalamigha emel qilghay, dédi. Ayali öyde qélip balisi emchehtin ayrilghuche émitti. <sup>24</sup> Balisi emchehtin ayrilghandin kéyin u uni élip, shundaqla üç buqa, bir efah un we bir tulum sharabni élip Perwerdigarning Shilohdiki öyige apardi. Bala bolsa téxi kichik idi. □ ■ <sup>25</sup> Ular bir buqini soyup balini elining qéshigha élip keldi. □ <sup>26</sup> Shuning bilen Hannah *uninggha*: — I ghojam, özlrirde hayat rast bolghinidek, bu yerde silining qashlirida turup Perwerdigargha nida qilghan mezlum men bolimen, dédi. <sup>27</sup> Men mushu oghul bala üçün dua qildim we mana, Perwerdigar méning tiligen iltijayimni ijabet qildi.

□ **1:24 «bir efah un»** — «efah» ashliq-danlarning ölchem birliki idi, texminen 27 litr. Buqa qurbanliq qilin'ghanda, uninggha qoshup undin «qoshumche ashliq hediye» qilinishimu kérek idi.

■ **1:24 Luqa 2:41.** □ **1:25 «Ular bir buqini soyup balini elining qéshigha élip keldi»** — qalghan ikki buqa belkim éligha Samuilni béqish üçün bergen «béqish heqqi» bolushi mumkin. Bashqa bir éhtimalliq barki, 24-ayetning menisi: «...üch buqa» emes, belki «...üch yashliq bir buqa» bolushi mumkin. Biraq bu ayetni shundaq chüshen'gen alimlar az.

28 Emdi hazir men uni Perwerdigargha tapshurup berdim. Ömrining hemme künliride u Perwerdigargha béghishlan'ghan bolidu, dédi. Shuning bilen ular u yerde Perwerdigargha sejde qildi. □

## 2

### *Hannah tentene bilen Perwerdigarni medhiyleydu*

<sup>1</sup> Hannah dua qilip mundaq dédi: —

«Méning qelbim Perwerdigar bilen yayraydu, Méning münggüzüm Perwerdigar bilen éviz kötürüldi;

Aghzim düşmenlirimning aldida tentenilikte échildi;

Chünki Séning nijatingdin shadlinimen. □ ■

<sup>2</sup> Perwerdigardek muqeddes bolghuchi yoqtur;

Chünki Sendin bashqa héch kim yoq,

Xudayimizdek héch uyultash yoqtur. ■

<sup>3</sup> I insanlar, kibirlik sözliringlarni köpeytiwermenglar,

Yoghan geplerni aghzinglardin chiqarmanglar;

Chünki Perwerdigar bilim-hidayetke ige Xudadur.

Insanlarning emelliri Uning teripidin tarazida tartilidu.

---

□ **1:28** «...ular u yerde Perwerdigargha sejde qildi» — «ular» bezi kona köchürmilerde «u u yerde Perwerdigargha sejde qildi» déyilidu (démek, Samuilni körsitidu). □ **2:1** «**Méning münggüzüm Perwerdigar bilen éviz kötürüldi**» — Tewratta, «münggüz»ler

köp hallarda ademlarning abruy-shöhritini yaki küchini bildüridu. Mushu yerde Qutquzghuchi-mesihni körsitishi mumkin. «Zeb.», 132:17ni körüng. Bu münggüzler ademning béshida ösken emes, elwette! ■ **2:1** Luqa 1:46. ■ **2:2** Qan. 3:24; Zeb. 86:8.

<sup>4</sup> Palwanlarning oq-yaliri sundurildi;  
Lékin putliship yiqilganlarning béli bolsa qudret  
bilen baghlandi.

<sup>5</sup> Qorsiqi toq bolghanlar nan tépish üçün özini  
yallanmiliqqa berdi;

Lékin ach qalghanlar hazir ach qalmidi;  
Hetta tughmas ayal yettini tughidu;  
Lékin köp baliliq bolghan soliship kétidu.■

<sup>6</sup> Perwerdigar hem öltüridu, hem hayat béridu;  
U ademni tehtisaragha chüshüridu, u yerdin yene  
turghuzidu;□ ■

<sup>7</sup> Perwerdigar ademni hem namrat qiliwétidu,  
hem bay qilidu;

U kishini hem pes qilidu, hem égiz kötüridu.

<sup>8</sup> U özi miskinni topidin qopuridu,

Qighliqtin yoqsulni kötüridu;

Ularni ésilzadiler arisida teng olturghuzidu;

Ularni shan-shereplik textige miras qilduridu;

Chünki yerning tüwrükliri Perwerdigarningkidur;

U Özi dunyani ularning üstige salghanidi.■

<sup>9</sup> Öz muqeddes bendilirining putlirini U mezmüt  
qilidu;

Emma reziller bolsa, qarangghuda shük qilinidu;

Chünki héchkim öz qudriti bilen nusret tapmaydu.

<sup>10</sup> Perwerdigar bilen qarshilashqanlar pare-pare  
qiliwétilidu;

U Özi asmanlardin ulargha qarshi güldürleydu.

Perwerdigar yer yüzining chetlirigiche höküm  
chiqiridu;

---

■ **2:5** Zeb. 34:9-10; Yigh. 5:6; Luqa 1:53. □ **2:6** «tehtisara» —  
ögenlarning rohi baridighan jay. ■ **2:6** Qan. 32:39; Ez. 37:11-14

■ **2:8** Ayup 36:15; Zeb. 113:7, 8; Luqa 1:52; Zeb. 24:1-2; 102:25;  
104:5.

U Özi tikligen padishahqa qudret béridu,  
 U Özi mesihliginining münggüzini éviz  
 kötüridu!». □ ■

<sup>11</sup> Elkanah bolsa Ramahdiki öz öyige yénip bardı.  
 Bala bolsa elining qéshida Perwerdigargha xizmet  
 qilip qaldı.

*Elining oghullirining kahinliq mensipidin rezil-  
 lik bilen paydilinisliri ••••*

<sup>12</sup> Emma Elining oghulliri intayin yaman  
 kishilerdin bolup, Perwerdigarnı tonumaytti.  
 □ <sup>13</sup> Kahinlarning xelqlerge mundaq aditi  
 bolghan: — Bırsı qurbanlıq qilip, gösh qaynap  
 pishıwatqanda kahinning xizmetkari kélip üç  
 tilliq changgakni qolida tutup <sup>14</sup> dash, qazan,  
 dangqan yaki korining ichige sanjip, changgakqa  
 néme élin'ghan bolsa kahin shuni özige alatti.  
 Ularning Shilohgha *qurbanlıq qilghili* kelgen

□ **2:10** «U Özi mesihliginining münggüzini éviz kötüridu!» —  
 «mesihlimek» yaki «mesih qilish»: Xudaning yolyoruqi bilen Is-  
 railgha yéngi bir padishah békıtish üçün uning bëshigha zeytun  
 méyi sürülüşı kérék idi. Mushu murasim «mesih qılınış» yaki  
 «mesihlinish» dep atılatı we shundaqla shu chaghdin bashlap shu  
 padishah «Xudaning mesihligini» dep atılatı. Kahınlar we bezi  
 waqtıda peyghemberlermu «mesih qılınattı». Israılda shu chaghdı  
 padishah bolmıghachqa, Hannahning bu sözi derweqe kelgüsi  
 ishlarnı aldın'ala körsetken bësharet idi. ■ **2:10** 1Sam. 7:10; Zeb.  
 2:6; 21:8; 89:24 □ **2:12** «...intayin yaman kishilerdin bolup»  
 — ıbranıy tilıda: «Bélıalning (Iblisning) oghulliridin bolup» déyılıdu.  
 «Bélıal»ning menısı «erzimes», belkim Sheytanni körsıtıdu.

hemme Israillargha shundaq aditi bolghan. □  
 15 Shundaqla hetta yaghnı köydürmeste kahinning xizmetkari kélip qurbanlıq qiliwatqan ademge: — Kahin'gha kawap üçün gösh bergin, chünki u sendin qaynap pishqan gösh qobul qilmaydu, belki xam gösh lazim, deytti. 16 Eger qurbanlıq qilghuchi uninggha: — Awwal yéghi köydürülüp bolsun, andin némini xalisang shuni alghin, dése, u: — Bolmaydu, manga derhal ber! Bolmisa mejburiy alimen, deytti; □ 17 Shundaq qilip bu ikki yashning gunahi Perwerdigarning aldida tolimu éghir bolghanidi; chünki uning sewebidin xeq Perwerdigargha atighan qurbanlıqlar közge ilinmaywatatti.

18 Emma Samuil nareside bala bolup kanaptin toqulghan bir efodni kiyip Perwerdigarning al-

---

□ **2:14** «Ularning **Shilohgha qurbanlıq qilghili kelgen hemme Israillargha shundaq aditi bolghan**» — mushu xil qurbanlıqlar, shübhisizki, «teshekkür qurbanlıqliri» yaki «inaqliq qurbanlıqliri» idi. Kahinlarning mushu aditi Musa peyghemberge chüshürülgen qanunning belgilimilirige asaslan'ghan emes. Kahinlarning «hoquq ülüshi» bolsa «Law.» 7:11-18, 28-34-ayetlerde körsitilidu. Emma elining oghulliri achközlükidin bu adetni tolimu heddidin ashuruwetkenidi. Kéyinki ayetlerni körüng. □ **2:16** «Awwal **yéghi köydürülüp bolsun, andin némini xalisang shuni alghin**» — Musa peyghemberge chüshürülgen qanun boyiche qurbanlıqlardiki barlıq yaghlar Perwerdigargha atap köydürülettı. Ademning uni yéyishi men'i qilinatti.



didida xizmet qilatti. □ 19 Buningdin bashqa uning anisi her yilda uninggha bir kichik ton tikip, her yilliq qurbanliqni qilghili éri bilen barghanda alghach kéletti. 20 Eli Elkanah we ayaligha bext tilep dua qilip: — «Ayalingning Perwerdigargha béghishlighinining ornigha sanga uningdin bashqa nesil bergey, dédi. Andin bu ikkisi öz öyige yandi. 21 Shuning bilen Perwerdigar Hannahni yoqlap beriketlep, u hamilidar bolup jemiý üç oghul we ikki qiz tughdi. Kichik Samuil bolsa Perwerdigarning aldida turup ösüwatatti.□

22 Eli bek qérip ketkenidi. U oghullirining pütkül Israilgha hemme qilghanlirini anglidi hem jamaet chédirining ishidide xizmet qilidighan ayallar bilen yatqinimu anglidi. □ 23 U ulargha: — Siler néme üçün shundaq ishlarni qilisiler? Chünki bu xelqning hemmisidin silerning yamanliqinglarni anglawatimen, dédi. 24 Bolmaydu, i oghullirim! Men anglighan bu xewer yaxshi emes, Perwerdigarning xelqini azdurupsiler. □ 25 Eger bir adem yene bir ademge gunah qilsa,

---

□ **2:18** «Samuil nareside bala bolup kanaptin toqulghan bir efodni kiyip Perwerdigarning aldida xizmet qilatti» — «efod» dégen néme? Xuda Musa peyghemberge chüshürgen qanun boyiche, bash kahin kiydighan bir alahide kalte chapan bolup, uning ichidiki ikki xil tash arqiliq Xudadin yol sorighili bollatti. Samuil Lawiy qebilisidin bolmisimu, bu ayetke qarighanda «kahinliq kiyim» kiyip, kahinliq xizmitini qiliwatatti. □ **2:21** «...yoqlap beriketlep» — ibraniy tilida peqet «yoqlap» déyilidu. Xudaning «yoqlishi» toghruluq «tebirler»nimu körüng. □ **2:22** «jamaet chédiri» — yeni «ibadet chédiri» yaki «muqeddes chédir». □ **2:24** «Perwerdigarning xelqini azdurupsiler» — bashqa birxil terjimisi: «Perwerdigarning xelqi arisida tarqalghan xewer yaxshi emes».

bashqa birsi uning üçhün Xudadin rehim sorisa bolidu; lékin eger birsi Perwerdigargha gunah qilsa, kim uning gunahini tiliyeleydu? — dédi. Lékin ular atisining sözige qulaq salmidi; chünki Perwerdigar ularni öltürüşni niyet qilghanidi.

<sup>26</sup> Emma Samuil dégen bala ösüwatatti, Perwerdigar hem ademlarning aldida iltipat tapqanidi. ■

<sup>27</sup> Xudaning bir adimi Elining yénigha kélip mundaq dédi: — Perwerdigar shundaq deydu: «Misirda, Pirewnningkide turghanda Özümni atangning jemetige ochuq ayan qilmidimmu? ■ <sup>28</sup> Men uni kahinim bolush,

Öz qurban'gahimda qurbanliq qilish, xushbuy yéqish we Méning aldimda efod tonini kéyip xizmet qilishqa Israilning hemme qebililiridin tallimighanidimmu? Shuningdek Men Israilning otta köydüridighan hemme qurbanliqlirini atanggha tapshurup teqdim qilghan emesmu?

□ ■ <sup>29</sup> Némishqa Men buyrughan, turalghu jayimdiki qurbanliqim bilen ashliq hediyelemler deysende qilisiler? Némishqa xelqim Israillar keltürgen hemme hediyelemlerning ésilidin özliringlarni semritip, öz oghulliringlarning hörmitini Méningkidin üstün qilislen?» ■ <sup>30</sup> Uning üçhün Israilning Xudasi Perwerdigar mundaq deydu: «Men derheqiqet séning we atangning jemetidikiler Méning aldimda xizmitimde

---

■ 2:26 Luqa 2:52. ■ 2:27 Ros. 7:25. □ 2:28 «... Men Israilning otta köydüridighan hemme qurbanliqlirini atanggha tapshurup teqdim qilghan emesmu?» — Tewratqa asasen, kahinlarning herqandaq qurbanliqlardin özige xas bir ülüşni élish hoquqi bar idi. ■ 2:28 Law. 10:14. ■ 2:29 Qan. 32:15.

menggü mangidu, dep éytqanidim; lékin emdi Men Perwerdigar shuni deymenki, bu ish hazir Mendin néri bolsun! Méni hörmet qilghanlarni Men hörmet qilimen, lékin Méni kemsitkenler pes qarilidu. ■ <sup>31</sup> Mana shundaq künler kéliduki, séning bilikingni we atangning jemetining bilikini teng késiwétimen; shuning bilen jemetingde birmu qérighan adem tépilmaydu! □ <sup>32</sup> Sen turalghu jayimda derd-qayghu körisen; Israillar herqandaq huzur-bextni körgini bilen, séning jemetingde ebedgiche birmu qérighan adem tépilmaydu. □ <sup>33</sup> We Men qurban'gahimning xizmitidin üzüp tashlimighan adiming bar bolsa, u közliringning xirelishishi bilen jéningning azablinishigha seweb bolidu. Jemetingde tughulghanlarning hemmisi balaghetin ötmey ölidu. □ <sup>34</sup> Sanga bu ishlarni ispatlashqa, ikki oghlung Xofniy bilen Finihasning béshigha chüshidighan mundaq bir alamet bésharet bolidu: — ularning ikkilisi bir künde ölidu. <sup>35</sup> Emma Özümge Rohim we dilimdiki niyitim boyiche ish köridighan sadıq bir kahinni

■ **2:30** Mis. 28:43; 29:9. □ **2:31** «... séning bilik-  
ingni we atangning jemetining bilikini teng késiwétimen» —

«ademning biliki» uning küchi, qabiliyiti we hoquqini bildüretti.

□ **2:32** «Sen turalghu jayimda derd-qayghu körisen» — yaki «Sen turalghu jayimda düshmen körisen». «séning jemetingde

**ebedgiche birmu qérighan adem tépilmaydu**» — bu bésharet töwendiki bablarda échilidu. Eli özi Perwerdigarning ehde sanduqining bulap kétilgenlikini köridu; biraq kéyinki künlerde, yeni Dawut padishahning künliridiki bext-beriketni u körmeydu (Elining jemetining kéyinki tarixi 22-bab, 1-22, «1Pad.» 2:26-27de körüldü).

□ **2:33** «közliringning xirelishishi» — bu ibare adette köz yashlirining köp tökülgenlikidin yaki zor ghemkinliktin bolghan haletni körsitidu.

tikleymen; Men uninggha mezmot bir jemet qurimen; u Méning mesih qilghinimning aldida menggü méngip xizmet qilidu. □ <sup>36</sup> Shundaq boliduki, séning jemetingdikilerdin herbir tirik qalghanlar bir ser kümüş we bir chishlem nan tilshke uning aldigha kélip uninggha tezim qilip: «Qahinliq xizmetliridin manga bir orun bersile, yégili bir chishlem nan tapay dep éytidighan bolidu» deydu.

### 3

#### *Perwerdigar Samuilni chaqiridu*

<sup>1</sup> Samuil dégen bala bolsa elining aldida Perwerdigarning xizmitide bolatti. Emdi Perwerdigarning sözi u künlerde kem idi; wehiylik körünüşlermu köp emes idi. <sup>2</sup> We shundaq boldiki, bir küni Eli ornida yatqanidi (uning közliri torliship körmes bolup qalay dégenidi) ■ <sup>3</sup> Xudaning chirighi téxi öchmigen bolup, Samuil Perwerdigarning ibadetxanisida, Xudaning ehde sanduqigha yéqinla yerde yatatti. <sup>4</sup> Perwerdigar Samuilni chaqirdi. U: — Mana men bu yerde, dédi. <sup>5</sup> U Elining qéshigha yügürüp béríp: — Mana men, méni chaqirdingghu, dédi. Lékin u jawab béríp: — Men chaqirmidim; qaytip béríp yatqin, dédi. Shuning bilen u béríp yatti. <sup>6</sup> Perwerdigar yene: «Samuil!» dep chaqirdi.

□ **2:35** «...Méning mesih qilghinimning aldida» — Méning padishahimning aldida, démekchi. Bizningche bu bésharet awwal Samuilning özide andin kahin Zadokning jemetide emelge ashuruldi. «menggü méngip xizmet qilidu» — ibraniy tilida «barliq künlerde méngip xizmet qilidu». ■ **3:2** 1Sam. 4:15.

Samuil qopup elining qéshigha béríp: Mana men, méni chaqirdinghu, dédi. Lékin u jawab béríp: — Men chaqirmidim i oghlum, yene béríp yatqin, dédi.

<sup>7</sup> Samuil Perwerdigarni téxi tonumighanidi; Perwerdigarning sözi uninggha téxi ayan qilinmighanidi. <sup>8</sup> Lékin Perwerdigar yene üçinchi qétim: «Samuil!» dep chaqirdi; u qopup elining qéshigha béríp: — Mana men; sen méni chaqirding, dédi. U waqitta Eli Perwerdigar balini chaqiriptu, dep bilip yetti. <sup>9</sup> Shuning bilen Eli Samuilgha: — Béríp yatqin. U eger séni chaqirsa, sen: — I Perwerdigar, söz qilghin, chünki qulung anglaydu, dep éytqin, déwidi, Samuil béríp ornida yatti. <sup>10</sup> We Perwerdigar kélip yéqin turup ilgirikidek: — «Samuil, Samuil!» dep chaqirdi. Samuil: — Söz qilghin, chünki qulung anglaydu, dep jawab berdi.□

<sup>11</sup> Perwerdigar Samuilgha: — Mana Men anglighanlarning ikki quligini zingildatqudek bir ishni Israilning arisida qilmaqchimen. ■

<sup>12</sup> Shu künide Men burun Elining jemetidikiler toghrisida éytqinimning hemmisini uning üstige chüshürimen; bashtin axirghiche ada qilimen! ■

<sup>13</sup> Chünki özige ayan bolghan qebihlik tüpeylidin Men uninggha, séning jemetingdin menggülük höküm chiqarmaqchimen, dep éytqanmen: chünki u oghullirining iplasliqini bilip turup ularni

---

□ **3:10** «Samuil, Samuil!» — Tewrat-injilda Xuda bir kishining ismini qaytilap chaqirghan bolsa, u ademning özige intayin söyümlük ikenlikini körsitidu. ■ **3:11** 2Pad. 21:12; Yer. 19:3. ■ **3:12** 1Sam. 2:31.

tosmidi. □ <sup>14</sup> Uning üçhün Elining jemetidikilerge qesem qilghanmenki, Elining jemetidikilerning qebihlik meyli qurbanliq bilen bolsun, meyli hediye bilen bolsun kafaret qilinmay, ebedgiche kechürüm qilinmaydu, dédi.

<sup>15</sup> Samuil etisi tang atquche yétip, andin Perwerdigarning öyining ishiklirini achi. Emma Samuil wehiylik körünüşni Elige éytishtin qorqti.

<sup>16</sup> Lékin Eli Samuilni chaqirip: — I Samuil oghlum, dédi. U: — Mana men, dep jawab berdi.

<sup>17</sup> U: — U sanga néme söz qildi? Sendin ötüney, uni mendin yoshurmighin. Eger Uning sanga éytqanlirining birini manga éytmay qoysang, Xuda déginini séning béshinggha chüshürsun we uningdin artuq chüshürsun! — dédi. <sup>18</sup> Shuning bilen Samuil uninggha héchnémini qaldurmay hemmini dep berdi. Eli: — Mana, U Perwerdigardur; U némini layiq tapsa, shuni qilsun, dédi.

<sup>19</sup> Samuil ösüp chong boluwatatti we Perwerdigar uning bilen bille bolup, uning éytqan bésharetlik sözliridin héchqaysisini yerde qaldurmaytti.

<sup>20</sup> Shuning bilen pütkül Israil Dandin tartip Beer-Shébaghiche Samuilning Perwerdigarning peyghembiri qilip tiklen'genlikini bilip yetti. □

<sup>21</sup> Shu waqitta Perwerdigar Shilohda Özini yene

---

□ **3:13** «Men uninggha, séning jemetingdin menggülük höküm chiqarmaqchimen, dep éytqanmen» — yaki «Men uninggha, séning jemetingdin menggülük höküm chiqarmaqchimen, dep éytqin». «chünki u oghullirining iplasliqini bilip turup ularni tosmidi» — yaki «chünki u oghullirining Xudani qarighanliqini bilip turup ularni tosmidi». □ **3:20** «Dandin tartip Beer-Shébaghiche» — «Dan» Israilning shimaliy chétide, «Beer-Shéba» uning jenubiy chétide idi.

ayan qildi. Chünki Perwerdigar Shilohda Öz söz-kalami arqiliq Samuilgha Özini ayan qildi; we Samuil Uning sözini pütkül Israilgha yetküzdi.□

## 4

### *Perwerdigarning ehde sanduqi Filistiylerning qoligha chüshidu*

<sup>1</sup> U waqitta Israil Filistiylar bilen jeng qilghili chiqip Eben-Ezerge yéqin jayda bargah-chédirlarni tikti. Filistiylar bolsa Afek dégen jayda bargah-chédirlarni tikti. <sup>2</sup> Filistiylar Israillar bilen soqushqili sep tizip turdi. Jeng kéngeygende Israil Filistiylar aldida tarmar boldi; Filistiylar ularning jeng sepliridin töt mingche ademni öltürdi. <sup>3</sup> Xalayıq bargahqa yénip kelgende, Israilning aqsaqalliri: — Némishqa Perwerdigar bugün bizni Filistiylar teripidin tarmar qildurdi? Biz Shilohdin Perwerdigarning ehde sanduqini qéshimizgha élip kéleyli; u arimizda bolsa, bizni düshminimizning qolidin qutquzidu, dédi.

<sup>4</sup> Shu geptin kéyin xalayıq Shilohgha adem mangdurup, shu yerdin kérublarning otturisida olturghan samawi qoshunlarning Serdari Perwerdigarning ehde sanduqini élip kütürüp keldi. Shuningdek Elining ikki oghli Xofniy bilen Finihasmu Xudaning ehde sanduqi bilen bille

□ **3:21** «Samuil Uning sözini pütkül Israilgha yetküzdi» — yaki «Samuil éytqan bu söz pütkül Israilda yüz berdi».

keldi. □ ■<sup>5</sup> We shundaq boldiki, Perwerdigarning ehde sanduqi leshkergahqa élip kélin'gende pütkül Israïl yerni tewretküdek küchlük bir chuqan kötürüshti.

<sup>6</sup> Filistiyler küchlük tentene awazini anglap: — Ibraniylarning leshkergahidin anglan'ghan bu küchlük chuqan néme wejidin chiqqandu, dep éytishti. Arqidinla ular Perwerdigarning ehde sanduqining ularning leshkergahigha keltürülginini bilip yetti. <sup>7</sup> Shuning bilen Filistiyler qorqup: — Ilahlar ularning leshkergahigha keptu, halimizga way! Mundaq ish bu waqitqiche héch bolghan emes, déyishti.

<sup>8</sup> Halimizga way! Bizni bu qudretlik ilahlarning qolidin kim qutquzidu? Mana bayawanda misirliqlarni türlük bala-wabalar bilan urghan ilahlar del shulardur! <sup>9</sup> I Filistiyler, özliringlarni jesur körsitip erkektek turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizge qul bolghandek biz ulargha qul bolimiz; erkektek bolup jeng qilinglar! — dédi. ■

<sup>10</sup> Shuning bilen Filistiyler Israïllar bilan jeng qildi. Israïl tarmar qilinip, herbiri terep-terepke öz chédirige beder qachti. Jengde qattiq qirghinchiliq bolup, Israïldin ottuz ming piyade esker öltürüldi. <sup>11</sup> Perwerdigarning ehde sanduqi olja bolup ketti we Elining ikki oghli Xofniy bilan Fini-

---

□ **4:4** «...kérublarning otturisida olturghan samawi qoshunlarning Serdari Perwerdigar» — «kérublar» perishtilerning sheklide bolup, ehde sanduqining ikki teripide turatti. «Mis.» 25:17-22ni körüng. Xuda «kérublarning otturisida, ehde sanduqining üstide huzurumni olturghuzimen, dep wede qilghanidi. ■ **4:4** 2Sam. 6:2; Zeb. 80:1; 99:1 ■ **4:9** Hak. 13:1.



hasmu öltürüldi.■

<sup>12</sup> Shu küni bir Binyaminliq jeng meydanidin qéchip kiyim-kéchekliri yirtiq, üstibéshi topa-chang halda Shilohga yügürüp keldi. ■ <sup>13</sup> U yétip kелgende, mana Eli yolning chétide öz orunduqida olturup taqiti-taq bolup kütüwatatti; uning köngli Perwerdigarning ehde sanduqining ghémide perishan idi. U kishi xewerni yetküzgili sheherge kurgende, pütkül sheher peryad-chuqan kötürdi.

<sup>14</sup> Eli peryad sadasini anglap: — Bu zadi néme warang-churung? dep soridi. U kishi aldirap kélip elige xewer berdi <sup>15</sup> (Eli toqsan sekkiz yashqa kirgen, közliri qétip qalghan bolup, körmeytti). ■

<sup>16</sup> U kishi Elige: — Men jengdin qaytip kelgen kishimen, bugün jeng meydanidin qéchip keldim, dédi. Eli: — I oghlum, néme ish yüz berdi? — dep soridi. <sup>17</sup> Xewerchi jawab bérrip: — Israil Filistiylarning aldidin beder qachti. Xelq arisida qattiq qirghinchiliq boldi! Séning ikki oghlung, Xofniy bilen Finihasmu öldi hemde Xudaning ehde sanduqimu olja bolup ketti, dédi. <sup>18</sup> We shundaq boldiki, xewerchi Xudaning ehde sanduqini tilgha alghanda, Eli derwazining yénidiki orunduqtin keynige yiqilip chüshüp, boyni sunup öldi; chünki u qérip, bedinimu éghirliship ketkenidi. U qiriq yil Israilning hakimi bolghanidi.□

<sup>19</sup> Uning kélini, yeni Finihasning ayali hamildar bolup tughushqa az qalghanidi. U Xudan-

■ **4:11** 1Sam. 2:34; Zeb. 78:59-61 ■ **4:12** Ye. 7:6. ■ **4:15**

1Sam. 3:2 □ **4:18** «U qiriq yil Israilning hakimi bolghanidi» — «hakim»larning yétekchi hem soraqchi rolini chüshinish üçün Tewrattiki «Batur Hakimlar»ni körüng.

ing ehde sanduqining olja bolup ketkenliki we qiyinatisi bilen éringmu ölgenlik xewirini anglighanda, birdinla qattiq tolghaq tutup, pükülüp balini tughdi. <sup>20</sup> U öley dep qalghanda, chöriside turghan ayallar: — Qorqmighin, sen oghul bala tughdung, dédi. Lékin u buninggha jawabmu bermidi hem köngül bölmidi. <sup>21</sup> U: «Shan-sherep Israildin ketti» dep baligha «Ixabod» dep isim qoydi; chünki Xudaning ehde sanduqi olja bolup ketken hem qéyinatisi bilen érimu ölgenidi. □ <sup>22</sup> U yene: — Shan-sherep Israildin ketti; chünki Xudaning ehde sanduqi olja bolup ketti! — dédi.

## 5

<sup>1</sup> Filistiyler Xudaning ehde sanduqini olja élip, uni Eben-Ezerdin élip Ashdodqa bardı. <sup>2</sup> U yerde Filistiyler Xudaning ehde sanduqini élip Dagon butxanisigha ekirip, Dagon dégen butning yénigha qoydi. <sup>3</sup> Ashdoddikiler etisi seher qopup kelse, mana Dagon buti Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yiqilghiniche düm yatatti. Shunga ular Dagon butni élip yene öz ornida turghuzup qoydi. <sup>4</sup> Lékin etisi seher qopup kelse, mana, Dagon Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yiqilghiniche düm yatatti; Dagonning béshi hem qolliri bosughida chéqilghanidi; Dagonning

---

□ **4:21** «U: «shan-sherep **Israildin ketti**» dep baligha «Ixabod» dep isim qoydi» — «Ixabod» belkim «Shan-sherep qéni?» yaki «Shan-sherep ketti» dégenni bildüridu.

peqet béliqsiman téni qalghanidi. □ <sup>5</sup> Shunga bügün'ge qeder Ashdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning butxanisigha kirküchiler bolsun, Dagonning bosughisigha dessimeydu.

<sup>6</sup> Andin Perwerdigarning qoli Ashdoddikilerning üstige qattiq chüshüp, ularni weyran qilip, Ashdod bilen etrapidikilerni hürrek késili bilen urdi.

□ ■ <sup>7</sup> Ashdoddikiler bularni körüp: — Israilning Xudasining ehde sanduqi bizlerde turmisun! Chünki uning qoli bizni we ilahimiz Dagonni qattiq bésiwaldi, déyishti. <sup>8</sup> Shuning bilen ular

adem mangdurup Filistiylerning hemme ghajilirini chaqirtip jem qilip ulardin: — Israilning Xudasining ehde sanduqini qandaq bir terep qilimiz? dep soridi. Ular: — Israilning Xudasining ehde sanduqi Gatqa chet yol bilen yötkelsun, dep jawab béréshti. Shuning bilen ular Israilning Xudasining ehde sanduqini u yerge chet yol bilen yötkidi. □ <sup>9</sup> We shundaq boldiki, ular uni chet yol bilen yötkigendin kéyin Perwerdigarning qoli u sheherge chüshüp kishilerni qattiq sarasimige chüshürdi. U kichiklerdin tartip chonglarchiche sheherdikilerni urdi, ular hürrek késilige giriptar boldi. <sup>10</sup> Shuning bilen ular Xudaning ehde sanduqini Ekron'gha ewetti. Lékin Xudaning ehde sanduqi Ekron'gha yétip kelgende, Ekrondikiler peryad qilip: — Biz bilen xelqimizni öltürüş

---

□ **5:4 «Dagon Perwerdigarning ehde sanduqining aldida yiqilghiniche düm yatatti»** — «Dagon» dégen butta ademning béshi we béliqning téni bar idi. □ **5:6 «hürrek késili»** — yaki «ösmiler» yaki «bowasir késili». ■ **5:6 Zeb. 78:60-66.** □ **5:8 «Gatqa chet yol bilen yötkelsun»** — belkim bashqa sheher-kentlerdin ötküzmeslik üçün.

üchün ular Israilning Xudasining ehde sanduqini bizge yötkidi! — dédi. <sup>11</sup> Ular adem mangdurup Filistiylerning ghøjilirini qichqartip jem qilip ulargha: — Biz bilen xelqimizni öltürmesliki üchün Israilning Xudasining ehde sanduqini bu yerdin öz jayigha ketküzünglar, dédi; chünki qattiq wehime sheherni basqanidi; Xudaning qoli ularning üstige tolimu éghir chüshkenidi. <sup>12</sup> Ölmigen ademler bolsa hürrek késili bilen urulup, sheherning peryadi asman'gha kötürüldi.

## 6

### *Filistiylar ehde sanduqini qayturup ewetidu*

<sup>1</sup> Perwerdigarning ehde sanduqi Filistiylerning yurtida yette ay turdi. <sup>2</sup> Filistiylar kahinlar bilen palchilarni chaqirip ulargha: — Perwerdigarning ehde sanduqini qandaq qilimiz? Uni qandaq qilip öz jayigha eweteleymiz? Yol körsitinglar, dédi. <sup>3</sup> Ular: — Eger Israilning Xudasining ehde sanduqini qayturup ewetsenglar, quruq ewetmenglar, héch bolmighanda uning bilen bir «itaetsizlik qurbanliqi»ni birge ewetishinglar zörürdur, dédi. Shundaq qilghanda shipa tapisiler, shundaqla Uning qolining néme üchün silerdin ayrilmighanliqini bilisiler, dédi. <sup>4</sup> Ular: — Biz némini itaetsizlik qurbanliqi qilip ewetimiz? — dep soridi. Ular: — Filistiylerning ghøjilirining sani besh; shunga besh altun hürrek we besh altun chashqan yasap ewetinglar; chünki silerge we ghojanglarga oxshashla bala-qaza chüshti. <sup>5</sup> Hürrekliringlarning sheklini we zémininglarni

weyran qilidighan chashqanlarning sheklini neqish qilip yasap, Israilning Xudasigha shan-sherep keltürünglar. Shuning bilen u belkim silerning, ilahlirimizning we zémininglarning üstini basqan qolini yéniklitermikin: — <sup>6</sup> Misirliqlar bilen Pirewn öz köngüllirini qattiq qilghandek silermu némishqa öz könglünglarni qattiq qilisiler? U misirliqlargha zor qattiq qolluq körsetkendin kéyin, ular Israillarni qoyup bermidimu, ular shuning bilen qaytip kelmidimu? ■ <sup>7</sup> Emdi yéngi bir harwa yasap, téxi boyunturuqqa köndürülmigen mozayliq ikki inekni harwigha qoshunglar; ulardin mozaylirini ayrip, öyde élip qélinglar; <sup>8</sup> andin Perwerdigarning ehde sanduqini kötürüp harwigha sélinglar; we uninggha ewetidighan itaetsizlik qurbanliqi qilidighan altun buyumlarni bir qapqa sélip sanduqqa yandap qoyunglar we sanduqni shu péti mangdurunglar; <sup>9</sup> andin qarap turunglar. Eger harwa Israil chégrisidiki yol bilen Beyt-Shemeshke mangsa, bizge kelgen shu chong bala-qazani chüshürgüchining özi Perwerdigar bolidu. Undaq bolmisa, bizni urghan Uning qoli emes, belki bizge chüshken tasadipiliq bolidu, xalas, déyishti.

<sup>10</sup> Shuning bilen Filistiylar shundaq qildi. Ular Mozayliq ikki inekni harwigha qoshup, mozaylirini öyde solap qoyup, <sup>11</sup> Perwerdigarning ehde sanduqini harwigha sélip, altun chashqan we quyma hürrekler qachilan'ghan qapni uninggha yandap qoydi. <sup>12</sup> Inekler Beyt-

---

■ 6:6 Mis. 12:31.

Shemeshke baridighan yol bilen udul yürüp ketti. Ular kötürülgen yol bilen mangghach möreytti, ya ong terepke ya sol terepke qéyip ketmidi. Filistiyerning ghojiliri ularning arqisidin Beyt-Shemeshning chégrisighiche bardı. <sup>13</sup> Beyt-Shemeshtikiler jilghida bughday oruwatatti, ular bashlrini kötürüp ehde sanduqini körüp xush bolushti. <sup>14</sup> Harwa Beyt-Shemeshlik Yeshuaning étizliqigha kélip, u yerdiki bir chong tashning yénida toxtap qaldi. Ular harwini chéqip, ikki inekni Perwerdigargha atap köydürme qurbanliq qildi. □ <sup>15</sup> Lawiylar Perwerdigarning ehde sanduqi bilen altun buyumlar bar qapni chüshürüp chong tashning üstige qoydi. Shu küni Beyt-Shemeshtikiler Perwerdigargha köydürme qurbanliqlar we bashqa qurbanliqlarnı qildi. □ <sup>16</sup> Filistiyerning besh ghojisi bularnı körüp shu küni Ekron'gha qaytip ketti. <sup>17</sup> Filistiyerning Perwerdigargha itaetsizlik qurbanliqi qilip bergen altun hürriki: — Ashdod üçün bir, Gaza üçün bir, Ashkélon üçün bir, Gat üçün bir we Ekron üçün bir idi. <sup>18</sup> Altun chashqanlarning sani bolsa Filistiyerning besh ghojisigha tewe barliq sheherning sani bilen barawer idi. Bu sheherler sépilliq sheherler we ulargha qarashliq sehra-kentlernı, shundaqla ular Perwerdigarning

□ **6:14 «Harwa Beyt-Shemeshlik Yeshuaning étizliqigha kélip, u yerdiki bir chong tashning yénida toxtap qaldi»** — démisekmu, Beyt-Shemeshtikiler Israillar idi, Beyt-Shemesh Israil bilen Filistiye otturisidiki chégra idi. □ **6:15 «Beyt-Shemeshtikiler Perwerdigargha köydürme qurbanliqlar we bashqa qurbanliqlarnı qildi»** — «bashqa qurbanliqlar» belkim «teshekkür qurbanliqliri»ni körsitidu. Undaq qurbanliqlarnı yéyishke bolıdu.

ehde sanduqini qoyghan chong chimenzarghiche hemme jayni öz ichige alatti. Bu chimenzar hazirmu Beyt-Shemeshlik Yeshuaning étizliqida bar.□

<sup>19</sup> Emma Beyt-Shemeshtikiler öz meyliche ehde sanduqining ichige qarighini üçün Perwerdigar ulardin yetmish ademni, jümlidin chonglardin ellikni urdi. Perwerdigar xelqni mundaq qattiq urghanliqi üçün pütün xelq matem tutti. □

<sup>20</sup> Beyt-Shemeshtikiler: — Bu muqeddes Xuda Perwerdigarning aldida kim öre turalaydu? Ehde sanduqi bizning bu yerdin kimning qéshigha apirilishi kérek? — dédi. <sup>21</sup> Andin ular Kiriati-Yéarimdikilerge elchilerni ewitip: — Filistiylar Perwerdigarning ehde sanduqini qayturup berdi. Bu yerge kélip uni özünglarga élip kétinglar, dédi.

## 7

### *Israillar Filistiylar bilen yene soqushidu*

□ **6:18 «Bu sheherler sépilliq sheherler we ulargha qarashliq sehra-kentlerni, shundaqla ular Perwerdigarning ehde sanduqini qoyghan chong chimenzarghiche hemme jayni öz ichige alatti. Bu chimenzar hazirmu Beyt-Shemeshlik Yeshuaning étizliqida bar»** — bashqa birxil terjimisi: «(bu sheherler sépilliq sheherlerni we uninggha qarashliq sehra-kentlerni, shundaqla ular Perwerdigarning ehde sanduqini qoyghan chong tashqiche hemmini öz ichige alghanidi) bu chong tash bugün'giche Beyt-Shemeshlik Yeshuaning étizliqida turmaqta». Yene bashqa terjimiliri uchrishi mumkin. □ **6:19 «...yetmish ademni, jümlidin chonglardin ellikni urdi»** — buning bashqa birxil terjimisi: «...besh tümen yetmish ademni urdi». Az bir qisim kona köchürmilerdimu peqet «yetmish adem» dep xatirilen'gen.

1 Shuning bilan Kiriati-Yéarimdiki ademler kélip Perwerdigarning ehde sanduqini élip chiqip, döngning üstidiki Abinadabning öyide qoydi we uning oghli Eliazarni ehde sanduqigha qarashqa Perwerdigargha atap békitti. ■ 2 Ehde sanduqi Kiriati-Yéarimda qoyulghandin tartip uzun waqit, yeni yigirme yil ötti. Israilning pütkül jemeti Perwerdigarni séghindi.

3 We Samuil Israilning pütkül jemetige: — Eger pütün qelbinglar bilan Perwerdigarning yénigha qaytip, yatlarning ilahliri bilan Ashtarotlarni öz aranglardin yoqitip, könglünglarni Perwerdigargha baghlap, xas Uning ibaditidila bolsanglar U silerni Filistiylerning qolidin qutquzidu, dédi. □ ■ 4 Shuning bilan Israil Baallar bilan Ashtarotlarni tashlap xas Perwerdigarning ibaditidila boldi.

5 Andin Samuil: — Pütkül Israilni Mizpah shehirige jem qilsanglar, men siler üçün Perwerdigarning aldida dua qilay, dédi. 6 Emdi ular Mizpahqa jem bolup, u yerde su tartip uni Perwerdigar aldigha quydi we u küni roza tutup: — Biz Perwerdigarning aldida gunah sadir qilduq, dédi. Shuning bilan Samuil Mizpahta Israillarning erzdewaliri üstidin höküm chiqardi.□

---

■ 7:1 2Sam. 6:4. □ 7:3 «Ashtarotlar» — yaki «Asherahlar» — alahide derexler bilan munasiwetlik ayal butlarni körsitidu; derexler belkim ayal but sheklide oyulghan yaki neqishlen'gen bolushi mumkin idi. ■ 7:3 Qan. 6:13; 10:20; Mat. 4:10; Luqa 4:8 □ 7:6 «...Samuil ... **Israil xelqining erzdewalirining üstidin höküm chiqardi**» — Samuil peyghamber Israil üstige höküm sürgen «batur hakimlar» yaki «qutquzghuchi baturlar»ning eng axirqisi idi.



<sup>7</sup> Filistiyler Israillarning Mizpahda jem bolghinini anglidi; Filistiyarning ghojiliri Israil bilan jeng qilghili chiqti. Israillar buni anglap Filistiylerdin qorqti. <sup>8</sup> Israillar Samuilgha: — Biz üçün Perwerdigar Xudayimiz bizni Filistiyarning qolidin qutquzushi üçün uninggha nida qilishtin toxtimighin, dédi. <sup>9</sup> Samuil anisini émiwatqan bir qozini élip toluq bir köydürme qurbanliq qilip Perwerdigargha sundi; Samuil Israilning heqqide Perwerdigargha peryad kötürdi; Perwerdigar dusini anglidi. <sup>10</sup> Samuil köydürme qurbanliq qiliwatqanda Filistiyler Israil bilan soqushqili yéqinlap keldi. Lékin Perwerdigar shu küni Filistiyarning üstige qattiq güldürmama güdürlitip ularni alaqqade qiliwetti; shuning bilen ular Israil aldida tarmar boldi. ■ <sup>11</sup> Israillar Mizpahtin chiqip ularni Beyt-Karning tüwigiche qoghlap qirdi.

<sup>12</sup> U waqitta Samuil bir tashni élip, uni Mizpah bilan shenning otturisida tiklep: — «Perwerdigar bizge hazirghiche yadem bériwatidu» — dep uni Eben-Ezer dep atidi. □ ■

<sup>13</sup> Shuning bilen Filistiyler bésiqip Israilning zéminigha yene tajawuz qilmidi; Samuil *hakim* bolghan barliq künlerde Perwerdigarning qoli Filistiyarning üstige qarshi boldi; <sup>14</sup> shundaq qilip Ekron din tartip Gatqiche Filistiyler Israildin éliwalghan sheherlarning hemmisi Israilgha yanduruldi; sheherlerge tewe zéminlarnimu Israil

■ **7:10** Ye. 10:10. □ **7:12** «Samuil bir tashni élip... Perwerdigar bizge hazirghiche yadem bériwatidu» — dep uni Eben-Ezer dep atidi» — «Eben-Ezer» dégenning menisi: «yadem téshi». ■ **7:12** 1Sam. 4:1.

Filistiylarning qolidin yandurup aldi. Buningdin bashqa Israil bilan Amoriylar otturisida tinchliq boldi.

<sup>15</sup> Samuil bolsa pütün ömrude Israilni soridi. <sup>16</sup> Her yili u Beyt-El, Gilgal we Mizpahlarni aylinip, mushu yerlerde Israil üstidin höküm yürgüzetti.

<sup>17</sup> Andin u Ramahqa yénip baratti; chünki uning öyi shu yerde idi hem u u yerdimu Israil üstidin höküm yürgüzetti. U u yerdimu Perwerdigargha bir qurban'gah yasighanidi.■

## 8

<sup>1</sup> Shundaq boldiki, Samuil qérighanda oghullirini Israilgha hakim qilip qoydi. <sup>2</sup> Uning tunjisining ismi Yoél bolup, ikkinchisining ismi Abiyah idi. Bular Beer-Shébada hakimliq qildi. <sup>3</sup> Lékin oghulliri uning yollirida yürmeytti, belki menpeetni közlep ézip, parilarni yep, heq-naheqni astin-üstün qildi.■

<sup>4</sup> U waqitta Israilning hemme aqsaqalliri Ramahda jem bolup Samuilning qéshigha kélip <sup>5</sup> uninggha: — Mana sen qériding, oghulliring bolsa séning yolliringda yürmeydu. Barliq ellerde bolghandek üstimizge höküm süridighan bir padishah békitkin, dédi.■

<sup>6</sup> Ularning «Üstimizge höküm süridighan bir padishah békitkin» dégini Samuilning könglige éghir keldi. Samuil Perwerdigargha dua qiliwidi, ■ <sup>7</sup> Perwerdigar Samuilgha jawaben: — Xelq

■ **7:17** 1Sam. 8:4. ■ **8:3** Mis. 18:21; Qan. 16:19. ■ **8:5** Hosh. 13:10; Ros. 13:21. ■ **8:6** 1Sam. 12:17.

sanga hernéme éytsa ulargha qulaq salghin; chünki ular séni emes, belki «Üstimizge padishah bolmisun» dep Méni tashlidi. <sup>8</sup> Men ularni Misirdin chiqarghan künden tartip bügünki kün'giche ular shundaq ishlarni qilip, Méni tashlap bashqa ilahlargha ibadet qilip kelgen. Emdi ular sanga hem shundaq qilidu. <sup>9</sup> Shuning üçhün ularning sözige unighin. Lékin ularni qattiq agahlandurup kelgüside ularning üstide seltenet qilidighan padishahning ularni qandaq bashquridighanliqini bildürgin, dédi.

<sup>10</sup> Samuil özidin bir padishah sorighan xelqqe, Perwerdigarning éytqinining hemmisini dep berdi.

<sup>11</sup> U: — Üstünlarda seltenet qilidighan padishahning tutidighan yoli mundaq bolidu: — U oghulliringlarni öz ishigha qoyup, jeng harwilirini heydeshke, atliq eskerliri bolushqa salidu; ular uning harwilirining aldida yügüridu; <sup>12</sup> ularni özi üçhün ming béshi we ellik béshi bolushqa, yérini heydeshke, hosulini orushqa, jeng qoralliri bilen harwa eswablirini yasashqa salidu. <sup>13</sup> Qizliringlarni etir yasashqa, tamaq étishke we nan yéqishqa salidu. <sup>14</sup> Eng ésil zéminliringlar, üzümzarliringlar bilen zeytunluqliringlarni tartiwélip öz xizmetkarlirigha béridu. <sup>15</sup> U uruqunglardin, üzümzarliringlarning hosulidin ondin bir ülüshini özining ghojidarliri we xizmetkarlirigha bölüp béridu. □ <sup>16</sup> U qulliringlar, dédekliringlar, eng

□ **8:15 «uruqunglar»** — belkim ashliqning özini körsitishi mumkin. «**özining ghojidarliri we xizmetkarlirigha ...**» — yaki «özining aghwatliri we xizmetkarlirigha ...».

kélishken yigitliringlarni we éshekliringlarni öz ishigha salidu. <sup>17</sup> U qoyliringlardin ondin bir ülüşini alidu; siler uning qul-xizmetkarliri bolisiler. <sup>18</sup> Siler u künde özünqlargha tallighan padishah tüpeylidin peryad kötürisiler; lékin Perwerdigar u künide silerge qulaq salmaydu, dédi.

<sup>19</sup> Xelq bolsa Samuilning sözige qulaq salmay: — Yaq, belki üstimizge seltenet qilidighan bir padishah bolsun, dédi. <sup>20</sup> — Shundaq qilip biz bashqa herbir ellerge oxshash bolimiz; bizning padishahimiz üstimizdin höküm chiqirip, bizni bashlaydu we biz üçün jeng qilidu, dédi.

<sup>21</sup> Samuil xelqning hemme sözlirini anglap, ularni Perwerdigargha yetküzdi. □ <sup>22</sup> Perwerdigar emdi Samuilgha: — Sen ularning sözige qulaq sélip, ulargha bir padishah békitkin, dédi. Samuil Israil-largha: — Herbiringlar öz shehiringlarga qaytinglar, dédi.

## 9

### *Saul Samuilning qéshigha kélidu*

<sup>1</sup> Binyamin qebilisidin Kish atliq bir kishi bar idi. U Abielning oghli, Abiel Zérorning oghli, Zéror Bikoratning oghli, Bikorat Afiyaning oghli idi; Afiya bolsa Binyaminliq idi. U özi batur we döletmen kishi idi. ■ <sup>2</sup> Kishning Saul isimlik, ésil

□ **8:21** «Samuil ... sözlirini anglap, ularni Perwerdigargha yetküzdi» — ibranij tilida «Samuil ... sözlirini anglap, ularni Perwerdigarning quliqigha qaytilap berdi». ■ **9:1** 1Sam. 14:51.

we xushxuy bir oghli bar idi. Israillar arisida uningdin chirayliq adem yoq idi; u shundaq égiz boyluq er idiki, xelqning herqandiqi uning mürisigimu kelmeytti.

<sup>3</sup> Saulning atisi kishning éshekliri yitip ketkenidi. Buning bilen Kish oghli Saulgha: — Sen xizmetkarlardin birini özüng bilen bille élip, ésheklerni tépip kelgin, dédi. <sup>4</sup> Ular bérip Efraim édirliqidin ötüp, Shalishah zéminini kézip, ularni izdep tapalmidi; ular Shaalim zéminidinmu ötti, éshekler u yerdimu yoq idi. Andin Binyamin zéminini kézip ötti, ularni yene tapalmidi. <sup>5</sup> Ular Zuf zéminigha yetkende Saul özi bilen kelgen xizmetkarigha: — Bole, öyge yanayli; bolmisa atam ésheklerdin ensirmey, eksiche bizning ghémimizni yep kétermiki, dédi.

<sup>6</sup> Lékin u uninggha: — Mana, bu sheherde Xudaning bir adimi bar. U möhterem bir adem, her néme dése emelge ashmay qalmaydu. Emdi u yerge barayli; u bizge baridighan yolimizni körsitip qoyarmikin, dédi.

<sup>7</sup> Shunga Saul xizmetkarigha: — Lékin uning yénigha barsaq u kishige néme bérimiz? Chünki xurjunlirimizda nan tügep qaldi, qolimizda Xudaning adimige bergüdek sowghitimiz yoq. Yénimizda yene néme bar? — dédi.

<sup>8</sup> Xizmetkar Saulgha jawab bérip: — Mana qolumda charek shekel kümüş bar. Mangidighan yolimizni dep bersun, Xudaning adimige shuni bérey, dédi □ <sup>9</sup> (burun Israilda

---

□ **9:8 «Mana qolumda charek shekel kümüş bar»** — «shekel» éghirliq miqdari, kümüş belkim 11.4 gram idi.

bir adem Xudadin yol sorimaqchi bolsa: — Kélinglar, aldin körgüchining qéshigha barayli, deytti. Hazir «peyghember» dégenni ötken zamanda «aldin körgüchi» deytti).■

<sup>10</sup> Saul xizmetkarigha: — Mesliheting yaxshi boldi. Biz mangayli, dédi. Shuning bilen ular Xudaning adimi turghan sheherge bardı. <sup>11</sup> Ular sheherge chiqidighan yolda kétiwatqanda, su tartqili chiqqan birnechche qizgha uchrıdı we ulardin: — Aldin körgüchi mushu yerdimu? — dep sorıdı.

<sup>12</sup> Ular jawab bérip: — Shundaq. Mana u aldinglarda turıdu; téz béringlar, chünki xalayıq bügün *sheherning* yuqiri jayida qurbanlıq qilmaqchi, shunga u bügün sheherge kirdi. <sup>13</sup> U *qurbanlıqtin* yéyishke téxi yuqiri jaygha chiqmay turupla, siler uning bilen sheherde uchrıshısiler. Xelq u kelmigüche taam yémeydu, chünki u awwal qurbanlıqni beriketleydu; andin chaqırılghan méhmanlar taamgha éghiz tégıdu. Hazir chiqinglar, chünki bu del uni tapqili bolidighan waqıt, dédi.□

<sup>14</sup> Ular sheherge chiqıp sheher merkizige kelgende, mana Samuil yuqiri jaygha chiqıshqa ulargha qarap kéliwatatti.

<sup>15</sup> Perwerdigar Saul kélishtin bir kün ilgiri Samuilgha:■

<sup>16</sup> — Ete mushu waqıtlarda Men yéninggha Binyamin zéminidin bir ademni ewetimen. Sen uni Méning xelqim Israilning üstige emir bolushqa mesih qilghin. U Méning xelqimni Filistiylerning

■ **9:9** Yar. 25:22. □ **9:13** «...u awwal qurbanlıqni beriketleydu» — «qurbanlıqni beriketlesh» mushu yerde (1) teshekkür éytish; (2) qurbanlıq qobul qilin'ghay dep tileshni bildürıdu.

■ **9:15** 1Sam. 15:1.

qolidin qutquzidu. Chünki Méning xelqimning peryadi Manga yetkini üçün ulargha iltipat bilen qaridim, — dédi.

<sup>17</sup> Samuil Saulni körgende Perwerdigar uninggha: — Mana, Men sanga söz qilghan adem mushudur. Bu adem Méning xelqimning üstide seltenet qilidu, dep izhar qildi.

<sup>18</sup> Saul derwazida turghan Samuilning qéshigha bérip: Silidin soray, aldın körgüchining öyi nede, dep soridi.

<sup>19</sup> Samuil Saulgha: — Aldin körgüchi men özüm shu. Mendin awwal yuqiri jaygha chiqqin. Bügün siler men bilen taam yeysiler; ete séni uzutup chiqqanda, könglüngdiki herbir ishlarni sanga dep bérey, — dep jawab berdi. <sup>20</sup> Emma üç kün burun yitip ketken ésheklerden bolsa, endishe qilmighin; ular tépildi. Emdi Israilning hemme arzusi kimgé mayil? Sanga we atangning pütkül jemetige emesmu? — dédi.

<sup>21</sup> Saul jawab bérip: — Men Israil qebililiri ichidiki eng kichik qebile bolghan Binyamindin, jemetimmu Binyamin qebilisi ichidiki eng kichiki tursa? Néme üçün bu sözlerni manga deyla? — dédi.

<sup>22</sup> Samuil bolsa Saulni we xizmetkarini bashlap, méhmanxana öyige kirdi we ularni chaqirilghanlarning arisida törde olturghuzdi. Ular ottuzche adem idi. <sup>23</sup> Samuil ashpezge: — Men saqlap qoyghin dep, sanga tapshurghan héliqi taamni élip kelgin, dédi.

<sup>24</sup> Shuning bilen ashpez saqlap qoyghan chong ajritilghan qolni élip Saulning aldigha qoydi. Samuil: — Mana, *sanga* saqlap qoyulghini

shudur! Uni aldinggha élip yégin; chünki u men xelqni chaqirghan chéghimda atayin sanga atap élip qoyghandin tartip bu békitilgen waqitqiche saqlandi, dédi. Shuning bilen u küni Saul bilen Samuil tamaqta bille boldi. <sup>25</sup> Ular yuqiri jaydin chüshüp sheherge kirdi, *Samuil* ögzide Saul bilen sözleshti. <sup>26</sup> Etisi tang sheherde orundin turghanda Samuil Saulni ögzidin chaqirip: — Ornungdin tur, men séni uzutup qoyay, dédi. Saul orundin turdi we ikkisi bille chiqti, — hem u Samuil bilen bille kochigha chiqti. <sup>27</sup> Ular sheherning ayighigha kétiwatqanda, Samuil Saulgha: Xizmetkargha aldimizda mangghach turghin, dep buyrughin, dédi. U shundaq qildi. Andin Samuil: — Sen turup tur, Perwerdigarning söz-kalamini sanga yetküzey, dédi.

## 10

### *Samuil Saulni mesih qilidu*

<sup>1</sup> Samuil bir may komzikini élip uning béshigha töküp uni söyüp mundaq dédi: — «Mana bu, Perwerdigarning séni Öz mirasigha emir bolushqa mesih qilghini emesmu?» □ ■

□ **10:1** «mana bu, Perwerdigarning séni öz mirasigha emir bolushqa mesih qilghini emesmu?» — bezi kona köchürmilerde Samuilning sözliri: «Perwerdigar séni Öz xelqi Israil üstige hökümrän qildi. Sen Perwerdigarning xelqi üstige seltenet qilisen we ularni etrapidiki düşmenlarning qolidin qutquzisen. Mana, shu ish Perwerdigar séni Öz mirasigha bash bolghili mesih qilghan emesmu?» buninggha qoshup déyilidu. ■ **10:1** Ros. 13:21.



<sup>2</sup> Sen b<sup>u</sup>g<sup>u</sup>n mendin ayrilghandin kéyin Binyamin zéminining chégrisidiki Zelzahgha yétip barghin- ingda Rahilening qebrisining yénida sanga ikki kishi uchraydu; ular sanga: «Sen izdep barghan éshekler tépildi, we mana, atang ésheklerdin ghem qilmay, belki siler üçün: Oghlumni qandaq qilip taparmen, dep ensirimekte» dep éytidu. <sup>3</sup> Sen u yerdin méngip, Tabordiki dub derixige yetkende Perwerdigarning aldigha bérish üçün Beyt-Elge chiqip kétiwatqan üç kishige uchraysen. Ulardin biri üç oghlaq, biri üç nan we yene biri bir tulum sharabni k<sup>o</sup>t<sup>u</sup>r<sup>u</sup>p kélidu.

<sup>4</sup> — Ular sanga salam qilip ikki nanni sunidu; sen berginini qolliridin alghin. ■ <sup>5</sup> Andin sen «Xudagha *atalghan* Gibéah sheherige barisen (u yerde Filistiylarning bir leshkergahi bar); sen shu sheherge kelseng chiltar, tembur, ney we lirlarni k<sup>o</sup>t<sup>u</sup>r<sup>u</sup>p yuqiri jayidin ch<sup>u</sup>shken bir b<sup>o</sup>lek peyghemberler sanga uchraydu. Ular bésharetlik sözlerni qilidu. □ ■ <sup>6</sup> Shuning bilen Perwerdigarning Rohi séning wujudunggha ch<sup>u</sup>shidu, sen ular bilen birlikte bésharetlik sözlerni qilisen we yéngi bir adem bolisen. <sup>7</sup> Mushu alametler sanga kelgende, qolungdin néme kelse shuni qilghin. Ch<sup>u</sup>nki Xuda sen bilen billidur. <sup>8</sup> Andin mendin ilgiri Gilgalgha ch<sup>u</sup>sh<sup>u</sup>p barisen. Mana, men hem

---

■ **10:4** Hak. 18:15. □ **10:5** «Xudagha **atalghan Gibéah sheherige barisen**» — bashqa bir xil terjimisi: «Xudaning d<sup>o</sup>ngige barisen». Ibraniy tilida: «Xudaning Gibéahi» (Gibéah bir sheher, menisi «d<sup>o</sup>ng», «édir»). «lirlarni **k<sup>o</sup>t<sup>u</sup>r<sup>u</sup>p yuqiri jayidin ch<sup>u</sup>shken bir b<sup>o</sup>lek peyghemberler**» — yaki «lirlarni k<sup>o</sup>t<sup>u</sup>r<sup>u</sup>p yuqiri jayidin ch<sup>u</sup>shidighan bir b<sup>o</sup>lek peyghemberler». ■ **10:5** 1Tar. 16:39; Ch<sup>o</sup>l. 11:25

yéninggha chüshüp köydürme qurbanlıqlar sunush we inaq qurbanlıqlar qilish üçün kélimen. Men yéninggha bérip, néme qilishing kéreklikini uqturmighuche, méni yette kün saqlap turghin».**■**

<sup>9</sup> We shundaq boldiki, u burulup Samuuldin ayrilghanda Xuda uninggha yéngi bir qelb ata qildi; we bu alametlerning hemmisi ashu küni emelde körsitildi.

<sup>10</sup> Ular Gibéahgha yétip kelgende mana, bir bölek peyghemberler uninggha uchridi; Xudaning Rohi uning wujudigha chüshti, buning bilen u ularning arisida bésharet qilishqa bashlidi. **■** <sup>11</sup> Uni ilgiri tonuydighanlarning hemmisi uning peyghemberlerning arisida bésharet qilghinini körgende ular bir-birige: — Kishning oghligha néme boptu? Saulmu peyghemberlerdin biri boldimu néme? — déyishti. <sup>12</sup> Emma yerlik bir adem: — Bularning atiliri kimler? — dédi. Shuning bilen: «Saulmu peyghemberlerning birimidu?» deydighan gep peyda boldi. □ **■**

<sup>13</sup> Emdi Saul bésharetlik sözlerni qilip bolup, yuqiri jaygha chiqip ketti. <sup>14</sup> Saulning taghisi uningdin we uning xizmetkaridin: — Nege bérip keld-

---

**■ 10:8** 1Sam. 13:8. **■ 10:10** 1Sam. 19:19. □ **10:12** «Bularning ,yeni peyghemberlerning atiliri kimler?» — mushu soal belkim peyghember bolush üçün aliyjanab yaki ésilzade ailiside tughulush shert emes, dégenni körsitidu. «Saulmu peyghemberlerning birimidu?» — mushu gep belkim (1) melum birsining ulugh bir ish qilalaydighanliqigha bolghan gumanni bildüridu; (2) uning eksiche, Saul esli «ulugh erbab» bolmisimu, addiy adem némishqa ulugh ishni qilalmaydiken, dégen pikirni bildüridu. 12-ayettiki «yerlik adem»ning soaligha qarighanda, biz ikkinchi pikirge mayilmiz.

**■ 10:12** Gal. 1:24; 1Sam. 19:25

inglar? dep soridi. U: — Ésheklarni izdigili chiq-tuq; lékin ularni tapalmay Samuilning qéshigha barduq, dédi.

<sup>15</sup> Saulning taghisi: — Samuilning silerge néme déginini manga éytip bergine, dédi.

<sup>16</sup> Saul taghisigha: — U jezm bilan bizge éshekler tépildi, dep xewer berdi, dédi. Lékin Samuilning padishahliq ishi toghruluq éytqan sözini uninggha dep bermidi.

### *Samuil xelqni agahlanduridu*

<sup>17</sup> Samuil emdi xelqni Perwerdigarning aldigha jem bolunglar dep, Mizpahqa chaqirdi. <sup>18</sup> U Israilgha: — Israilning Xudasi Perwerdigar mundaq deydu: — «Men siler Israilni Misirdin chiqirip misirliqlarning qolidin azad qilip, silerge zulum qilghan hemme padishahliqlarning qolidin qutquzdum. <sup>19</sup> Lékin bügünki künde silerni béshinglarga chüshken barliq balayi'apetlerdin we barliq musheqqetlerdin qutquzghuchi Xudayinglardin waz kéchip uninggha: «Yaq. Üstimizge bir padishah békitip bergeysen» — dédinglar. Emdi özünglarni qebilenglar boyiche, jemetinglar boyiche Perwerdigarning aldigha hazir qilinglar» — dédi.■

<sup>20</sup> Shuning bilan Samuil Israilning hemme qebililirini aldigha jem qilip, chek tashliwidi, chek Binyamin qebilisige chiqti. ■ <sup>21</sup> U Binyamin qebilisini jemet-jemetliri boyiche öz aldigha keltürüp chek tashliwidi, chek Matrining jemetige chiqti.

Andin kéyin yene chek tashliwidi, Kishning oghli Saulgha chiqti. Ular uni izdiwidi, emma uni tapalmidi.

<sup>22</sup> Shunga ular Perwerdigardin yene: — U kishi bu yerge kélemdu? — dep soridi.

Perwerdigar jawaben: — Mana, u yük-taqlarning arisigha yoshuruniwaldi, dédi. <sup>23</sup> Shunga ular yügürüp bérip uni shu yerdin élip keldi. U xelqning otturisida turghanda xalayıqning boyi uning mürisigimu kelmidi. ■

<sup>24</sup> Samuil barliq xelqçe: — Emdi Perwerdigar talighan kishige qaranglar! Derweçe barliq xelqning ichide uninggha yétidighan birsi yoqtur, dédi. We xelqning hemmisi: — Padishah yashisun! — dep towlashti.

<sup>25</sup> Samuil xelqçe padishahliq hoquq-qanunlirini uqturdi we uni oram yazma qilip yézip chiqip, Perwerdigarning aldigha qoydi. Andin Samuil hemme xelqni, herqaysisini öz öylirige qayturdi.

<sup>26</sup> Saulmu hem Gibéahdiki öyige qaytti; köngülliri Xuda teripidin tesirlendürülgen bir türküm batur kishi uning bilen bille bardı. ■ <sup>27</sup> Lékin birnechche rezil kishi: — Bu kishi qandaqmu bizni qutquzalısun? — dep uni kemsitip uninggha héch sowghat bermidi; emma u anglımaslıqqa saldı. □ ■

## 11

---

■ **10:23** 1Sam. 9:2 ■ **10:26** 1Sam. 13:2. □ **10:27** «birnechche rezil kishi» — ıbraniy tilida: «Béıialning (Sheytanning) birnechche baliliri». ■ **10:27** 1Sam. 11:12; 2Tar. 17:5.

### *Saul Yabeshdikilerga yardemge baridu*

<sup>1</sup> Shu waqitta Ammoniy Nahash chiqip Yabesh-Giléadni muhasirige aldi. Yabeshning hemme ademliri Nahashqa: — Eger biz bilen ehde tüzseng, sanga boysunimiz, dédi. □

<sup>2</sup> Lékin Ammoniy Nahash ulargha: — Pütkül Israilgha deshnem qilish üçün her biringlarning ong közini oyup andin siler bilen ehde qilay, dédi.

<sup>3</sup> Yabeshning aqsaqalliri uninggha: — Bizge yette kün möhlet bergin; biz Israilning pütkül yurtigha elchilerni mangdurup andin kéyin bizni qutquzidighan adem chiqmisa, özimiz chiqip sanga teslim bolimiz, dédi.

<sup>4</sup> Emdi elchiler Saulning shehiri Gibéahgha kélip mushu sözlerni xelqning quligha yetküzdi; hemme xelq peryad kötürüp yighildi. <sup>5</sup> We mana, Saul étizliqidin chiqip kalilarni heydep kéliwatatti, u: — Xelq néme dep yighlaydu, dep soridi. Ular Yabeshdin kelgen kishilerning sözlirini uninggha dep berdi. <sup>6</sup> Saul bu sözlerni anglighanda Xudaning Rohi uning üstige kélip, uning ghezipi qattiq qozghaldi. <sup>7</sup> U bir jüp uyni chépip parchilap, parchilirini elchilerning qoli arqiliq pütkül Israil zéminigha tarqitip: — Her kim kélip Saul bilen Samuilgha egheshmise, ularning uylirimu mushuninggha oxshash qilinidu, dédi. Shuning bilen Perwerdigarning qorqunchi xelqning üstige chüshti; shundaq boldiki, ular itti-paqliship bir ademdek jengge chiqti. ■ <sup>8</sup> Saul ularni Bézek *dégen jayda* sanighanda Israillar üç yüz ming, Yehudaning ademliri bolsa ottuz ming

□ **11:1** «Yabesh-Giléad» — démek, Giléad (rayoni)diki Yabesh.

■ **11:7** Hak. 20:1.

chiqti. <sup>9</sup> Ular kelgen elchilerge: — Giléadtiki Yabeshning adamlirige shundaq éytinglarki, ete kün chüsh bolghanda nijat silerge kélidu, dédi.

Elchiler bérip shuni Giléadtiki Yabeshliqlargha yetküzdi; ular intayin xushal bolushti.

<sup>10</sup> Shuning bilen Yabeshdikiler: — Ete biz qéshinglarga chiqip *teslim bolimiz*, siler bizni qandaq qilishqa layiq körsenglar, shundaq qilinglar, dédi.

<sup>11</sup> Etisi shundaq boldiki, Saul xelqni üç bölek qildi; ular kéche tötinchi jésekte leshkergahgha kirip Ammoniylarni kün chüsh bolghuche urup qirdi. Tirik qalghanlar bolsa shundaq parakende boldiki, ulardin ikki ademmu bir yerge kélelmidi.

### *Saul padishah qilinidu*

<sup>12</sup> Xelq emdi Samuilgha: — Bizning üstimizge Saul padishah bolmisun dep éytqanlar kimler? Bu kishilerni keltürüp, ularni öltüreyli, dédi. ■

<sup>13</sup> Lékin Saul: — Bügün héchkim öltürülmisun. Chünki bügün Perwerdigar Israilgha nusret berdi, dédi.

<sup>14</sup> Samuil xelqge: — Qéni, Giléadqa bérip u yerde padishahliqni yéngibashtin tikleyli, dep éytti.

<sup>15</sup> Shuni déwidi, hemme xelq Giléadqa bérip Giléadta Perwerdigarning aldida Saulni padishah qildi; ular u yerde Perwerdigarning aldida inaqliq qurbanliqlirini keltürdi. Saul hem shuningdek barliq Israil shu yerde zor xushalliqqa chömdi.

---

■ **11:12** 1Sam. 10:27.

## 12

<sup>1</sup> Samuil pütkül Israilgha: — Mana, men silerning barliq éytqan sözliringlarni anglap üstünglarga bir padishah qoydum; □ <sup>2</sup> Mana emdi padishah silerning aldinglarda yürmekte, men bolsam qérip béshim aqardi; mana, méning oghullirimmu aranglarda turidu. Yashliqimdin tartip bu kün'giche silerning aldinglarda méngip keldim. □

<sup>3</sup> Mana bu yerde turuptimen. Perwerdigarning aldida we uning mesih qilin'ghinining aldida manga erzinglar bolsa dewéringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning éshikini tartiwaldim? Kimning heqqini yédim? Kimgé zulum qildim? Yaki men közümnü kor qilish üçün kimdin para aldim? Shundaq bolsa denglar, we men uni silerge tölep bérimen, dédi.

<sup>4</sup> Ular jawab bérip: — Sen bizning heqqimizni yémiding, héchkimge zulum qilmiding we héch kishining qolidin birer nersinimu éliwalmiding, dédi.

<sup>5</sup> U ulargha: — Mende héch heqqinglar qalmighanliqigha Perwerdigar silerge guwah bolup we uning mesih qilghini hem bugün guwahchi bolsun, déwidi, ular: — U guwahtur, dédi.

---

□ **12:1** «men silerning barliq éytqan sözliringlarni anglap üstünglarga bir padishah qoydum» — ibraniy tilida: «men silerning éytqan sözliringlarning hemmiside awazinglarga qulaq sélip bir padishah qoydum» déyilidu. □ **12:2** «mana, méning oghullirimmu aranglarda turidu» — Samuilning déginining menisi, shübhisizki: «Özüm qéri; méning oghullirim öz gunahligha özliri mes'ul — siler ularni qandaq bir terep qilsanglar öz ixtiyaringlar. Men özüm silerning aldinglarda gunahkar emesmen» dégendek.

6 Samuil xelqqa mundaq dédi: «Musa bilen Harunni tiklep ata-bowiliringlarni Misir zéminidin chiqarghuchi bolsa Perwerdigardur. 7 Emdi ornunglardin turunglar, men Perwerdigarning aldida Perwerdigarning silerge we ata-bowiliringlarga yürgüzgen heqqaniy emellirini silerning aldinglarga qoyushqa söz qilay.

8 Yaqup Misirgha kirgendingin kéyin ata-bowiliringlar Perwerdigargha peryad qilghanda, Perwerdigar Musa bilen Harunni ewetti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin chiqirip bu yerde olturaqlashturdi. □ ■ 9 Emma ular öz Xudasi Perwerdigarni untudi; shunga u ularni Hazorning qoshunidiki serdar Siséraning qoligha, Filistiylerning qoligha hem Moabning padishahining qoligha tapshurup berdi; bular ular bilen jeng qilishti. ■ 10 Shuning bilen ular Perwerdigargha peryad qilip: «Biz gunah qilip Perwerdigarni tashlap Baallar we Ashtarotlarning ibaditide bolduq; emma emdi bizni dühmenlirimizning qolidin qutquzghin, biz sanga ibadet qilimiz» dédi. □ 11 We Perwerdigar Yerubbaal, Bédan, Yeftah we Samuilni ewetip, etrapinglardiki dühmenliringlarning qolidin silerni qutquzdi, shuning bilen tinch-aman

---

□ **12:8** «Yaqup Misirgha kirgendingin kéyin...» — «Yaqup» mushu yerde Yaqupning ewladliri, yeni Israilni körsitidu. ■ **12:8** Yar. 46:5; Mis. 2:23; Mis. 3:10. ■ **12:9** Hak. 4:2; Hak. 10:7; Hak. 3:12.

□ **12:10** «Perwerdigarni tashlap Baallar we Ashtarotlarning ibaditide bolduq» — «Baallar» we «Ashtarotlar» ikki xil butlarni körsitidu.



turuwatqanidinglar. □ ■

<sup>12</sup> Lékin Xudayinglar Perwerdigar Özi padishahinglar bolsimu, Ammonning padishahi Nahashning silerge qarshi qopqinini körgininglarda siler: Yaq! Bir padishah üstimizge seltenet qilsun dep manga éyttinglar. ■ <sup>13</sup> Emdi siler xalap tallighan, siler tiligen padishahqa qaranglar; mana, Perwerdigar silerning üstünlargha bir padishah qoydi. ■

<sup>14</sup> Eger siler Perwerdigardin qorqup, uning qul-luqida bolup, Uning awazigha qulaqliringlarni sélip, Uning emrige asiyliq qilmisanglar, siler hem üstünlarda seltenet qilghan padishah Xu-dayinglar Perwerdigargha egeshsenglar, emdi silerge yaxshi bolidu. ■ <sup>15</sup> Lékin Perwerdigarning sözige qulaq salmay, belki Perwerdigarning em-rige asiyliq qilsanglar, Perwerdigarning qoli ata-bowiliringlarga qarshi bolghandek silergimu qarshi bolidu.

<sup>16</sup> Emdi turunglar, Perwerdigar közliringlarning aldida qilidighan ulugh karametni körünglar!

<sup>17</sup> Bügün bughday oridighan waqit emesmu? Men Perwerdigargha nida qilay, U güldürmama bilen yamghur yaghduridu. Shuning bilen silerning bir padishah tiligininglarning Perwerdigarning neziride zor rezillik ikenlikini körüp yétisiler».

<sup>18</sup> Andin Samuil Perwerdigargha nida qildi; shuning bilen Perwerdigar shu küni güldürmama

---

□ **12:11** «Perwerdigar Yerubbaal, Bédan, Yeftah we Samuilni ewetip...» — «Bédan» belkim Barakni körsitidu («Hak.» 4-babni körüng). ■ **12:11** Hak. 6:14; 10:3; 11:15. ■ **12:12** 1Sam. 8:5, 19. ■ **12:13** 1Sam. 10:19. ■ **12:14** Qan. 1:26.

bilen yamghur yaghdurdi. Xelq Perwerdigardin we Samuildin bek qorqti. <sup>19</sup> Xelqning hemmisi Samuilgha: — Xudaying Perwerdigargha bizni ölmisun dep keminiliring üçün dua qilghin; chünki hemme gunahlirimizning üstige yene yamanliq ashurup özimizge bir padishah tiliduq, dédi.

<sup>20</sup> Samuil xelqge mundaq dédi: — Qorq-manglar; siler derweqe bu hemme rezillikni qilghansiler, lékin emdi Perwerdigargha egishishtin chetnimey, pütkül köngülliringlar bilen Perwerdigarning ibaditide bolunglar;

<sup>21</sup> ademge payda yetküzmezdighan yaki ademni qutquzalmaydighan bihude ishlarni izdep, yoldin ézip ketmenglar; chünki ularning tayini yoqtur.

<sup>22</sup> Chünki Perwerdigar Öz ulugh nami üçün Öz xelqini tashlimaydu; chünki Perwerdigar silerni Öz xelqi qilishni layiq körgendur.

<sup>23</sup> Manga nisbeten, siler üçün dua qilishtin tox-tash bilen Perwerdigargha gunah qilish mendin néri bolsun; belki men silerge yaxshi we durus yolni ögitimen. <sup>24</sup> Peqet siler Perwerdigardin qorqup pütkül köngülliringlar we heqiqet bilen uning ibaditide bolunglar; chünki siler üçün qilghan ulugh karametlerge qaranglar!

<sup>25</sup> Lékin yamanliq qilsanglar, hem özünglar hem padishahinglar halak qilinisiler».

## 13

*Saul Perwerdigarning sözliridin chiqip kétidu*

1 Saul *ottuz* yashta padishah bolup Israilning üstide ikki yil seltenet qilghandin kéyin □ 2 Özige Israildin üç ming ademni ilghap aldi. Ikki mingi Mikmashta we Beyt-El taghlirida Saulning qéshida, bir mingi Binyamin zéminidiki Gibéahda Yonatanning qéshida idi. Emma u qalghan xelqning herbirini öz öylirige ketküziwetti.

3 Yonatan bolsa Filistiylarning Gébadiki leshkerghahga hujum qildi, Filistiylar buningdin xewer tapti. Saul bolsa: — Pütkül zémindiki ibraniiylar anglap oyghansun dep, kanay chaldurdi.

4 Pütkül Israil Saulning Filistiylarning leshkerghahga hujum qilghanliqidin hemde Israilning Filistiylerge nepretlinidighanlikidin xewer tapti. Xelq Saulning keynidin Gilgalgha bérip yighildi.

5 Filistiylerdin Israil bilen jeng qilghili üç ming jeng harwisi, alte ming atliq leshker we déngiz sahilidiki qumdek köp piyade leshker yighildi. Ular kélip Beyt-Awenning sherq teripidiki Mikmashta bargah tikti. □

6 Israilning ademleri özlirining qattiq xiyinxeterde qalghanliqini körüp gharlarga, chatqalliqlargha, qiya tashliqlargha, yuqiri

---

□ **13:1** «Saul *ottuz yashta padishah bolup Israilning üstide ikki yil seltenet qilghandin kéyin...*» — qedimki köchürmilerde bu ayet bashqa shekillerde körüldü. «Saul *ottuz yashta...*» dégen söz Tewratning grékche terjimisi (LXX)de körüldü. Saul jemi y qiriq yil seltenet qildi («Ros.» 13:21). □ **13:5** «Filistiylerdin **Israil bilen jeng qilghili üç ming jeng harwisi, ...yighildi**» — köp kona köchürülmilerde: «Filistiylerdin Israil bilen jeng qilghili *ottuz ming jeng harwisi... yighildi*» déyilü. Lékin bundaq köp bolushi mumkin emes. Héç bolmighanda mushu «jeng harwiliri» ichide yük-taqlarni élip mangghan harwilarmu bar idi. «Beyt-Awen» — yeni «Beyt-El».

jaylarga we azgallarga yoshuruniwélishti; □  
 7 *bezi* Ibraniylar Iordan deryasidin ötüp, Gad we Giléadning zéminigha qéchip bardı. Lékin Saul Gilgalda qaldı, ademlirining hemmisi uninggha titrigen halda egeshti.

8 Emdi Saul Samuil uninggha békitken waqıtqiche yette kün kütüp turdı; lékin Samuil Gilgalgha kelmıdı, xelq uningdin tarılıp ketkili turdı.

9 Saul: — Köydürme qurbanlıq bilen inaqııq qurbanlıqlirini bu yerge — yénimgha élip kélinglar, dédı. Andin u özi köydürme qurbanlıq ötküzdi.

10 We shundaq boldiki, u köydürme qurbanlıqni tügitishi bilenla, mana Samuil keldi. Saul uninggha salam qilghili aldigha chiqtı.

11 Lékin Samuil: — Néme ishlarnı qilding?! — dep sorıdı. Saul: — Xelq mendin tarılıp ketkenlikini, silining békitken waqıtta kelmigenliklirini, Filistiylerning Mikmashta yighilghinini kördüm,

12 men ichimde: Emdi Filistiylar Gilgalgha chüshüp manga hujum qilmaqchi, men bolsam téxi Perwerdigargha iltija qilmıdım, dédı. Shunga köydürme qurbanlıq qilishqa özümni mejburlıdım, dédı.

13 Samuil Saulgha: — Sen exmeqliq qilding; sen Xudaying Perwerdigar sanga buyrughan emrni tutmıding; shundaq qilghan bolsang Perwerdigar Israilning üstidiki seltenitingni menggü mustehkem qilatti, dédı. 14 Lékin emdi selteniting mustehkem turmaydu. Perwerdigar Öz

---

□ 13:6 «Israilning ademliri özlirining qattıq xiyim-xeterde qalghanlıqı» — «özlirining qattıq xiyim-xeterde qalghanlıqı» belkim qoshunining ehwalini körsitishi mumkin.

könglidikidek muwapiq bir ademni izdep tapti. Perwerdigar uni Öz xelqining bashlamchisi qildi, chünki sen Perwerdigar sanga buyrughanni tut-miding, dédi.

<sup>15</sup> Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin kétép Binyamin zéminidiki Gibéahgha bardı. Saul bolsa öz yénidiki ademlerni sanıdı; ular alte yüzche chıqtı. <sup>16</sup> Saul bilen oghli Yonatan we ularning qéshida qalghan xelq Binyamin zéminidiki Gébada qélip qaldı, Filistiyler bolsa Mikmashta bargah tikkenıdı.

<sup>17</sup> Qaraqchılar daim Filistiylerning bargahidin chiqıp üç böleкке bölünetti. Bir bölek Shual zéminidiki Ofrahgha barıdighan yolgha atlinatti, <sup>18</sup> bir bölek Beyt-Horon'gha barıdighan yol bilen mangatti, yene bir bölek chölning chétidiki Zeboim jilghisigha qaraydighan zémindiki yolgha mangatti.

<sup>19</sup> Emma pütkül Israil zéminida héchbir tömürchi tépilmaytti; chünki Filistiyler: — Ibraniylar özlirige qilich yaki neyze yasiyalmişun, dep oylaytti. ■

<sup>20</sup> Bu sewebtin Israillar hemmisi sapan chishliri, ketmenlirini, paltılirini we orghaqlirini bıslash üçhün Filistiylerning qéshigha baratti. <sup>21</sup> Ular sapan chishliri we ketmenler üçhün üchtin ikki shekel, jotu, palta we zıxlarnı bıslash üçhün üchtin bir shekelni töleytti. <sup>22</sup> Shunga urush bolghanda Saul we Yonatanning qéshidiki xelqning héchbiride qilich ya neyze yoq idi; peqet Saul bilen oghli Yonatandila bar idi.

*Yonatan yalghuz jengge chiqidu*

<sup>23</sup> U waqitta Filistiylarning bir qarawullar etriti Mikmashtiki dawan'gha chiqqanidi.

**14**

<sup>1</sup> Bir küni Saulning oghli Yonatan yaragh kötürgüchisige: — Kelgin, udulimizdiki Filistiylarning qarawullar etritining yénigha chiqayli, dédi. Emma u atisigha héchnéme démidi.

□ <sup>2</sup> Saul bolsa Gibéahning chétidiki Migrondiki anar derixining tégide qaldi. Uning qéshidiki xelq alte yüzche idi ■ <sup>3</sup> (u waqitta efodni Axitubning oghli, Ixabodning akisi Axiyah kiyetti; u Shilohda turuwatqan, Perwerdigarning kahini idi. Axitub Finihasning oghli, Finihas Elining oghli idi). Xelq bolsa Yonataning ketkinlikini bilmigenidi. □

<sup>4</sup> Yonatan Filistiylarning qarawullar etriti terepke ötmekchi bolghan dawanning ikki teripide tüwrüktek tik qiya tashlar bar idi. Birining nami Bozez, yene birining nami Seneh idi. <sup>5</sup> Bir qiya tash shimaliy teripide bolup, Mixmash bilen qariship turatti, yene biri jebub teripide Gébaning udulida idi. <sup>6</sup> Yonatan yaragh kötürgüchisige: — Kel, bu xetnisizlarning qarawullar etritige

□ **14:1** «yaragh kötürgüchi» — bu ibarining bashqa birxil terjimisi «sawut-qalqan kötürgüchi». ■ **14:2** 1Sam. 13:15 □ **14:3** «u waqitta efodni Axitubning oghli, Ixabodning akisi Axiyah kiyetti» — «efod»ning néme ikenlikini chüshinish üçün «Mis.» 28-babni we izahatlrini körüng. Bezi waqitlarda uning arqiliq Perwerdigarning iradisini yaki hökümlirini perq etkili bolatti. Adette peqet «bash kahin» efodni kiyetti.

chiqayli; Perwerdigar biz üçün bir ish qilsa ejob emes, chünki Perwerdigarning qutquzushi üçün ademlarning köp yaki az bolushi héch tosalghu bolmaydu, dédi.

<sup>7</sup> Uning yaragh kötürgüchisi uninggha: — Könglüngde her néme bolsa shuni qilghin; barghin, mana, könglüng némini xalisa men sen bilen billimen, dédi.

<sup>8</sup> Yonatan: — Mana, biz u ademler terepke chiqip özimizni ulargha körsiteyli; <sup>9</sup> eger ular bizge: — Biz silerning qéshinglarga barghuche turup turunglar, dése ularning qéshigha chiqmay öz jayimizda turup turayli; <sup>10</sup> lékin ular: — Bizning qéshimizgha chiqinglar, dése, chiqayli. Chünki shundaq bolsa Perwerdigar ularni qolimizgha bériptu, dep bilimiz; mushundaq ish bizge bir bésharet bolidu, dédi.

<sup>11</sup> Ikkiylen özini Filistiylerning qarawullar etritige körsetti. Filistiylar: — Mana, Ibraniylar özini yoshurghan azgallardin chiqiwatidu, dédi.

<sup>12</sup> Etrekkiler Yonatan bilen yaragh kötürgüchisige: — Bizge chiqinglar, biz silerge bir nersini körsitip qoyimiz, dédi. Yonatan yaragh kötürgüchisige: — Manga egiship chiqqin; chünki Perwerdigar ularni Israilning qoligha berdi, dédi. <sup>13</sup> Yonatan qol-putliri bilen ömülep chiqti, yaragh kötürgüchisi keynidin uninggha egeshti. Filistiylar Yonataning aldida yiqilishti; yaragh kötürgüchisi keynidin kélip ularni qetl qildi.

<sup>14</sup> Shu tunji hujumda Yonatan bilen yaragh kötürgüchisi texminen yérim qoshluq yerde

öلتürgenler yigirmidek adem idi. □ 15 Andin leshkergahdikikerni, dalada turuwatqanlarni, barliq etretlerdikilerni we bulang-talang qilghuchilarni titrek basti. Ular hem titrep qorqti, yermu tewrinip ketti; chünki bu chong qorqunch Xuda teripidin kelgenidi.

16 Emdi Binyamin zéminidiki Gibéahda turuwatqan paylaqchilar kördiki, mana, leshker topliri tar-mar bolup uyan-buyan yügürüşüp ketti. 17 Saul qéshidiki xelqge: Ademlirimizni sanap kimning bu yerdin ketkenlikini éniqlanglar, dédi. Ular sani-widi, mana, Yonatan bilen yaragh kötürgüchisi yoq chiqti. 18 Saul Axiyahqa: — Xudaning ehde sanduqini élip kelgin, dédi. Chünki u waqitta Xudaning ehde sanduqi Israilning arisida idi. □

19 Saul kahin'gha söz qiliwatqanda Filistiylerning leshkergahida bolghan ghelwe barghanséri küchiyip ketti. Saul kahin'gha: — Qolungni yighqin, dédi. □ 20 Andin Saul we uning bilen bolghan hemme xelq yighilip jengge chiqti; we mana, Filistiylerning herbiri öz sepdishigha qarshi qilich kötürüp zor parakendilik boldi.

21 U waqittin ilgiri Filistiylerning arisida bolghan, ular bilen bille leshkergahning etrapigha chiqqan Ibraniylar bar idi; ularmu Saul we Yonatan bilen bille bolghan Israillargha qoshuldi.

---

□ **14:14** «yérim qoshluq yer» — «bir qoshluq yer» kala bilen bir kün ichide heydep bolghili bolidighan yer. □ **14:18** «Xudaning ehde sanduqini élip kelgin» — bezi kona köchürmilerde: «efodni élip kelgin» déyilidu. □ **14:19** «Saul kahin'gha: — Qolungni yighqin, dédi» — shübhisizki, Saul kahindin efodtiki «urim we tummin» («Mis.» 28:30, «Law.» 8:8, «Chöl.» 27:21) arqiliq Xudadin yolyoruc sorimaqchi idi.



<sup>22</sup> Shuningdek Efraim taghlirida özini yoshurghan Israillar Filistiylarning qachqinini anglighanda soqushqa chiqip ularni qoghlidi. <sup>23</sup> Shuning bilen Perwerdigar u küni Israilgha nusret berdi. Soqush Beyt-Awenning u teripige ötti.

<sup>24</sup> Lékin Israilning adamliri u küni zor bésim astida qaldi. Chünki Saul ulargha qesem ichküzüp: — Men düshmenlirimdin intiqam almighuche kech bolushtin ilgiri taam yégen kishige lenet bolsun, dep éytqanidi. Shuning üçhün xelqtin héchkim taam yémidi. <sup>25</sup> Emma barliq zémindiki qoshun bir ormanliqqa kirgende yer yüzide hesel bar idi. <sup>26</sup> Xelq ormanliqqa kirgende, mana bu hesel éqip turatti; lékin héchkim qolini aghzigha kötürmidi, chünki xelq qesemdin qorqatti.

<sup>27</sup> Lékin Yonatan atisining xelqqe qesem ichküzgenlikini anglimighanidi. Shunga u qolidiki hasini sunup uchini hesel könikige tiqip qoli bilen aghzigha saldi. Shundaq qilip közliri nurlandi.

<sup>28</sup> Emma xelqtin biri: Séning atang xelqqe ching qesem ichküzüp: — Bügün taam yégen kishige lenet bolsun! dep éytqanidi. Shuning üçhün xelq halsizlinip ketti, dédi.

<sup>29</sup> Yonatan: — Méning atam zémin'gha azar berdi; qaranglar, bu heseldin kichikkine tétishim bilenla közlimning shunche nurlan'ghinini körmidinglarmu? <sup>30</sup> Xelq bügün düshmenlerdin tartiwalghan oljidin xalighinini yégen bolsa Filistiylarning arisidiki qirghinchiliq téximu zor bolmasmidi? — dédi.

<sup>31</sup> Ashu küni ular Mikmashtin tartip Filistiylerni qoghlap Ayjalon'ghiche urup qirishti; xelq tola hérip ketkenidi. <sup>32</sup> Shuning bilen xelq olja üstige

étilip bérip, qoy, kala we mozaylarni tutup shu yerdila soydi. Andin xelq göshni qanni adaliwetmeyla yédi.□

<sup>33</sup> Saulgha xewer kélip: Mana, xelq qanni adaliwetmeyla göshni yep Perwerdigargha gunah qiliwatidu, dep éytildi. U: Siler Perwerdigargha asiyliq qildinglar! Emdi bu yerge yénimgha chong bir tashni domilitip kélinglar, dédi. <sup>34</sup> Saul yene: Siler xelqning arisigha chiqip ulargha: Herbiri öz kalisini, öz qoyini qéshimgha élip kélip bu yerde soyup yésun; lékin göshni qanni adaliwetmey yep, Perwerdigargha gunah qilmanglar, denglar, dédi. Bu kéche xelqning hemmisi herbiri öz kalisini élip kélip u yerde soydi. <sup>35</sup> Saul bolsa Perwerdigargha bir qurban'gah yasidi. Bu uning Perwerdigargha yasighan tunji qurban'gahi idi.

<sup>36</sup> Saul: — Bu kéchide Filistiylarning péyige chüshüp, ete tang atquche ularni talap héch birini tirik qoymayli, dédi. Xelq: — Nème sanga yaxshi körünse shuni qilghin, dep jawab berdi. Lékin kahin söz qilip: — Perwerdigarning yénigha kirip *yolyoruq sorap* chiqayli, dédi. <sup>37</sup> Saul Xudadin: — Ya Filistiylarning keynidin chüshüymu? Sen ularni Israilning qoligha tapshuramsen? — dep soridi. Lékin u küni U uninggha héch jawab bermidi. <sup>38</sup> Saul: — I xelqning hemme chongliri, bu yerge chiqinglar. Bügün kim gunah qilghanliqini éniqlap

---

□ **14:32 «Shuning bilen xelq olja üstige étilip bérip, qoy, kala we mozaylarni tutup shu yerdila soydi. Andin xelq göshni qanni adaliwetmeyla yédi»** — Musa peyghemberge chüshürülgen qanun boyiche, qanni awwal adaliwetmey göshni yéyish gunah bolatti.

béqinglar. □ ■ 39 Chünki Israilgha nusret bergen Perwerdigarning hayati bilen qesem qilimenki, bu gunah hetta oghlum Yonatananda tépilsimu u jezmen öltürülsun, dédi. Lékin pütkül xelqtin héchkim uninggha jawab bermidi.

40 Andin u pütkül Israilgha: — Siler bir terepte turunglar, men oghlum Yonatan yene bir terepte turayli, dédi. Xelq uninggha: — Néme sanga yaxshi körünse, shuni qilghin, dédi.

41 Saul Israilning Xudasi Perwerdigargha: — Bu chek bilen eyni ehwalni ashkara qilghaysen, dédi. Chek bolsa Saul bilen Yonatanı körsetti, xelq qutuldi.

42 Saul: — Méning bilen oghlum Yonatanıng otturisigha chek tashlanglar, dédi. Shundaq qiliwidi, chek Yonatan'gha chiqti. 43 Saul Yonatan'gha: — Qilghiningni manga éytqin, dédi. Yonatan uninggha: — Qolumdiki hasa bilen kichikkine hesel élip tétip baqtim we mana, shuning üçün men ölümge mehkum boldum! — dep jawab berdi.

44 Saul: — Sen choqum ölüshüng kérek, i Yonatan; undaq qilmisam, Xuda manga séning béshinggha chüshkendinmu artuq chüshürsun! — dédi.

45 Lékin xelq Saulgha: — Israilda bu ulugh nusretni qazan'ghan Yonatan öltürülemdu? Bundaq ish bizdin néri bolghay! Perwerdigarning hayati bilen qesem qilimizki, uning béshidin bir tal chach yerge chüshmeydu; chünki bügünki ishni

□ 14:38 «Saul: — **I xelqning hemme chongliri, bu yerge chiqinglar. Bügün kim gunah qilghanliqini éniqlap béqinglar**» — Xuda Özige jawab bermigechke, Saul arimizda gunah bar, dep bildi. ■ 14:38 Hak. 20:2

u Xudaning yordimi bilan emelge ashurdi, dédi. Shundaq qilip xelq Yonatanni ölümdin xalas qildi.

<sup>46</sup> Andin Saul Filistiyelrni qoghlashtin toxtidi; Filistiyelrnu öz jayigha qaytip ketti.

<sup>47</sup> Shundaq qilip Saul Israilning seltenitini özining qildi; andin u chörisidiki düshmenlirige, yeni Moablar, Ammoniyar, Édomiyar, Zobahdiki padishahlar we Filistiyelrge hujum qildi. U qaysi terepke yüzlense ghalip kéletti. □ <sup>48</sup> U zor jasaret körsitip Amaleklrni urup Israilni bulang-talang qilghuchilardin qutquzdi.

### *Saulning jemeti*

<sup>49</sup> Saulning oghulliri Yonatan, Yishwi we Malqi-Shua idi; uning ikki qizining ismi bolsa — chongining Mérab, kichikining Miqal idi.

<sup>50</sup> Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Aximaazning qizi idi. Saulning qoshunining serdari Abner idi; u Saulning taghisi Nerning oghli idi. <sup>51</sup> Saulning atisi Kish we Abnerning atisi Ner bolsa, ikkisi Abielning oghulliri idi. <sup>52</sup> Saul pütkül ömride Filistiyelr bilen qattiq jengde bolup turdi. Saul özi herqachan batur ya palwanlarni körse, uni öz xizmitige salatti.

## 15

### *Saulning padishahliq hoquqidin mehrum qilinishi*

□ **14:47** «U **qaysi terepke yüzlense ghalip kéletti**» — yaki «u qaysi terepke yüzlense ularni weyran qilatti».

<sup>1</sup> Emdi Samuil Saulgha: — Perwerdigar séni Öz xelqi Israil üstige padishah bolush üçhün mesih qilghili méni ewetkenidi; emdi Perwerdigarning sözini anglighin. <sup>2</sup> Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar mundaq deydu: — Men Amaleklerning Israilgha qilghan muamilisini, yeni Israil Misirdin chiqqanda ularning yolda ulargha qandaq qarshiliq körsetkenlikini könglümge pükkenmen. ■ <sup>3</sup> Emdi bérip Amaleklerni urup ularning hemmisini weyran qilip ularni héch ayimayla, er bolsun, ayal bolsun, ösmür bolsun, bowaq bolsun, kala-qoy, töge we ishek hemmisini yoqatqin, dédi. <sup>4</sup> Saul xelqni jem qilip ularni Telaim shehiride saniwidi, ikki yüz ming piyade esker, Yehuda qebilisidin on ming adem chiqti. <sup>5</sup> Saul Amaleklerning shehirige kelgende shu yerdiki wadida böktürme qoydi. □

<sup>6</sup> Andin Saul Kéniylerge: — Chiqip kétinglar, silerni ular bilen qoshup yoqatmasliqim üçhün Amaleklerning arisidin chiqip kétinglar; chünki Israil Misirdin chiqqanda siler ularning hemmisige méhribanliq körsetkensiler, dédi. Shuning bilen Kéniyler Amaleklerden chiqip ketti. ■ <sup>7</sup> Emdi Saul Amaleklerni Hawilahdin tartip Misirning udulidiki Shurghiche qoghlap urdi. <sup>8</sup> U Amaleklerning padishahi Agagni tirik tutti, emma barliq xelqni qilich bisi bilen pütünley yoqatti. ■

<sup>9</sup> Lékin Saul bilen xelq Agagni ayidi we qoy-kala, bordalghan mal we qozilardin eng ésilerning hem-

---

■ 15:2 Mis. 17:8, 14; Qan. 25:17 □ 15:5 «Amaleklerning shehirige» — yaki «Amaleklerning sheherlirige». ■ 15:6 Mis. 18:10, 19; Chöl. 10:29; Hak. 1:16 ■ 15:8 Chöl. 24:7

misini, jümlidin néme yaxshi bolsa shuni ayap ularni halak qilishqa qoli barmidi; lékin néme yarimas we zeip bolsa shularning hemmisini ular yoqatti. □

<sup>10</sup> Shuning bilen Perwerdigarning sözi Samuilgha kélip mundaq déyildi: — <sup>11</sup> «Saulni padishah qilghiningha pushayman qildim, chünki u manga egishishtin yénip Méning sözümge emel qilmidi». Samuil azar chékip pütkül bir kéche Perwerdigargha peryad kötürdi.

<sup>12</sup> Etisi Samuil Saulning aldigha chiqish üçün tang seherdila ornidin turdi. Samuilgha: — Saul Karmelge bardı we mana, u özige bir abide turghuzup andin yénip Gilgalgha chüshüptu, dégen xewer bérildi.

<sup>13</sup> Samuil Saulning qéshigha kelgende Saul uningha: — Perwerdigar séni mubarekligey! Perwerdigarning sözlirige emel qildim, dédi.

<sup>14</sup> Lékin Samuil: — Undaq bolsa quliqimgha anglan'ghan qoyning merishi bilen men anglawatqan kalining mörishi zadi nedin keldi? — dédi.

<sup>15</sup> Saul jawab bérıp: — Ular Amaleklerden élip kélindi; chünki xelq Xudaying Perwerdigargha qurbanlıq qilish üçün qoy-kalining ésilirini ayap qaldurup qoydı; qalghinini bolsa pütünley yoqatıtuq, dédi.

<sup>16</sup> Samuil Saulgha: — Qoy, bu gépingni! Men Perwerdigarning bu kéche manga néme déginini

□ **15:9** «Saul bilen xelq ... qoy-kala, bordalghan mal we qozilardin eng ésilarning hemmisini ...halak qilishqa qoli barmidi» — «bordalghan mal» dégenning bashqa xil terjimisi: «ikkinchi tughulghan mal».

sanga éytip bérey, dédi. U uninggha: — Éytqin, dédi.

<sup>17</sup> Samuil mundaq dédi: — Öz neziringde kichik hésablan'ghan waqtingdila Perwerdigar séni Israilning üstige padishah bolsun dep, mesih qilishi bilen sen Israil qebililirining béshi bolghan emesmiding? <sup>18</sup> Andin Perwerdigar séni: — Sen bérip gunahkar Amaleklerni halak qilghin; ularni yoqatquche ular bilen soqushqin, dep ewetkenidi.

<sup>19</sup> Emdi némishqa Perwerdigarning sözige qulaq salmay, belki olja üstige düm chüshüp, Perwerdigarning neziride yaman bolghanni qilding?

<sup>20</sup> Saul Samuilgha: — Men heqiqeten Perwerdigarning sözige qulaq saldinghu! Perwerdigar méni ewetken yol bilen mangdim we Amaleklerning padishahi Agagni élip kélip Amaleklerning özini pütünley yoqattim. <sup>21</sup> Emma xelq bolsa oljidin qoy bilen kala, yeni yoqitishqa békitilgen nersilerdin eng ésilini élip Xudaying Perwerdigargha Gilgaldá qurbanliq qilish üçün élip keldi, dédi.

<sup>22</sup> Samuil: — Perwerdigar köydürme qurbanliqlar bilen teshekkür qurbanliqlirini keltürüshtin süyünemdu, ya Perwerdigarning sözige itaet qilishtin süyünemdu? Mana itaet qilmaqliq qurbanliq qilmaqliqtin ewzel, köngül qoyush qochqar yéghini sunushtin ewzeldur.■

<sup>23</sup> Chünki asiqliq bolsa jadugerlik gunahi bilen oxshashtur, Bashpashtaliq qebihlik we butpereslikke barawerdur. Sen Perwerdigarning sözini tashlighining üçün,

■ 15:22 Top. 4:17; Hosh. 6:6; Mat. 9:13; 12:7

Perwerdigar séni tashlap padishahliqtin mehrum qildi, — dédi.

<sup>24</sup> Saul Samuilgha: — Men gunah sadir qildim, chünki men Perwerdigarning emridin we séning sözüngdinmu chiqtim; chünki men xelqtin qorqup ularning sözige kirdim. <sup>25</sup> Emdi gunahimni epu qilghin; méning Perwerdigargha sejde qilishim üçün méning bilen qaytip barghin, dédi.

<sup>26</sup> Samuil Saulgha: — Men séning bilen qaytip barmaymen; chünki sen Perwerdigarning sözini tashlighansen, we Perwerdigar séni tashlap padishahliqtin mehrum qildi, dédi.

<sup>27</sup> Samuil kétishke burulghinida Saul uning tonining péshini tutuwaldi, u yirtilip ketti.

<sup>28</sup> Samuil uninggha: — Perwerdigar бүгүн Israilning padishahliqini sendin yirtip élip sendin ewzel bolghan bir yéqininggha tapshurdi.

<sup>29</sup> Israilning Janabiy Aliyisi Bolghuchi yalghan sözlimeydu yaki niyitidin yanmaydu; chünki u adem balisidek niyitidin yan'ghuchi emestur, dédi. □ ■

<sup>30</sup> Saul: — Men gunah sadir qildim. Lékin xelqimning aqsaqallirining we Israilning aldida manga izzet qilip méning bilen yénip barghin; shuning bilen Xudaying Perwerdigargha sejde qilalaymen, dédi.

<sup>31</sup> Shuning bilen Samuil Saul bilen yénip bardi we Saul Perwerdigargha sejde qildi.

<sup>32</sup> Andin Samuil: — Amaleklarning padishahi Agagni méning aldimgha élip kélinglar, dédi. Agag

---

□ **15:29** «Israilning Janabiy Aliyisi Bolghuchi» — Xudani körsitidu, elwette. ■ **15:29** Chöl. 23:19; Yaq. 1:17



bolsa xushluq bilen uning qéshigha bardı. Agag könglide: — Shühhisizki, ölüm dehshiti ötüp ketti, dédi.□

<sup>33</sup> Emma Samuil: — Séning qiliching xotunlarnı balısız qilghandek séning anangmu xotunlarning arısida balısız bolidu, déwıdı, Samuil Agagni Gilgaldı Perwerdigarning aldıda chanap pare-pare qıldı.

<sup>34</sup> Andın Samuil Ramahqa bardı. Saul bolsa «Saulning yurtı Gibéah» dégen jaydıki öyige chıqip ketti. <sup>35</sup> Samuil ölgen künigiche Saul bilen qayta körüşmıdı. Emma Samuil Saul üçhün qayghurdı. Perwerdigar Saulnı Israilning üstige padıshah qilghanlıqıdı epsuslandı.

## 16

### *Samuil Dawutning padıshah bolushi üçhün unı Mesih qıldı*

<sup>1</sup> Perwerdigar Samuilgha: — Sen qachan'ghiche Saul üçhün qayghurup yürısen? Men unı Israilgha seltenet qilishtin mehrum qılıp tashlıghan emesmu? Münggüzüngni zeytun méyi bilen toldurup barghin. Men séni Beyt-Lehemlik Yessening qéshigha ewetimen. Uning oghullırıdı padıshah bolushqa özümge birni békıttim, dédi.

□ 15:32 «... **Agag bolsa xushluq bilen uning qéshigha bardı. Agag könglide: — Shühhisizki, ölüm dehshiti ötüp ketti, dédi**» — bu ayetnı ıbranıy tilıda chüşhınış tes. Bashqa bir terjimisi: «... Agag bolsa tırıgen halda uning qéshigha bardı. Agag: — Derweqe ölümning achchıqı qorqunchluqtur! — dédi».

<sup>2</sup> Samuil bolsa: — Men qandaq barimen? Saul bu ishni anglisa méni öltürüwétidu! — dédi. Perwerdigar: — Özüng bilen bir inekni alghach bérip Perwerdigargha qurbanliq qilish üçün keldim, dégin. <sup>3</sup> Yesseni qurbanliqqa chaqirghin, andin Men sanga qilidighiningni ayan qilimen; we Men sanga dégen birisini Özüm üçün mesih qilghin, dédi.

<sup>4</sup> Samuil Perwerdigarning déginini ada qilip Beyt-Lehemge bardı. Yétip kelgende sheherning aqsaqalliri titrigen halda chiqip: — Bizge tinch-amanliq élip keldingmu? — dep sorıdı.

<sup>5</sup> U: — Tinch-amanliq élip keldim; Perwerdigargha qurbanliq sunushqa keldim. Siler özünglarni haramdin paklap men bilen bille qurbanliqqa kélinglar, dédi. Shuning bilen u Yesse bilen oghul-lirini halal qilip qurbanliqqa chaqırdı. <sup>6</sup> Ular kelgende Samuil Éliabni körüp ichide: — Perwerdigarning mesih qilidighini shübhısızki Özining aldida turıdu, dédi.

<sup>7</sup> Lékin Perwerdigar Samuilgha: — Uning teqı-turqıgha yaki boyıgha qarımıghın. Men uni shal-liwettim, chünki Xuda insan körgendek körmeydu; insan bolsa sirtqi qıyapıtıge qaraydu, lékin Perwerdigar qelbge qaraydu, dédi.■

<sup>8</sup> Andin Yesse Abınadabni chaqırıp Samuilning aldidin ötküzdi. Emma Samuil: — Perwerdigar buni hem tallimidi, dédi.

<sup>9</sup> Andin Yesse Shammahni uning aldidin ötküzdi. Emma Samuil: — Perwerdigar buni hem tallim-idi, dédi.

---

■ 16:7 1Tar. 28:9; Zeb. 7:9; ; 147:10-11; Yer. 11:20; 17:10; 20:12

<sup>10</sup> Shuninggha oxshash Yesse oghullirining yettisini Samuilning aldidin ötküzdi. Lékin Samuil Yessege: — Perwerdigar bularni hem tallimidi, dédi.

<sup>11</sup> Samuil Yessedin: — Barliq yigitler mushularmu? dep soridi. U: — Hemmidin kichiki qaldi. Lékin mana, u qoy béqiwatidu, dédi. Samuil Yessege: — Uni chaqirtip élip kelgin, chünki u kelmigüche dastixanda olturmaymiz, dédi.■

<sup>12</sup> Yesse adem mangdurup uni keltürdi. U chirayida qan yügürüp turidighan, közliri chirayliq we kélishken yigit idi. Perwerdigar: — Qopup uni mesih qilghin, chünki *Méning tallighinim* shudur! dédi. <sup>13</sup> Samuil may münggüzini élip uni qérindashlirining arisida mesih qildi. U kündin tartip Perwerdigarning Rohi Dawutning wujudigha chüshti. Samuil bolsa qopup Ramahga ketti.■

### *Dawut Saulning aldigha kélidu*

<sup>14</sup> Emdi Perwerdigarning Rohi Sauldin ketkenidi, we Perwerdigar teripidin bir yaman roh uni perishan qildi. <sup>15</sup> Saulning xizmetkarliri uninggha: — Mana Xuda teripidin bir yaman roh séni perishan qilidu. <sup>16</sup> Emdi ghojimiz özliri aldiliridiki xizmetkarlirini derhal buyrughayliki, ular chiltar chélishqa usta ademni tapsun; we shundaq boliduki, Xuda teripidin yaman roh üstlirige kelse u chiltar chalsun, uning bilen halliri obdan bolidu, dédi.

■ **16:11** 2Sam. 7:8; Zeb. 78:70-71 ■ **16:13** Zeb. 89:20-21; Ros. 7:46; 13:22

17 Saul xizmetkarlirigha: — Méning üçhün chiltar chélishqa usta bir ademni tépip qéshimgha élip kélinglar, dédi.

18 Ghulamardin biri uninggha: — Mana Beyt-Lehemlik Yessening chiltargha usta bir oghlini kördüm. U özi batur bir jengchi, gepte hoshiyar we kélisken adem iken, shundaqla Perwerdigar uning bilen bille iken, dédi.

19 Shuning bilen Saul Yessege elchilerni mangdurup: — Qoy baqidighan oghlung Dawutni manga ewetkin, dep éytti.

20 Yesse bir éshekni teyyarlap uninggha nan bilen bir tulum sharab we bir oghlaqni artip, bularni oghli Dawutning qoli bilen Saulgha ewetti.

21 Shuning bilen Dawut Saulning qéshigha kélip uning aldida turdi. Saul uninggha tolimu amraq idi; u Saulning yaragh kötürgüchisi boldi. 22 Andin Saul Yessege xewer ewetip: — Dawut méning aldimda tursun; chünki u nezirimge yaqti, dep éytti.

23 Emdi shundaq boliduki, u *yaman* roh Xuda teripidin Saulning üstige kelgende Dawut chiltarni élip qoli bilen chaldi. Buning bilen Saul aram tépip hali obdan bolup yaman roh uningdin chiqip ketti.

## 17

### *Dawut bilen Goliat*

1 Emma Filistiylar jeng qilish üçhün qoshunlirini yighdi. Ular Yehudagha tewe Sokohda jem bolup, Sokoh bilen Azikah otturisdiki Efes-Dammimda

chédirlarni tikti. <sup>2</sup> Saul bilen Israillarmu jem bolup Élah jilghisida chédirlirini tikip Filistiyler bilen jeng qilghili sep tüzdi. □ <sup>3</sup> Filistiyler bir tereptiki taghda, Israillar yene bir tereptiki taghda turatti; otturisida jilgha bar idi.

<sup>4</sup> Shu waqitta Filistiylarning leshkerghahidin Gatliq Goliat isimlik bir chémpiyon palwan chiqip keldi. Uning égziligi alte gez bir ghérich idi. □

<sup>5</sup> Béshigha mis dubulgha, uchisigha qasiraqliq sawut kiygenidi. Uning bu mis sawuti bolsa besh ming shekel kéletti. □ <sup>6</sup> Pachaqlirigha mistin tizliq baghligan, öshnisige mis atma neyze qisturiwalghanidi. <sup>7</sup> Uning neyzisining sépi bolsa bapkarning xadisek idi; neyzisining béshi alte ming shekel kéletti; qalqan kötürgüchisi uning aldida mangatti.

<sup>8</sup> Uornida turup Israilning qoshunlirigha mundaq towlaytti: — «Siler némishqa jeng qilish üçün sep tüzgensiler? Men Filistiy emesmu? Siler bolsanglar Saulning qullirighu? Aranglardin bir ademni talap chiqinglar, u men bilen élishishqa chüshsun! <sup>9</sup> U men bilen éliship méni urup öltürse, biz silerning qulliringlar bolimiz. Lékin men uni meghlup qilip öltürsem, siler bizning qullirimiz bolup bizning xizmitimizde bolusiler». <sup>10</sup> Shu Filistiy yene söz qilip: — Men bugün Israilning qoshunigha haqaret qildimghu? Siler bir ademni chiqiringlar,

□ **17:2** «Élah jilghisida» — yaki «dublar jilghisida». □ **17:4** «Uning égziligi alte gez bir ghérich idi» — Tewrattiki «gez» bir jeynekke barawer bolup, yeni 45 santimétr idi. Démek Goliatning égziligi 2.8 métr idi. □ **17:5** «Uning bu mis sawuti bolsa besh ming shekel kéletti» — «besh ming shekel» belkim 60-100 kilogram bolushi mumkin.

biz élishayli! — dédi.

<sup>11</sup> Saul bilan hemme Israil bu Filistiyning sözlirini anglap, alaqzade bolup bek qorqti.

<sup>12</sup> Dawut Yehuda yurtidiki Beyt-Lehemde olturuqluq Yesse dégen Efratliq ademning oghli idi. Yessening sekkiz oghli bar idi. Saulning künliride u xéli yashinip qalghanidi. <sup>13</sup> Yessening üç chong oghli Saul bilan jengge chiqqanidi. Jengge chiqqan üç oghulning tunjisining ismi Éliab, ikkinchisining ismi Abinadab we üçinchisining Shammah idi. <sup>14</sup> Dawut hemmidin kichiki idi. Üch chong oghli Saulga egiship chiqqanidi. <sup>15</sup> Bezide Dawut Saulning qéshidin öz atisining qoylirini béqish üçün qaytip kéletti.■

<sup>16</sup> Ashu Filistiy bolsa qiriq kün'gichilik her etigen we kechte chiqip turdi.

<sup>17</sup> Yesse oghli Dawutqa: — Bu efah qomachni we bu on nanni élip leshkergahga téz bérip akiliringgha bergin, □ <sup>18</sup> bu on parche qurutni ularning mingbéshigha bérip akiliringning ehwalini sorap ularning képil xétini élip kelgin, dédi.□

<sup>19</sup> Saul, shu *üch oghul* we Israilning hemme ademliri Élah jilghisida turup Filistiylerge qarshi jeng qilatti.

<sup>20</sup> Dawut bolsa etisi seher qopup qoylarni bir baqquchining qoligha tapshurup, ashliq-tülükni élip Yesse uninggha tapilighandek, qoshun istihkamigha yetkende, jengge chiqidighan leshk-

---

■ **17:15** 1Sam. 16:19 □ **17:17** «bu **efah qomach**» — bir «efah» 27-30 litr bolushi mumkin. □ **17:18** «akiliringning **ehwalini sorap ularning képil xétini élip kelgin**» — mushu «képil xéti» belkim ular Dawut aparghan nersilerni qobul qilghanliqining ispatini bolushi mumkin.

erler sören kötürüwatqanidi. ■ 21 Israil we Filistiyler bir-birige udulmu'udul turup soqushqa sep tüzdi. 22 Dawut bolsa élip kelgen nersilerni yük-taqlargha qarighuchining qoligha tapshurup sep arisigha yügürüp béríp akiliridin tinchliq soridi. 23 U ular bilen sözlishop turghanda, Filistiylerdin bolghan Goliat dégen chémpion palwan Filistiylerning sépidin chiqip yene héliqi gepni qildi; Dawut uni anglidi. 24 Israilning hemme ademliri bu ademni körgende qéchip kétishti we bek qorqti.

25 Israilning ademliri bir-birige: — Chiqiwatqan bu ademni kördünglarmu? U Israilgha haqaret qilish üchün chiqidu. Shundaq boliduki, uni öltürgen ademge padishah köp mal-mülük in'am qilidu, öz qizini uninggha xotunluqqa béridu hem atisining jemetini Israil teweside baj-alwandin xalas qilidu, dédi.

26 Dawut öz yénida turghan ademlerdin: — Bu Filistiyni öltürüp Israilgha qilin'ghan shu haqaretni yoqatqan kishige néme qilinidu? Chünki bu xetnisiz Filistiy zadi kim? U qandaqsige menggü hayat bolghuchi Xudaning qoshunlirigha haqaret qilishqa pétinidu? — dédi.

27 Xalayiq uninggha aldinqilarning dégen sözi boyiche jawab béríp: — Uni öltürgen kishige mundaq-mundaq qilinidu, dédi.

28 Lékin uning chong akisi Éliab uning u ademler bilen sözleshkinini anglap qaldi; Éliabning Dawutqa achchiqi kélip: — Némishqa bu yerge kelding? Chöldiki u azghine qoyini kimge tashlap qoydung?

Men kibirlikingni we könglüngning yamanliqini bilimen. Sen alayiten jengni körgili kelding, dédi.

<sup>29</sup> Dawut: — Men néme qildim? Peqet bir söz qilsam bolmamdiken? — dédi.

<sup>30</sup> Dawut burulup bashqisidin aldinqidek soridi, xelq aldida éytqandek uninggha jawab berdi.

<sup>31</sup> Emma birsi Dawutning éytqan sözlirini anglap qélip Saulgha yetküzdi; u Dawutni chaqirtip keldi.

<sup>32</sup> Dawut Saulgha: — Bu kishining sewebidin héchkimning yürüki su bolmisun. Silining qulliri bu Filistiy bilen soqushqili chiqidu, dédi.

<sup>33</sup> Saul Dawutqa: — Sen bu Filistiy bilen soqushqili barsang bolmaydu! Sen téxi yash, emma u yashliqidin tartipla jengchi idi, dédi.

<sup>34</sup> Dawut Saulgha: — Qulliri öz atisining qoylirini béqip keldim. Bir shir yaki éyiq kélip padidin bir qozini élip ketse, <sup>35</sup> men uning keynidin qoghlap uni urup qozini aghzidin qutquzup alattim. Eger qopup manga hujum qilsa men uni yaylidin tutuwélip urup öltürettim. <sup>36</sup> Qulliri hem shir hem éyiqni öltürgen; bu xetnisiz Filistiymu ulargha oxshash bolidu. Chünki u menggü hayat bolghuchi Xudaning qoshunigha haqaret keltürdi — dédi. <sup>37</sup> Dawut sözini dawam qilip: — Méni shirning changgilidin we éyiqning changgilidin qutquzghan Perwerdigar oxshashla bu Filistiyning qolidin qutquzidu, dédi. Saul Dawutqa: — Barghin, Perwerdigar séning bilen bille bolghay, dédi.

<sup>38</sup> Andin Saul Dawutqa öz jeng kiyimlirini kiygüzüp, béshigha mis dubulghini taqap we uninggha bir jeng sawutini kiygüzdi. <sup>39</sup> Dawut



bolsa Saulning qilichini kiyimning üstige ésip, méngip baqti; chünki u bularni kiyip baqmighanidi. Shuning bilen Dawut Saulgha: — Men bularni kiyip mangalmaydikenmen; chünki burun kiyip baqmighan, dep ularni séliwetti. <sup>40</sup> U qoligha hasisini élip, ériqtin besh siliq tash ilghap padichi xaltisining yanchuqigha saldi; u salghusini qoligha élip Filistiyege yéqin bardı. <sup>41</sup> Filistiy bolsa chiqip Dawutqa yéqinlashti, qalqan kötürgüchisimu uning aldida mangdı.

<sup>42</sup> Filistiy Dawutqa birqur sepsélip qarap mesxire qıldı. Chünki u téxi yash, bughday önglük we kélishken yigit idi. <sup>43</sup> Filistiy Dawutqa: — Sen hasa kötürüp aldingha kepsen? Sen méni it dep oylap qaldingmu? — dep öz butlirining namlirini tilgha élip Dawutni qarghıdı. <sup>44</sup> Filistiy Dawutqa yene: — Bu yaqqa kel, men göshüngni asmandiki uchar-qanatlarğa we dalalardiki yirtquchlarğa yem qilimen, dédı.

<sup>45</sup> Dawut Filistiyeke: — Sen qilich, neyze we atma neyzini kötürüp manga hujum qilghili kelding; lékin men sen haqaret qilghan, Israilning qoshunlirining Xudasi bolghan Perwerdigarning nami bilen aldingha hujumgha chiqtim — dédı.

<sup>46</sup> «Del бүгүн Perwerdigar séni méning qolumgha tapshurıdu. Men séni öltürüp béshingni késip alimen; men leshkergahdiki Filistiylerning jesetlirini asmandiki uchar-qanatlarğa we dalalardiki yirtquchlirigha yem qilimen. Buning bilen pütkül jahan Israilda bir Xudaning bar ikenlikini bilıdu <sup>47</sup> we bu pütkül jamaet Perwerdigarning nusret bérishining qilich, neyze

bilen emes ikenlikini bilidu; chünki bu jeng bolsa Perwerdigarningkidur, U séni qolimizgha tapshuridu».

<sup>48</sup> Filistiy Dawutqa hujum qilghili qopup yéqin kelgende Dawut uninggha hujum qilghili Filistiy qoshunining sépige qarap yügürdi. <sup>49</sup> Dawut qolini xaltisigha tiqip bir tashni chiqirip salghugha sélip Filistiyge qaritip atti; tash Filistiyning péshanisige tegdi. Tash uning péshanisige pétip ketti, u düm chüshüp yerge yiqildi.

<sup>50</sup> Shundaq qilip Dawut Filistiyi salghu we tash bilen meghlup qilip uni urup öltürdi; Dawutning qolida héch qilich yoq idi. <sup>51</sup> Dawut yügürüp bérip, Filistiyning üstide turup, qilichini qinidin tartip élip uni öltürüp, uning béshini aldi. Filistiyler öz baturining ölgini körüpla, beder qachtı. <sup>52</sup> Israillar bilen Yehudalar bolsa ornidin qopup sören séliship Filistiylerni jilghighiche we Ekron derwazilirighiche keynidin qoghlap keldi; öltürülgen Filistiyler Shaaraimgha baridighan yolda Gat we Ekron'ghiche yétip ketkenidi.

<sup>53</sup> Israil Filistiylerni qoghlashtin yénip kélip ularning leshkergahini bulang-talang qildi.

<sup>54</sup> Dawut Filistiyning béshini Yérusalémgha élip bardı; uning yarighini bolsa öz chédirigha qoydı.

<sup>55</sup> Saul Dawutning Filistiyning aldigha chiqqinini körgende qoshunning serdari Abnerdin: — I Abner, bu yigit kimning oghli? — dep sorıdı. Abner: — I padishah, hayating bilen qesem qilimenki, bilmeymen, dédı.

<sup>56</sup> Padishah: — Bu yigit kimning oghli iken dep sorap baqqin, dédı.

<sup>57</sup> Dawut Filistiyni qirip qaytip kelgende Abner uni padishahning qéshigha élip bardı; Filistiynıng béshi téxiche unıng qolıda turattı.

<sup>58</sup> Saul unıngdı: — I yıgıt, kımning oghlısen? dep sorıdı. Dawut: — Men silıning qullırı Beyt-Lehemlik Yessening oghlımen, dep jawab berdı.

## 18

### *Saulning Dawuttin heset qilishi*

<sup>1</sup> Dawut bilen Saulning söhbiti ayaghlashqanda, Yonatanning köngli Dawutning könglige shundaq baghländiki, uni öz jénidek söydi. <sup>2</sup> Saul bolsa u küni uni öz yénıda élip qélip, uni atısining öyige qaytqılı qoymıdı.

<sup>3</sup> Yonatan Dawut bilen ehde qilishtı; chünki u uni öz jénidek söyetti. <sup>4</sup> Yonatan uchısıdiki tonni sélip Dawutqa berdı, yene jeng kiyimlırını, jümlidin hetta qilichi, oqyasi we kemirınımu unınggha berdı. <sup>5</sup> Saul Dawutni negıla ewetse u shu yerge barattı, shundaqla ishlarnı jayıda qilattı. Shuning üçhün Saul uni leshkerlernıng üstıge qoydı. Bu ish barlıq xelqge we hem Saulning xızmetkarlırıghımu yaqtı.

<sup>6</sup> Dawut Filistiyni öltürüp köpchilik bilen yan'ghanda Israilning hemme sheherlıridiki qız-ayallar Saulni naxsha éytip ussul oynap qarshi alghılı chıqtı; ular xushluq ichide dap we üçtar bilen neghme chélishtı. <sup>7</sup> Qız-ayallar neghme

chalghanda: — Saul minglap öltürdi, we Dawut on minglap öltürdi, dep oqushatti.■

<sup>8</sup> Buni anglap Saul nahayiti xapa boldi; bu söz uning könglige tegdi. U: — Dawutqa on minglap hésablandi, emma manga peqet minglap hésablandi; emdi padishahliqtin bashqa uninggha héchnerse kem emes, dédi. <sup>9</sup> Shu kündin tartip Saul Dawutni közlep yürdi.

<sup>10</sup> Etisi Xuda teripidin qabahetlik bir roh Saulning üstige chüshti we u öyide qalaymiqan jöyligili turdi. Emdi Dawut bashqa waqittikidek qoli bilen chiltar chaldi; Saulning qolida neyze bar idi. □ <sup>11</sup> Saul: — Dawutni tamgha neyze bilen qadiwétimen dep, neyzini atti; lékin Dawut ikki qétim özini daldigha aldi.

<sup>12</sup> Perwerdigarning Dawut bilenla bolup, özidin yiraqlap ketkini üçün Saul Dawuttin qorqatti.

<sup>13</sup> Shuning üçün Saul Dawutni öz yénidin ayrip, uni leshkerlerge mingbéshi qilip qoydi; u leshkerlerni élip jengge chiqip turatti.□

<sup>14</sup> Dawut bolsa hemme ishlarni pem bilen qilatti; chünki Perwerdigar uning bilen bille idi.

<sup>15</sup> Saul uning pemlik ikenlikini körüp uningdin bek qorqatti.

<sup>16</sup> Emma pütkül Israil bilen Yehuda xelqi Dawutni

---

■ **18:7** Mis. 15:21; 1Sam. 21:11; 29:5 □ **18:10** «Etisi Xuda teripidin qabahetlik bir roh Saulning üstige chüshti we u öyide qalaymiqan jöyligili turdi» — ibraniy tilida mushu ayettiki «jöylüş» «urghup chiqish» dégen söz bilen ipadilinidu. Bashqa ehwalda bu söz «bésharet bérish»ni körsitidu. □ **18:13** «u leshkerlerni élip jengge chiqip turatti» — ibraniy tilida «u leshkerler (xelq) aldida chiqip kiretti» dégen söz bilen ipadilinidu.

söyetti; chünki u ularni yéteklep jengge chiqatti. □

17 Saul Dawutqa: — Mana, chong qizim Mérab — men uni sanga xotunluqqa bergüm bar. Sen peqet xizmitimge jan-pida bolup, Perwerdigarning jengliride küresh qilghin, dédi. Chünki Saul ichide: — U méning qolum bilen emes, belki Filistiylerning qoli bilen yoqitilsun, dep xiyal qilghanidi.

18 Emma Dawut Saulgha: — Men kim idim, méning atamning jemeti Israïl arisida néme idi, men qandaqmu padishahning küy’oghli bolay? — dédi.

19 Lékin Saulning qizi Mérab Dawutqa bérilidighan waqitta, u Meholatliq Adrielge xotunluqqa bérildi.

20 Emma Saulning qizi Miqalning köngli Dawutqa chüshkenidi. Bashqilar buni Saulgha éytti, bu ishtin Saul xush boldi. 21 Saul: — Qizimni Dawutqa bérey, u uninggha bir sirtmaq bolup, Filistiylerning qolida yoqitilsun, dep oylidi. Shuning bilen Saul Dawutqa: — Bügün ikkinchi qétim küy’oghlum bolisen, dédi.

22 Saul öz ghulamirigha: — Dawutqa astirtin: — Mana, padishah sendin söyünidu, we hemme ghulamiri sanga amraq. Shuning üçün padishahning küy’oghli bolghin, dep éytinglar, dep tapilidi. 23 Saulning ghulamiri bu sözlerni Dawutning quliqigha yetküzdi. Lékin Dawut: — Nezir-inglarda padishahning küy’oghli bolush kichik ishmu? Men bolsam bir kembeghel we etiwarsiz ademmen — dédi.

24 Saulning ghulamiri Saulgha Dawutning dégenlirini öz eyini yetküzdi.

---

□ **18:16 «chünki u ularni yéteklep jengge chiqatti»** — ibraniy tilida «chünki u ular aldida chiqip kiretti».

<sup>25</sup> Saul: — Siler Dawutqa: — Padishah sanga bashqa toyluq alghuzmaydu, peqet padishah dūshmenliridin intiqam élish üçün yüz Filistiyning xetnilikinila alidu, dep éytinglar, dédi (Saulning meqsiti bolsa Dawutni Filistiylarning qolida yoqitish idi).

<sup>26</sup> Ghulamlar bu sözlerni Dawutqa yetküzdi; padishahning küy’oghli bolush Dawutqa yéqip qaldi. Emdi békitilgen möhlet toshmayla, <sup>27</sup> Dawut turup öz adamliri bilen chiqip ikki yüz Filistiyni óltürdi. Dawut ularning xetnilikini késip élip padishahning küy’oghli bolush üçün bularning hemmisini padishahqa tapshurdi. Saul qizi Miqalni uningha xotunluqqa berdi.■

<sup>28</sup> Saul Perwerdigarning Dawut bilen bille ikenlikini we öz qizi Miqalning uni söyidighanliqini körüp <sup>29</sup> Dawuttin téximu qorqti. Shuning bilen Saul üzlüksiz Dawutqa dūshmen boldi.

<sup>30</sup> Filistiylarning emirliri daim soqushqa chiqatti; emma her qétim chiqsila Dawutning ishliri Saulning hemme xizmetkarliriningkidin muweppeqiyetlik bolatti; shuning bilen uning nami *xalayıq* teripidin tolimu hórmetke sazawer bolatti.

## 19

### *Saul Dawutni óltürüşke intilidu*

<sup>1</sup> Saul öz oghli Yonatan we hemme xizmetkarlirige Dawutni óltürüşke buyruq qildi. Lékin Saulning oghli Yonatan Dawutqa bek amraq idi. <sup>2</sup> Yonatan

---

■ 18:27 2Sam. 3:14

Dawutqa: — Atam Saul séni öltürmekchi; emdi ete etigen qattiq éhtiyat qilghin, bir mexpiy jayni tépip özüngni yoshurghin; <sup>3</sup> men özüm chiqip sen yoshurun'ghan étizliqqa bérip atamning yénida turup atam bilen séning toghrangda sözlishop baqay; ehwalni éniq bilgendin kéyin sanga xewer qilay, dédi.

<sup>4</sup> Yonatan atisi Saulgha Dawutning yaxshi gépini qilip: — Padishah öz xizmetkarigha, yeni Dawutqa yamanliq qilmighay! Chünki u sanga gunah qilmighan; belki uning emelliri özüngge köp yaxshiliqlarni élip kelgen: — <sup>5</sup> u öz jénini alqinigha élip qopup héliqi Filistiyni öltürdi we shuning bilen Perwerdigar pütkül Israil üçün chong nusret berdi. Shu chaghda sen özüng körüp xush bolghan emesmu? Emdilikte némishqa Dawutni sewesiz öltürüp naheq qan töküp gunahkar bolmaqchi bolisen? — dédi.

<sup>6</sup> Saul Yonataning sözige kirdi. U: — Perwerdigarning hayati bilen qesem qilimenki, u ölümge mehkum qilinmaydu, dédi. <sup>7</sup> Andin Yonatan Dawutni chaqirip, Dawutqa bolghan ishlarning hemmisini dep berdi. Andin kéyin Yonatan Dawutni Saulning qéshigha élip keldi we u ilgirikidek uning xizmitide boldi.

<sup>8</sup> Emma yene jeng boldi; Dawut chiqip Filistiylar bilen jeng qilip, ularni qattiq qirip meghlup qildi; ular uning aldidin beder qéchisti.

<sup>9</sup> Emdi Perwerdigar teripidin qabahetlik bir roh yene Saulni basti. U öz öyide qolida neyzisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilen saz chélip turatti. ■ <sup>10</sup> Saul neyze bilen Dawutni sanjip

tamgha qadap qoymaqchi boliwidi, lékin Dawut özini qachuruwaladi, neyze tamgha qadilip qaldi. Dawut shu kéchisi qéchip qutuldi.

<sup>11</sup> Saul birnechche chaparmenlerni Dawutning öyige ewetip uni paylap turup etisi tang yorughanda uni öltürüşke mangdurdi. Emma Dawutning ayali Miqal uninggha: — Eger bu kéche jéningni élip qachmisang, ete öltürülisen, dédi.

<sup>12</sup> Shunga Miqal Dawutni penjirdin chüshürüp qoydi. Shundaq qilip u qéchip qutuldi. <sup>13</sup> Andin Miqal bir «terafim» butni élip kariwatqa yatquzup, béshigha öchke yungidin qilin'ghan bir yastuqni qoyup, ediyal bilen yépip qoydi.□

<sup>14</sup> Saul Dawutni tutush üchün chaparmenlerni ewetkende Miqal: — U aghrip qaldi, dédi. <sup>15</sup> Saul chaparmenlerni *qaytidin* ewetip: — Uni kariwat bilen qoshup élip kélinglar, uni öltürimen, dep buyrudi.

<sup>16</sup> Chaparmenler kirgende, mana kariwatta bu but yatatti, béshigha öchke yungidin qilin'ghan yastuq qoyulghanidi. <sup>17</sup> Saul Miqalgha: — Némishqa méni bundaq aldap, düshminimni qachuruwétisen? — dédi. Miqal Saulgha jawab bérip: — U: «Méni qoyuwetkin; bolmisa séni öltürüwétimen» dédi, dédi.□

<sup>18</sup> Dawut qéchip qutulup, Ramahqa Samuilning qéshigha bérip, Saulning uninggha qilghanlirining hemmisini dep berdi. Andin u Samuil bilen Nay-

□ **19:13** «terafim» — birxil but. Miqalning yénida bundaq butning bolushi Tewratqa xilap, elwette. □ **19:17** «U: «Méni qoyuwetkin; bolmisa séni öltürüwétimen» dédi» — ibraniy tilida: «U: «Méni qoyuwetkin; séni öltürüşümning néme hajiti?» dédi».



otqa bérip olturaqlashti.

<sup>19</sup> Birs Saulgha: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar iken, dep xewer berdi. <sup>20</sup> Saul Dawutni tutup kélishe chaparmenlerni mangdurdi. Emma ular yétip barghanda peyghemberlarning bir jamaiti bésharet bériwatqanliqini we Samuilningmu ularning arisida turup ulargha nazarchilik qiliwatqanliqini kórdi; shundaq boldiki, Xudaning Rohi Saulning chaparmenlirining wujudighimu chüshüp, ularmu hem bésharet bérishke bashlidi.

<sup>21</sup> Bu xewer Saulgha éytildi; u yene bashqa chaparmenlerni ewetti, lékin ularmu bésharet bérishke chüshti. Andin Saul üçinchi qétim yene chaparmenlerni mangdurdi. Ular mu hem bésharet bérishke chüshti. <sup>22</sup> Andin Saul özi Ramahqa bérip, Sequdiki chong quduqqa yétip kelgende, «Samuil bilen Dawut nede?» — dep soridi. Birs: — Ular Ramahdiki Nayotta bar iken, dep jawab berdi.

<sup>23</sup> Shunga u Ramahdiki Nayotqa yétip keldi; Xudaning Rohi uning wujudighimu chüshti; shuning bilen umu piyade méngip Ramahdiki Nayotqa barghuche bésharet bérip mangdi. <sup>24</sup> U hetta kiyimlirini séliwétip Samuilning aldida bésharet berdi; pütün bir kéche we pütün bir kündüz u yerde yalin-gach yatti. Buning bilen: — «Saulmu peyghemberlerdinmu?» deydighan gep peyda boldi. □

## 20

---

□ **19:24 «Buning bilen: — «Saulmu peyghemberlerdinmu?» deydighan gep peyda boldi»** — 10-bab, 12-ayet we uningdiki izahatni körüng.

### *Yonatan Dawutni qoghdimaqchi*

<sup>1</sup> Dawut Ramahdiki Nayottin qéchip Yonatanning qéshigha bérip uninggha: — Men néme qiliptimen? Néme qebihlik qiliptimen? Atang aldida néme gunah qiliptimen, u méning jénimni almaqchi boluwatidu? — dédi.

<sup>2</sup> U uninggha: — Yoqsu, bundaq ish néri bolsun! Sen ölmeysen. Chong ish bolsun, kichik ish bolsun atam manga démey qoymaydu. Némishqa atam bu ishni mendin yoshuridikine? Hergiz undaq bolmaydu, dédi.

<sup>3</sup> Lékin Dawut yene qesem qilip: — Atang séning neziringde iltipat tapqinimni jezmen bilidu. Shunga u könglide: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uninggha azar bolidu, dégendu. Lékin Perwerdigarning hayati bilen, jéning we hayating bilen aldingda qesem qilimenki, manga ölümning ariliqi bir qedemla qaldi, dédi.

<sup>4</sup> Yonatan Dawutqa: — Könglüng némini xalisa shuni qilay, dédi.

<sup>5</sup> Dawut Yonatan'gha mundaq dédi: — Mana ete «yéngi ay» bolidu; men adettikidek padishah bilen hemdastixan bolmisam bolmaydu. Lékin méni qoyup bergin, men üçinchi küni axshimighiche dalada mökünüwalay. <sup>6</sup> Atang méning sorunda yoqluqimni körüp sorisa, sen uninggha: «Dawut mendin öz shehiri Beyt-Lehemge tézraq bérip kélishke jiddiy ruxset soridi, chünki u yerde pütkül ailisi üçün bir yilliq qurbanliq ötküzidiken», dégin, dédi. <sup>7</sup> Eger u: — Obdan boptu, dése, qulung tinch-aman bolidu: — Lékin u achchiqlansa, uning manga yamanliq qilishni niyet qilghanliqidin gu-man qilmighin. <sup>8</sup> Sen qulunggha iltipat körsetkin;

chünki sen özüng bilen Perwerdigarning aldida qulungni ehdileshtürgensen. Lékin eger mende bir yamanliq bolsa sen özüngla méni öltürgin; méni élip bérip atangha tapshurushning néme hajiti? — dédi.■

<sup>9</sup> Yonatan: — Undaq xiyal sendin néri bolsun! Eger atamning sanga yamanliq qilidighan niyiti barliqini bilip qalsam, sanga deyttim emesmu? — dédi.

<sup>10</sup> Dawut Yonatan'gha: — Eger atang sanga qattiq gep bilen jawab berse, kim manga xewer béridu? — dédi.

<sup>11</sup> Yonatan Dawutqa: — Kelgin, dalagha chiqayli, dédi. Shuning bilen ikkisi dalagha chiqti.

<sup>12</sup> Yonatan Dawutqa mundaq dédi: — Israilning Xudasi Perwerdigar manga *guwahki*, men ete yaki ögünlükke mushu waqitta atamning niyitini bilip, sanga iltipatliq bolsa, men adem mangdurup sanga melum qilmamdim? <sup>13</sup> Eger atam sanga yamanliq qilmaqchi bolsa, men séni tinch-aman yolgha sélish üçün sanga adem ewetip xewer bermisem, Perwerdigar manga séning béshinggha chüshkendinmu artuq chüshürsun; emdi Perwerdigar atam bilen bille bolghandek séning bilen bille bolsun.

<sup>14</sup> Hayatla bolsam méni ölmisun dep Perwerdigarning méhribanliqini manga körsetkeysen. <sup>15</sup> Men ölüp ketken teqdirdimu, öydikilirimdin hem héch waqit méhribanliqingni üzmigeysen; Perwerdigar sen Dawutning hemme dühmenlirini yer yüzidin yoqatqandin kéyinmu shundaq qilghaysen».

<sup>16</sup> Shuning bilen Yonatan Dawutning jemeti

bilen ehde qiliship: — Perwerdigar Dawutning dūshmenliridin h́esab alsun, d́edi. <sup>17</sup> Andin Yonatan yene ́ozining Dawutqa bolghan muhebbiti bilen uningha qesem qildurdi; chūnki u uni ́oz j́enidek śoyetti.

<sup>18</sup> Yonatan Dawutqa mundaq d́edi: — Ete ýengi ay bolidu. Mana śening ornung bosh qalidu, kishiler śening yoqluqinggha diqqet qilidu. <sup>19</sup> ́Uchinchi ḱuni sen chūshūp aldinqi q́etim bu ishqqa yoluqqiningda ́ozūngni yoshurghan jaygha b́erip «Ézel» d́egen tashning ýenida turup turghin. <sup>20</sup> Nen tashning ýenidiki bir jaygha xuddi nishanni qaralighandek ́uch pay ya oqi atay.

<sup>21</sup> Andin ghulamni mangdurup: — «Ya oqlirini t́epip kelgin» — deymen. Eger men ghulamgha: — Ene, oqlar arqa terepte turidu, ularni élip kel, d́esem, sen chiqip ýenimgha kelgin; shundaq bolghanda, Perwerdigarning hayati bilen qesem qili-menki, sen ́uchūn tinch-amanliq bolidu, h́ech ish bolmaydu. <sup>22</sup> Ĺekin ghulamgha: — Ene, oqlar aldingda turidu, d́esem, sen ketkin, chūnki undaq bolsa, Perwerdigar śeni ketkūzūwetken bolidu. <sup>23</sup> Emdilikte men bilen sen śozleshken ish toghruluq, Perwerdigar sen bilen ḿening otturimda guwahchidur.

<sup>24</sup> Shuning bilen Dawut dalada ḿokūnūwaldi. Ýengi ay kelgende, padishah taam ýegili dastixanda olturdi. <sup>25</sup> Padishah bolsa burunqidekla ́oz ornida tamning ýenidiki t́orde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abner Saulning ýenida olturdi. Ĺekin Dawut-

ning orni bosh qaldi. □ 26 Emma Saul u küni héchnéme démidi. Chünki u: — Dawutqa bir ish boldi, u napak bolup qaldi. U jezmen napak bolup qaptu, dep oylidi. □ 27 Lékin Dawutning orni yéngi ayniing etisimu, yeni ayniing ikkinchi künimu bosh idi. Saul oghli Yonatanidin: — Némishqa Yessening oghli yaki tünügün yaki bügün tamaqqa kelme ydu, dep soridi.

28 Yonatan Saulgha jawab bérip: — Dawut Beyt-Lehemge barghili mendin jiddiy ruxset sorap: — 29 Méning bérishimgha ruxset qilghin, ailimizning sheherde bir qurbanliq ishi bolghach akam méning bérishimni éytiptu; eger séning neziringde iltipat tapqan bolsam qérindashlirim bilen körüshüp kélishe ruxset bergin, dédi. Shunga u padishahning dastixinigha kelmidi, dédi.

30 Saulning Yonatan'gha qattiq ghezipi kélip: — I buzuq, kaj xotunning oghli, némishqa Yessening oghlini özüngge tallap, özüngni shermende qilip we anangni nomusqa qoyghiningni bilmemdimen? 31 Eger Yessening oghli yer yüzide tirik bolsila, sen hem séning padishahliqing mustehkem

---

□ 20:25 «Padishah bolsa burunqidekla öz ornida tamning yénidiki törde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abner Saulning yénida olturdi» — Yonataning «ornidin turushi» belkim taghisi Abnerning hörmiti üçün uninggha Saulning yénidiki orunni boshitish üçün. Bashqa xil terjimisi: «Yonatan uning (Saulning) odulida idi» □ 20:26 «Dawutqa bir ish boldi, u napak bolup qaldin» — «napak bolush»: Musa peyghemberge chüshürülen qanun boyiche, birsi mesilen bir ölükke tegken bolsa bir mezigil «napak» bolatti — shundaq bolsa uning héch qurbanliq (mesilen, yéngi aydiki qurbanliqlar)din yéyishige bolmaytti.

bolmaydu. Shunga emdi adem ewetip uni méning qéshimgha élip kelgin, chünki u ölümge mehkemdur! — dédi.

<sup>32</sup>Yonatan atisi Saulgha jawab bérip: — U némishqa ölümge mehkum qilinishi kérek? U néme qiptu? — dédi.

<sup>33</sup>Andin Saul Yonatan'gha sanjish üchün uningha neyzini atti; buning bilen Yonatan atisining Dawutni öltürmekchi bolghanliqini éniq bilip yetti.

<sup>34</sup>Yonatan bolsa qattiq achchiqlap dastixandin qopup ketti we yéngi ayniq ikkinchi küni héch taam yémidi. Chünki atisining Dawutni shundaq haqaretlishi uningha qattiq azar bolghanidi.

<sup>35</sup>Etisi Yonatan dalagha chiqip Dawut bilen kélishken jaygha bardı. Uning bilen bir kichik ghulam bille bardı.

<sup>36</sup>U ghulamgha: — Sen yügür, men atqan ya oqlirini tépip kelgin, dédi. Ghulam yügürdi, u bir oqni uning aldi teripige atti. <sup>37</sup>Ghulam Yonatan atqan oq chüshken jaygha kelgende Yonatan ghulamni chaqirip: — Oq séning aldi teripingde turmamdu? — dédi. <sup>38</sup>Andin Yonatan ghulamni yene chaqirip: — Bol, ittik bol, hayal bolmighin! — dédi. Yonatanning ghulami ya oqini yighip ghojisigha élip keldi. <sup>39</sup>Lékin ghulamning bolghan ishtin xewiri uq idi. Buni yalghuz Yonatan bilen Dawutla biletti.

<sup>40</sup>Andin Yonatan ghulamigha yaraghlirini bérip uningha: — Ularni sheherge élip ketkin, dédi.

<sup>41</sup>Ghulam ketkendin kéyin Dawut *tashning* jenub teripidin chiqip yerge yiqilip üç qétim tezim qildi. Ular bir-birini söyüshti, bir-birige ésiliship yighlashti, bolupmu Dawut qattiq yighlidi.

<sup>42</sup> Yonatan Dawutqa: — Sepiring tinch-aman bol-sun; chünki biz ikkimiz: — Perwerdigar méning bilen séning otturungda we méning neslim bilen séning nesling otturisida menggüge guwah bol-sun, dep Perwerdigarning nami bilen qesem ichishken, dédi. Dawut ornidin qopup mangdi, Yonatanmu sheherge kirip ketti.

## 21

### *Dawut Nob shehirige baridu*

<sup>1</sup> Dawut emdi Nobqa kélip Aximelek kahinning qéshigha bardi. <sup>2</sup> Lékin Aximelek Dawutni körgende titrep qorqup uningha: — Némishqa birimu sen bilen kelmey yalghuz kelding? — dédi.

<sup>3</sup> Dawut Aximelek kahin'gha: — Padishah manga melum bir ishni buyrup: — Men sanga buyrughan ish yaki sanga tapilghan yolyoruq toghrisidin héchkim birnéme bilmisun, dégenidi. Öz ghulamirimni bolsa melum bir jaygha bérishqa békitip qoydum. <sup>4</sup> Emdi qolungda néme bar? Besh nan, yaki néme bolsa, shuni manga bergin, dédi.

<sup>5</sup> Kahin Dawutqa jawab bérip: — Qolumda adettiki nan yoq, peqet muqeddes nan bar. Eger ghulam-lar ayallargha yéqinlashmighan bolsa yése rawa bolidu, dédi.

<sup>6</sup> Dawut kahin'gha jawab bérip: — Berheq, men bashqa waqitlarda chiqqinimgha oxshash, ayal-lar bizdin yiraq bolghili üç kün boldi. Men *herqétim* chiqqanda, gerche adettiki seper bol-simu, ghulam-larning qachiliri pak bolidighan

yerde, b $\ddot{u}$ g $\ddot{u}$ n ular we qachiliri t $\acute{e}$ ximu pak bolmamdu, d $\acute{e}$ di. □

<sup>7</sup> Shuning bilen kahin uninggha muq $\acute{e}$ ddes nandin berdi, ch $\ddot{u}$ nki bu yerde «teqdim nan»din bashqa h $\acute{e}$ chqandaq nan yoq idi. Bu nan Perwerdigarning huzurigha y $\acute{e}$ ngi issiq nan qoyulghan k $\ddot{u}$ ni almashturulghan nanlar idi □ ■ <sup>8</sup> (l $\acute{e}$ kin u k $\ddot{u}$ ni Saulning xizmetkarliridin melum birsi u yerde Perwerdigarning huzurida qaldurulghanidi. Uning ismi Doeg bolup Saulning padichilirining chongi idi).

<sup>9</sup> Dawut Aximelekke: — Qolungda neyze yaki qilich yoqmu? Padishah tapshurghan ish jiddiy bolghach yaki qilich yaki bashqa yaraghlirimni  $\acute{e}$ lip k $\acute{e}$ lelmidim, d $\acute{e}$ di.

<sup>10</sup> Kahin: — Sen  $\acute{E}$ lah jilghisida  $\acute{o}$ lt $\ddot{u}$ rgen Filistiy Goliatning qilichi bu yerde bar, u efodning keynide, bir parche rextke oraqliq halda turidu. Xalisang alghin, uningdin bashqisi yoq, d $\acute{e}$ di. Dawut: — Bu tengdishi yoq qilichtur, shuni manga bergin, d $\acute{e}$ di.

<sup>11</sup> Dawut u k $\ddot{u}$ ni qopup Sauldin q $\acute{e}$ chip Gatning padishahi Aqishning q $\acute{e}$ shigha bard $\acute{i}$ .

<sup>12</sup> L $\acute{e}$ kin Aqishning xizmetkarliri uninggha: — Bu z $\acute{e}$ minning padishahi Dawut emesmu? Uning toghrisida qiz-ayallar bir-birige: — Saul minglap  $\acute{o}$ lt $\ddot{u}$ r $\acute{d}$ i,

□ 21:6 «...gerche **adettiki seper bolsimu, ghulamlarghining qachiliri pak bolidighan yerde, b $\ddot{u}$ g $\ddot{u}$ n ular we qachiliri t $\acute{e}$ ximu pak bolmamdu**» — bashqa nechche terjimisi uchrishi mumkin. □ 21:7 «ch $\ddot{u}$ nki **bu yerde «teqdim nan»din bashqa h $\acute{e}$ chqandaq nan yoq idi**» — «teqdim nan»: — yaki «(Xudaning) huzuri n $\acute{e}$ ni», yaki «tizilghan nan». «Mis.» 25- we 35-babni k $\acute{o}$ r $\ddot{u}$ ng. ■ 21:7 Mat. 12:3; Mar. 2:25; Luqa 6:3



We Dawut on minglap öltürdi,  
— dep naxsha-ghezel oqushup ussul oynighan emesmu, dédi. ■

<sup>13</sup> Dawut bu sözlerni könglige püküp Gatning padishahi Aqishtin bek qorqti. <sup>14</sup> Shuning üçün ularning köz aldida özining yürüş-turushlirini özgertip, ularning qolida turghan waqtida özini sarangdek körsetti; u derwazilarning ishiqlirige jijip, tükürükini saqiligha aqturatti.

<sup>15</sup> Aqish xizmetkarlirigha: — Mana bu ademning sarangliqini körmemsiler? Uni némishqa méning aldingha élip keldinglar? <sup>16</sup> Mende saranglar kemchilmidi? Siler bu kishini aldingha sarangliq qilghili élip keldinglarmu? Bu adem méning öyümge kirishi kérekmu? — dédi.

## 22

### *Dawut Mizpah we Adullamgha baridu*

<sup>1</sup> Dawut u yerdin kétip Adullamdiki ghargha qachti. Uning qérindashliri bilen atisining pütkül jemeti buni anglap uning qéshigha bardu. <sup>2</sup> Ézilgen, qerzdar bolghan we derdmenlarning hemmisi yighilip uning yénigha keldi we u ularning serdari boldi. Uninggha qoshulghan ademler bolsa töt yüzche idi.

<sup>3</sup> Dawut u yerdin chiqip Moabdiki Mizpahqa bérip Moabning padishahidin: — Xudaning méni néme qilidighinini bilgüche, ata-anamning bu yerge kélip aranglarda turushigha yol qoyghayla, dep

telep qildi. □ <sup>4</sup> Dawut atisi we anisini Moabning padishahining qéshigha élip keldi. Dawut qorghanda turghan pütkül künlerde ata-anisi uning bilen bille turdi.

<sup>5</sup> Emma Gad peyghember Dawutqa: — Qorghanda turmay, bu yerdin chiqip, Yehuda zéminigha barghin, dédi. Shuning bilen Dawut u yerdin ayrilip, Heret ormanliqigha bardı.

### *Saul Nobdiki kahinlarni öltüridu*

<sup>6</sup> Saul Dawutning nede turuwatqanliqidin xewer tapti. Saul bu waqıtta Ramahdiki Gibéahda égiz bir jayda yulghun derixining tüwide olturatti. Uning qolida neyzisi bar idi, barliq xizmetkarliri chöriside turatti. <sup>7</sup> Saul chöriside turghan xizmetkarlirigha: — I Binyaminliqlar, qulaq sélinglar! Yessening oghli her biringlarcha étizlar bilen üzümzarlarni teqsim qilip béremdu? Hemminglarni ming béshi we yüz béshi qilamdu? <sup>8</sup> Siler hemminglar manga qest qildinglar, öz oghlumning Yessening oghli bilen ehde qilishqinini héchkim manga uqturmidi. Héch qaysinglar manga ich aghritmidinglar yaki öz oghlumning méning xizmetkarimni manga yoshurun hujum qilishqa qutratqinidin manga xewer bermidinglar, dédi.

<sup>9</sup> Andin Saulning xizmetkarlirining ichige kirwalghan Doeg: — «Men Yessening oghlining Nobqa Axitubning oghli Aximelekning qéshigha

---

□ **22:3** «Moabdiki **Mizpah**» — yaki «Moabdiki Mizpeh».

kelginini kördüm, <sup>10</sup> — Aximelek uning üçün Perwerdigardin yol soridi we uningha ozuq-tülük bilen Filistiy Goliatning qilichini berdi» — dédi.

<sup>11</sup> Padishah adem ewetip Axitubning oghli kahin Aximelekni, shundaqla uning atisining pütkül jemetini, yeni Nobdiki kahinlarnimu chaqirtip keldi. Ularning hemmisi padishahning qéshigha keldi.

<sup>12</sup> Saul: — I Axitubning oghli anglighin, dédi. U: — I ghojam, mana men, dédi.

<sup>13</sup> Saul uningha: — Némishqa siler, sen bilen Yessening oghli, manga qest qilisiler? Sen uningha nan we qilich bérip, uning üçün Xudadin yol soridingghu? Mana emdi u bügünkidek manga hujum qilmaqchi bolup paylap yürmekte! — dédi.

<sup>14</sup> Aximelek padishahqa jawab bérip: — Silining barliq xizmetkarlirining arisida Dawutdek sadıq kim bar? U padishahning küy'oghli, silining mexpiy meslihetlirige ishtirak qilghuchi we ordiliri ichide izzetlik emesmidi? <sup>15</sup> Men peqet uning üçün Xudadin yol sorashni bügünla bashlidimmu? *Asiyliq* qilish mendin néri bol-sun! Padishah öz qulini we atamning pütkül jemetini eyibke buyrumighayla, chünki qullirining bu ishtin qilche xewiri yoq, dédi.□

<sup>16</sup> Lékin padishah: — I Aximelek, sen ölisen, sen we atangning pütkül jemeti choqum ölisiler, dédi. <sup>17</sup> Padishah öz chörisidiki chaparmenlirige: — Mang, Perwerdigarning kahinlirini öltürünglar! Chünki ular hem Dawutqa hemdem boldi hem un-

□ 22:15 «chünki qullirining bu ishtin qilche xewiri yoq» — ibraniy tilida «chünki qullirining bu ishtin azmu, jiqmu xewiri yoq».

ing qachqinini bilip turup manga xewer bermidi, dédi. Lékin padishahning qol astidikiliri Perwerdigarning kahinlirini öltürüşke qol kötürgili unimidi.

<sup>18</sup> Emdi padishah Doegke: — Sen bérip kahinlarni öltürüwetkin, dédi. Édomluq Doeg bérip kahinlarni öltürdi; bu küni u kanaptin toqulghan efod kiygen seksen besh ademni öltürdi.

<sup>19</sup> Andin u kahinlarning shehiri Nobda olturghuchilarni qirdi, yeni er we ayallar, balilar we bowaqlar, kala, éshek, qoylar — hemmisini qilichlidi. <sup>20</sup> Emma Axitubning oghli Aximelekning Abiyatar dégen bir oghli qutulup Dawutning qéshigha qéchip keldi. <sup>21</sup> Abiyatar Dawutqa Saul Perwerdigarning kahinlirini öltürdi, dep xewer berdi.

<sup>22</sup> Dawut Abiyatargha: — U küni Doegning u yerde ikenlikini körüp, uning jezmen Saulgha xewer bérédighinini bilgenidim. Men atangning pütkül jemetining öltürülüşhige zamin boldum, dédi. <sup>23</sup> Men bilen bille turghin, héch qorqmighin. Chünki méning jénimni almaqchi bolghanlar séning jéningnimu hem almaqchi. Méning qéshimda bixeter turisen, dédi.

## 23

### *Dawut Kéilah shehirini qutquzidu*

<sup>1</sup> Birsu Dawutqa xewer bérip: — Mana Filistiyler Kéilahgha hujum qilip xamanlarni bulaptalimaqta, dédi.

<sup>2</sup> Dawut Perwerdigardin: — Men béríp bu Filistiylerge zerbe bérimenmu? — dep soridi. Perwerdigar Dawutqa: — Béríp Filistiylerge zerbe béríp Kéilahni azad qilghin, dédi.

<sup>3</sup> Lékin Dawutning ademliri uninggha: — Mana biz Yehuda zéminida turupmu qorqiwatqan yerde, Kéilahgha béríp Filistiylerning qoshunlirigha hujum qilsaq qandaq bolar? — dédi.

<sup>4</sup> Shunga Dawut yene bir qétim Perwerdigardin soriwidi, Perwerdigar uninggha jawab béríp: — Sen ornungdin turup Kéilahgha barghin; chünki Men Filistiylerni qolunggha tapshurimen, dédi.

<sup>5</sup> Buning bilen Dawut öz ademliri bilen Kéilahgha béríp Filistiylar bilen soqushup, mallirini olja qilip, ularni qattiq qirdi. Dawut shundaq qilip Kéilahda turuwatqanlarni qutquzdi.

### *Dawut Saulning changgilidin yene qutulidu*

<sup>6</sup> Emdi Aximelekning oghli Abiyatar Kéilahgha qéchip kélip Dawutning qéshigha kelgende, uning qolida efod bar idi.■

<sup>7</sup> Birsi Saulgha, Dawut Kéilahgha keptu, dep xewer berdi. Saul: — Emdi Xuda uni méning qolumgha tashlap tapshurdi. Chünki u derwaziliri we taqaqliri bar sheherge kirgechke solunup qaldi, dédi. <sup>8</sup> Emdi Saul Dawut bilen ademlirini muhasirige élish üçün hemme xelqni Kéilahgha béríp jeng qilishqa chaqirdi.

<sup>9</sup> Dawut Saulning özini qestleydighanliqini bilip, Abiyatar kahin'gha: — Efodni élip kelgin, dédi.

□ 10 Andin Dawut: — I Israilning Xudasi Perwerdigar, menki Séning qulung Saulning bu shehni méning sewebimdin xarab qilish üçün Kéilahgha kélishe qestlewatqanliqini éniq anglidi.

11 Kéilahdikiler méni uning qoligha tutup bérermu? Saul öz bendeng anglighandek bu yerge kélermu? I Israilning Xudasi Perwerdigar, Sendin ötünimenki, öz bendengge bildürgeysen, dédi. Perwerdigar: — U bu yerge kélidu, dédi. □ 12 Dawut yene: — Kéilahtikiler méni we ademlimimni Saulning qoligha tutup bérermu, dédi. Perwerdigar: — Ular silerni tutup béridu, dédi.

13 Emdi Dawut ademliri bilen (texminen alte yüzche) ornidin turup Kéilahdin chiqip, özliri baralaydighan terepke qarap ketti. Saulgha, Dawut Kéilahtin qéchiptu dep xewer bérilgende u uni qogh-lashqa chiqmide.

14 Dawut bolsa chöldiki qorghhan-qiyalarda hemde Zif chölining taghlirida turdi. Saul uni her küni izdeytti; lékin Xuda uni uning qoligha tapshurmide.

15 Emdi Dawut Saulning özini öltürgili chiqidighanliqini bayqap qaldi. Shu chaghda u Zif chöldiki bir ormanliqta turatti. □ 16 Saulning oghli Yonatan bolsa ormanliqqa chiqip Dawutning qéshigha bérup, uni Xuda arqiliq righbetlendürüp

---

□ 23:9 «Dawut Saulning özini qestleydighanliqini bilip, Abiyatar kahin'gha: — Efodni élip kelgin, dédi» — körüniduki, 10-12-ayettiki soallarni Dawut efod wasitisi bilen Perwerdigardin soraydu. □ 23:11 «...kélermy?... kélidu» — ibranij tilida «...chüshermi?... chüshidu» déyilidu. □ 23:15 «Zif chöldiki bir ormanliqta..» — yaki «Zif chöldiki xoresh shehiride...».

uningha: — □ 17 Qorqmighin; chünki atam Saulning qoli séni tapalmaydu. Sen belki Israilning üstide padishah bolisen, men bolsam séning weziring bolimen, buni atam Saulmu bilidu, dédi.

18 Andin ular ikkiylen Perwerdigarning aldida ehde qilishti; Dawut bolsa, ormanliqta turup qaldi, Yonatan öz öyige yénip ketti.

19 Shuningdin kéyin Ziftikiler Gibéahta turuwatqan Saulning qéshigha kélip: — Mana, Dawut Xaqilahning égzlikidiki Yeshimonning jenubi teripige jaylashqan ormanliqtiki qorghanlarda yoshuruniwaldi, bilmemdila?

20 Shunga, i padishah, qachan köngülliri tartsa shu chaghda kelsile; bizning burchimiz uni padishahning qoligha tutup béishtur, dédi.

21 Saul: Manga ich aghritqininglar üçün Perwerdigar silerge bext ata qilghay. 22 Emdi silerdin ötünimenki, béríp zadi qaysi yerde turidighinini jezmleshtürünglar, uning iz-dérikini éniqlap, we kimning uni kórgenlikini bilip kélinglar; chünki kishiler éytishiche u intayin hiyliger iken, dédi.

23 Shunga béríp, uning yoshurun'ghan barliq mexpiy jaylirini éniq kórip kélinglar, yéningha yénip kélip manga eynini éytinglar. Andin men siler bilen bille barimen; we shundaq boliduki, eger u zéminda bolsila, men Yehudiylarning minglighanlarning arisidin uni izdep tapimen, dédi.

24 Ular qopup Sauldin ilgiri Zifqa bardı; lékin Dawut öz ademliri bilen Maon chöllükidiki Yeshi-

□ 23:16 «Yonatan... **Dawutni** .... righthetlendürdi» — ibraniy tilida: «Yonatan ... uning (Dawutning) qolini küchlendürdi» déyilidu.

monning jenub teripidiki Arabah tüzlemligide turawatatti. <sup>25</sup> Saul ademliri bilen Dawutni izdep bardi. Kishiler bu xewerni Dawutqa éytti; shuning bilen u chüshüp, qiyagha béríp Maon chölide turdi. Saul buni anglap Dawutning keynidin qoghlap Maonning chölige chiqti. <sup>26</sup> Saul taghning bu teripide mangdi, emma Dawut ademliri bilen taghning u teripide mangdi. Dawut Sauldin qéchish üchün aldiriwatqanidi; lékin Saul ademliri bilen Dawut we uning ademlirini tutimiz dep ularni qorshighili turdi. <sup>27</sup> Emma bir xewerchi Saulning qéshigha kélip uninggha: — Filistiyler zéminimizning jenub teripige kirip bulang-talang qiliwatidu, tézdin qaytsila, dédi.

<sup>28</sup> Shuning bilen Saul yénip Dawutni qoghlashtin toxtap Filistiyler bilen soqushqili chiqti. Shunga u yer Séla-Hammahlékot dep ataldi. □ <sup>29</sup> Dawut bolsa u yerdin chiqip En-Gedining tagh-qorghhanliqida turdi.

## 24

### *Dawut Saulni ayaydu*

<sup>1</sup> Saul Filistiylerini qoghlap chiqirip yan'ghanda uninggha: — Mana, Dawut En-Gedidiki chölde turuwéiptu, dégen xewer bérildi. <sup>2</sup> Saul emdi pütkül Israildin xillan'ghan üç ming ademni élip Dawut bilen ademlirini izdigili «Yawa tékiler» qoram tashliqigha chiqti. <sup>3</sup> U yolning yénidiki qoy qotanlirigha kelgende, shu yerde bir ghar bar idi.

□ **23:28 «Séla-hammahlékot»** — menisi belkim «ayrighuchi Qoram tash».



U teret qilish üçün ghargha kirdi; Dawut bilen ademliri gharning ichkiriside olturatti.

<sup>4</sup> Dawutning ademliri uninggha: — Mana Perwerdigarning sanga: — Öz dühminingni séning qolunggha bérimen, néme sanga layıq körünse shuni qilghin, dégen küni del mushu kün iken, dédi. Dawut qopup Saulning tonining péshini tuydurmay késiwaldi. <sup>5</sup> Lékin Saulning tonining péshini keskini üçün Dawut könglide qattıq epsuslandi. <sup>6</sup> U öz ademlirige: — Perwerdigar méni Perwerdigar Özi mesih qilghan ghojamgha bundaq qolumni uzartishtin saqlisun, chünki u Perwerdigarning mesihliginidur, dédi.

<sup>7</sup> Shu söz bilen Dawut öz ademlirini tosüp Saulgha chéqilghili qoymidi. Saul bolsa qopup ghardin chiqip öz yoligha ketti. <sup>8</sup> Andin Dawutmu turup ghardin chiqip Saulning keynidin: — I ghojam padishah! — dep chaqirdi. Saul keynige qarawidi, Dawut égilip yüzini yerge yaqqan halda tezım qildi. <sup>9</sup> Dawut Saulgha mundaq dédi: — «Mana, Dawut séni qestleshke purset izdewatidu, deydighan kishilerning sözige némishqa qulaq salıla? <sup>10</sup> Mana bugün öz közliri bilen kördiliki, Perwerdigar bugün gharda silini öz qolumgha bergenidi. Beziler manga uni öltürüwetkin, dédi; lékin men silini ayap: — Ghojamgha qolumni uzartmaymen, chünki u Perwerdigarning mesihliginidur, dédim. <sup>11</sup> Qarisıla, i ata, qolumdiki tonlirining péshige. Silini öltürmey tonlirining péshini keskenlikimdin shuni bilsileki, könglümde silige ya yamanlıq ya asiylıq yoq, silige gunah qilghinim yoq, lékin sili jénimni alghili paylımaqtıla.

□ 12 Perwerdigar men bilan silining otturimizda höküm qilsun, méning hésabimni silidin Perwerdigar alsun; lékin méning qolum silige kötürülmeydu.

13 Konilar: — «Rezillik rezillerdin chiqidu» dep éytqaniken, lékin öz qolum silige kötürülmeydu.

14 Israilning padishahi kimni tutqili chiqti? Kimni qoghlap yürüdu? Bir ölük itni, xalas! Yalghuz bir bürgini, xalas! 15 Perwerdigar soraqchi bolup men bilan silining otturimizda höküm chiqarsun! U heq-naheqni ayrip, dewayimni sorap méni silining qolliridin xalas qilip, adalet yürürgey!» — dédi.

16 Dawut Saulgha bu sözlerni éytqanda Saul: — Bu séning awazingmu, i oghlum Dawut? — dédi.

Andin Saul yuqiri awaz bilan yighlap ketti. 17 U Dawutqa: — «Sen mendin adilsen, chünki sen manga yaxshiliq qayturdung, lékin men sanga yamanliq qayturdum. 18 Sen bugün manga yaxshiliq qilghanliqingni obdan körsitip berding;

Perwerdigar méni qolunggha tapshurghan bolsimu, sen méni öltürmiding. 19 Birsiz öz düshminini tapsa, uni aman-ésen ketkili qoyamdu?

Perwerdigar séning manga bugün qilghan yaxshiliqing üçün sanga yaxshiliq yandurghay.

20 Emdi mana, shuni bildimki, sen jezmen padishah bolisen, Israilning padishahliqi séning qolungda tiklinidu. 21 Lékin hazir Perwerdigar

bilan manga qesem qilghinki, mendin keyin méning neslimni yoqatmay, namimni atamning jemetidin öchürmigeysen», dédi.

---

□ 24:11 «könglümde silige ya yamanliq ya asiqliq yoq» — ibraniy tilida «qolumda silige ya yamanliq ya asiqliq yoq».

22 Shuning bilan Dawut Saulga qesem qildi. Saul öz öyige yénip ketti; Dawut ademliri bilen qorghan-qiyagha chiqip shu yerde turdi.

## 25

### *Samuil ölidu*

<sup>1</sup> Samuil öldi. Pütkül Israil yighilip uning üçün matem tutti; ular uni uning Ramahdiki öyide depne qildi. Dawut bolsa qopup Paran chölige bardı.■

### *Dawut, Nabal, Abigail*

<sup>2</sup> Emdi tirikchiligi Karmelde bolghan, Maonda olturuqluq bir adem bar idi. Bu kishi bek bay bolup üç ming qoy, bir ming öchkisi bar idi. U öz qoylirini Karmelde qirqiwatatti. <sup>3</sup> U ademning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali hem pem-parasetlik hem ept-turqi chirayliq, lékin éri qattiq qol we rezil idi; u Kalebning ewladidin idi.□

<sup>4</sup> Dawut chölde turup Nabalning öz qoylirini qirqiydighanliqini anglap <sup>5</sup> On yash yigitni u yerge mangdurup ulargha: — Siler Karmelge chiqip Nabalning qéshigha bérip, mendin uninggha salam éytinglar. <sup>6</sup> Uninggha: — «Yashighay-sen; sizge tinch-amanliq bolghay, öyingizge tinch-amanliq bolghay, hemme barliqingizgha tinch-amanliq bolghay! <sup>7</sup> Men qirqighuchilarning sizde ish bashlighanliqini anglidim. Sizning

■ **25:1** 1Sam. 28:3 □ **25:3** «U ademning ismi Nabal bolup...»  
— «Nabal»ning menisi «exmeq, qopal».

padichiliringiz biz tereplerde turghanda ulargha héch zexme yetküzmiduq; biz Karmelde turghan waqitta ularning héch tersisi yitip ketmidi. <sup>8</sup> Öz yigitliringizdin sorisingiz ular sizge dep béridu. Shunga biz qutluq bir künide kelduq, shunga yigitlirimiz neziringizde iltipat tapsun; öz qoligizgha néme chiqsa shuni keminiilingizge we oghlingiz Dawutqa néme chiqsa shuni bergeysiz», denglar, — dédi.

<sup>9</sup> Dawutning yigitliri u yerge bérip bu geplerning hemmisini Dawutning namida uninggha éytip andin jim turup saqlidi.

<sup>10</sup> Nabal Dawutning xizmetkarlirigha jawab bérip: — Dawut dégen kim? Yessening oghli dégen kim? Bu künlérde öz ghojilirini tashlap kétiwatqan xizmetkarlar tola. <sup>11</sup> Men özümning yémek-ichmeklirimni we yung qirqughuchilirimgha soyghan göshni kelgen jayi namelum bolghan kishilerge béremdim? — dédi.□

<sup>12</sup> Dawutning yigitliri kelgen yoligha yénip ketti. Yénip kélip ular Dawutqa hemme gepni dep berdi. <sup>13</sup> Dawut öz ademlirige: — Her biringlar öz qilichinglarni ésinglar, dédi. Shuning bilen herbiri öz qilichini *tasmisigha* asti, Dawutmu öz qilichini asti. Andin töt yüzche adem Dawut bilen chiqti, we ikki yüz kishi jabduqlar bilen qaldi. <sup>14</sup> Emma Nabalning xizmetkarliridin biri uning ayali Abigailgha: — Dawut elchilerni chöldin ghojimizgha salam bérishke ewetkeniken; lékin u ularni tillap kayip ketti. <sup>15</sup> Bu ademler bolsa, bizge köp yaxshiliq qilghan. Biz dalada

□ 25:11 «yémek-ichmikim» — ibraniy tilida «nénim we süyüm».

ularning yénida yürgen waqitlirimizda bizge héch yamanliq kelmidi, bizning héch nersimizmu yitip ketmigenidi. <sup>16</sup> Biz ulargha yéqin jayda qoy baqqan waqitta ular kéche-kündüz bizge sépildek bolghanidi. <sup>17</sup> Emdi bu ishtin xewerdar boldila, qandaq qilish kéreklikini oyliship baqqayla. Bolmisa, ghojimizgha we pütkül öydikilirige bir bala-qaza kelmey qalmaydu. U shunche kaj bir ademki, héchkim uninggha söz qilishqa pétinalmaydu, dédi.□

<sup>18</sup> Abigail derhal ikki yüz nan, ikki tulum sharab, besh pishurulghan qoy, besh séah qomach, bir yüz kishmish poshkili, ikki yüz enjür poshkili élip ésheklerge artip □ <sup>19</sup> öz yigitlirige: — Méning aldimda béringlar; mana, men keyninglardin baray, dédi. Lékin u öz éri Nabalgha bu ishni démidi. <sup>20</sup> U öz éshikige minip taghning étikidin chüshkende, mana Dawut ademliri bilen uning uduligha chüshüp uning bilen uchrashiti.

<sup>21</sup> Dawut eslide: — Men bu kishining mélini chölde bikardin bikar qoghdap, uning barliqidin héchnémini yittürgüzmigenidim; lékin u yaxshiliqning ornida manga yamanliq qildi. <sup>22</sup> Uning ademliridin etigiche birer erkeknı qaldurup qoysam, Xuda men Dawutni

---

□ **25:17** «U shunche kaj bir ademki...» — ibranıy tilida «U Bérialning (Sheytanning) shundaq bir oghlıki...». □ **25:18** «besh séah qomach» — «séah» üctin bir efah, yeni ashliq-danlarning ölchem birliki idi, texminen 9 litr.

uningdinmu artuq jazalighay, dégenidi. □

<sup>23</sup> Abigail Dawutni körüp, aldirap éshektin chüshüp, Dawutning aldida yiqilip yüzini yerge yéqip tezim qildi; <sup>24</sup> uning putlirigha ésilip mundaq dédi: — «I ghojam, bu qebihlik manga hésablansun; emdi shuni ötünimenki, dédeklirining silige söz qilishigha ijazet qilip, dédiklirining sözige qulaq salghayla: — <sup>25</sup> ötünimenki, ghojam bu rezil adem Nabalgha pisent qilmighayla; chünki uning mijezi xuddi ismigha oxshashtur; uning ismi «kaj», derweqe uningda kajliq tolimu éghirdur. Lékin men dédekliri bolsa ghojam ewetken yigitlerni körmidim. □ <sup>26</sup> Emdi i ghojam, Perwerdigarning hayati bilen we séning jéning bilen qesem ichimenki, Perwerdigar silini öz qolliri bilen qan töküp intiqam élishtin saqlidi. Emdi düshmenlirimu, sili ghojamgha yamanliq qilmaqchi bolghanlarmu Nabalgha oxshash bolsun. <sup>27</sup> Emdi dédekliri ghojamgha élip kelgen bu sowghat bolsa ghojamgha egeshken yigitlerge teqsim qilinsun.

<sup>28</sup> Silidin ötünimenki, dédeklirining sewenlikini kechürgeyla; chünki sili, i ghojam Perwerdigarning jenglirini qilip kelgenliri üçün, barliq künliride

---

□ **25:22** «Uning ademliridin etigiche birer erkeknı qal-durup qoysam...» — mushu yerde «birer erke» ibranıy tilida «tamgha qarap birer siygüchi» bilen ipadilinidu. «Xuda men Dawutni uningdinmu artuq jazalighay» — yaki «Xuda Dawutning düshmenlirige uningdinmu artuq qilghay» (bezi kona köchürmilerde shundaq yézilidu). □ **25:25** «ghojam bu rezil adem Nabal» — ibranıy tilida «ghojam bélialning (Sheytanning) bu oghli Nabal» déyilidu. «uning ismi «kaj», derweqe uningda kajliq tolimu éghirdur» — ibranıy tilida «Nabal» dégenning menisi «kaj».

silide yamanliq tépilmighini üçhün Perwerdigar jezman jemetlirini mezmüt qilidu. <sup>29</sup> Birsı qopup silini qoghlap janlirini izdise, sili ghojamning jéni Perwerdigar Xudalirining qéshidiki tirikler xaltisi ichide orilip saqlinidu, lékin düshmenlirining janlirini bolsa, u salghugha sélip chörüp tashlaydu.

<sup>30</sup> Emdi Perwerdigar sili ghoham toghrisida éytqan barliq yaxshi wedilirige emel qilip, silini Israilgha bash qilghanda shundaq boliduki, <sup>31</sup> sili ghohamning naheq qan tökmigenlikliri yaki öz intiqamlirini almighanliqliri üçhün köngüllirige putlikashang yaki derd bolmaydu. We Perwerdigar ghohamgha nusret berginide sili öz dédeklirini yad qilghayla».

<sup>32</sup> Dawut Abigailgha: — Séni bügün méning bilen uchrishishqa ewetken Israilning Xudasi Perwerdigargha teshekkür-medhiye qayturulghay! <sup>33</sup> Emdi eqil-parasitingge barikalla, sangimu barikalla! Chünki sen bügün méni öz qolum bilen qan töküp intiqam élishtin tostung.

<sup>34</sup> Lékin méni sanga ziyan-zexmet yetküzshtin saqlighan Israilning Xudasi Perwerdigarning hayati bilen qesem qilimenki, sen méning aldimgha tézlinip kelmigen bolsang, Nabalning ademliridin héch erkek etigiche tirik qalmas idi, dédi.□

<sup>35</sup> Andin Dawut uning özige keltürgen nersilirini qolidin tapshurup élip uninggha: — Tinch-aman öyüngge barghin, mana sözliringge qulaq sélip,

□ **25:34 «Nabalning ademliridin héch erkek etigiche tirik qalmas idi»** — mushu yerde «erkek» ibraniy tilida «tamgha qarap siyüchi» bilen ipadilininidu.

könglüngni qobul qildim, dédi.

<sup>36</sup> Abigail Nabalning qéshigha keldi; mana, u öyide shahane ziyapettek bir ziyapet ötküzüwatatti. Nabal könglide xushal idi we intayin mest bolup ketkenidi. Shunga Abigail etisi tang atquche uninggha héch néme démidi. <sup>37</sup> Lékin etisi Nabal mestliktin yéshilgende ayali uninggha bolghan weqelerni dep bériwidi, uning yüriki ölgendek bolup, özi tashtek bolup qaldi. <sup>38</sup> We shundaq boldiki, texminen on kündin kéyin Nabalni Perwerdigar urdi we u öldi.

<sup>39</sup> Dawut Nabalning ölgini anglap: — Perwerdigar mubarektur. Chünki U men Nabaldin tartqan haqaret üchün dewayimni sorap Öz qulini yamanliqtin saqlidi; eksiche Perwerdigar Nabalning yamanliqini öz béshigha yandurdi, dédi. Andin Abigailni öz emrimge alay dep, uninggha söz qilghili elchi mangdurdi. <sup>40</sup> Dawutning xizmetkarliri Karmelge Abigailning qéshigha kélip uninggha: — Séni emrimge alay dep Dawut sanga söz qilghili bizni ewetti, dédi.

<sup>41</sup> Abigail bolsa qopup yüzini yerge tegküdek tezim qilip: — Mana, dédiking ghojamning xizmetkarlirining putlirini yuyushqa qul bolsun, dédi. □

<sup>42</sup> Andin Abigail shu haman özige hemrah bolghan besh chörisi bilen éshekke minip Dawutning elchilirining keynidin bérip, uning ayali boldi.

<sup>43</sup> Dawut Yizreellik Ahinoamni hem xotunluqqa alghanidi. Shuning bilen bu ikkisi uninggha xo-

□ **25:41** «Mana, dédiking ghojamning xizmetkarlirining putlirini yuyushqa qul bolsun» — Israilda we ottura sherqte shundaq adet barki, öyge méhman kelse, sahibxan yaki xizmetkarliri ularning putlirini yuyidu.



tun boldi.

<sup>44</sup> Lékin Saul Dawutqa xotun qilip bergen qizi Miqalni Gallimdiki Laishning oghli Faltigha xotunluqqa bergenidi. ■

## 26

### *Dawut Saulni yene rehim qilip ayaydu*

<sup>1</sup> Emdi Zifliqlar Gibéahgha Saulning qéshigha kélip: — Dawut Yeshimon'gha yéqin Haqilah égzilikige yoshurunuwaptu emesmu? — dédi.

<sup>2</sup> Saul qopup Israildin xillan'ghan üç ming ademni élip, Zif chölide Dawutni izdigili u yerge bardi. <sup>3</sup> Saul bolsa yol boyida, Yeshimon'gha yéqin Haqilah égzilikide chédir tikti. Dawut chölde turuwatatti; u Saulning chölge öz keynidin chiqqinidin xewer tapqanda <sup>4</sup> Dawut paylaqchilarni mangdurup Saulning rastla kelgenlikini bildi. <sup>5</sup> Dawut qopup Saul chédir tikken jaygha bardi; u Saul bilen qoshun serdari, Nerning oghli Abner yatqan yerni kördi. Saul bolsa qoshun istihkami ichide uxlap yatqanidi, ademliri chédirlirini uning etrapigha tikkenidi.

<sup>6</sup> Dawut emdi Hittiyardin bolghan Aximelek we Yoabning inisi Zeruiyaning oghli Abishaygha: — Kim men bilen leshkergahgha chüshüp, Saulning yénigha baridu? — dep soridi. Abishay: — Men séning bilen baray, dédi.

<sup>7</sup> Shuning bilen Dawut we Abishay kéchide qoshun bar yerge bériwidi, mana Saul qoshun istihkami ichide uxlap yatqanidi; uning neyzisi tekiyisining

yénida yerge qadaqliq turatti; Abner bilen ademliri uning etrapida yatatti. <sup>8</sup> Abishay Dawutqa: — Xuda bügün düshminingni qolunggha tapshurdi. Sendin ötünimenki, manga neyze bilen birla sanjip uni yerge qadap qoyushqa ijazet bergeysen! Ikki qétim sanjishimning lazimi yoqtur, dédi.

<sup>9</sup> Dawut Abishaygha: — Uni yoqatmighin. Kim Perwerdigarning mesih qilghinigha qol uzitip gunahgha tartilmighan? — dédi.

<sup>10</sup> Dawut yene: — Perwerdigarning hayati bilen *qesem qilimenki*, Perwerdigar jezmen uni uridu; ya uning ölidighan küni kélidu ya u jengge chüshüp halak bolidu. <sup>11</sup> Perwerdigar méni Perwerdigarning mesihliginige qol uzitishidin saqlighay! Emma uning béshidiki neyze bilen su idishini alghin, andin kéteyli, dédi. <sup>12</sup> Shuning bilen Dawut neyze bilen idishni Saulning béshining yénidin élip, ikkisi chiqip ketti. Emma héchkim körmidi, tuyupmu qalmidi hem oyghinip ketmidi, belki hemmisi uxlawerdi; chünki Perwerdigar bir qatliq uyquni ularning üstige chüshürgenidi.

<sup>13</sup> Dawut uduldiki terepke ötüp yiraqraq bir döngning töpisiye turdi; ularning ariliqi yiraq idi.

<sup>14</sup> Dawut qoshun bilen nerning oghli Abnerge towlap: — Jawab bermemsen, i Abner! — dédi. Abner: — Padishahqa towlighuchi kim sen? — dédi.

<sup>15</sup> Dawut Abnerge: — Sen batur emesmu? Israilda sanga kim teng kéleleydu? Némishqa ghojang padishahni qoghdimiding? Chünki xelqtin bir kishi ghojang padishahni halak qilghili kiriptu. <sup>16</sup> Séning bundaq qilghining yaxshi emes! Perwerdigarning hayati bilen

*qesem qilimenki*, Perwerdigar mesih qilgan ghojaglarni qoghdimighanliqinglar üçün ölümge layiq boldunglar. Emdi padishahning neyzisi we bëshining yénidiki su idishining qeyerdilikige qarap béqinglar, dédi.

<sup>17</sup> Saul Dawutning awazini tonup: — Bu séning awazingmu, i oghlum Dawut! — dédi. Dawut: — I ghojam padishah, bu méning awazimdur, dédi. <sup>18</sup> U yene: — Némishqa ghojam öz qulini mundaq qoghlaydu? Men néme qiliptimen? Qolumda néme yamanliq bar? <sup>19</sup> Emdi ghojam padishah öz qulining sözige qulaq salghay. Perwerdigar silini manga qarshi qozghatqan bolsa bir hediye-qurbanliq uning könglini razi qilghay; lékin insan baliliri bolsa, ular Perwerdigarning aldida lenetke qalsun, chünki ularning emdi méni Perwerdigarning mirasidin behrimen bolushtin mehrum qilip, méni bashqa ilahlargha ibadet qil, dégini bolidu. □ <sup>20</sup> Emdi méning qénim Perwerdi-

---

□ **26:19 «... Perwerdigar silini manga qarshi qozghatqan bolsa bir hediye-qurbanliq uning könglini razi qilghay...»** — menisi: (1) Dawut melum yamanliq qilghan bolsa, Perwerdigar uni qurbanliq arqiliq kechürüm qilidu; (2) Perwerdigar Saulni jazalash üçün uni Dawutqa qarshi chiqishqa qozghighan bolsa, shübhisizki, u qurbanliq arqiliq Saulni kechürüm qilidu. **«chünki ularning emdi méni Perwerdigarning mirasidin behrimen bolushtin mehrum qilmaqchi...»** — mushu yerde «Perwerdigarning mirasi»: (1) Xuda Israilgha wede qilghan Qanaan zéminini; (2) Xudaning ibadet chédiridiki tüzümi arqiliq bolghan köp imtiyazlardan, jümlidin kahin-lawiylar arqiliq Xudaning telim-kalamini anglashtin behrimen bolushni öz ichige alidu. **«ularning méni bashqa ilahlargha ibadet qil, dégini bolidu»** — Dawut özi Israilning zéminide turmighan bolghachqa, Xudaning ibadet chédirigha baralmaydu.

garning huzuridin yiraq yerge tökūlmisun; chūnki taghlarda bir keklīkni owlighandek Israilning padishahi bir yalghuz bürgini izdigili chiqiptu, dédi.■

<sup>21</sup> Saul: — Men gunah qildim; yénip kelgin i oghlum Dawut; méning jénim bügün közliringde eziz sanalghini üchün men sanga bundin kéyin héch ziyā-zexmet yetküzmeymen; mana, exmeqliq qildim, bek éziptimen, dédi.

<sup>22</sup> Dawut jawab bérip: — Mana padishahning neyzisi, ghulamardin biri kélip uni yandurup al-sun. <sup>23</sup> Perwerdigar her ademning heqqaniyliqi bilen sadiqliqigha qarap yandurghay. Chūnki bügün Perwerdigar silini méning qolumgha tapshurdi, lékin men Perwerdigarning mesihliginige qol uzitishni xalimidim. <sup>24</sup> Mana, bügün silining janliri méning közlirimde eziz bolghandek méning jénim Perwerdigarning közide eziz bolghay, u méni hemme awarichiliktin qutquzghay, dédi.

<sup>25</sup> Saul Dawutqa: — Ey oghlum Dawut, beriketlen'geysen. Sen jezmen ulugh ishlarni qilisen, ishliring jezmen rawajliq bolidu, dédi. Andin Dawut öz yoligha ketti, Saulmu öz jayigha yénip bardı.

## 27

### *Dawut Filistiylerge qoshulidu*

<sup>1</sup> Dawut könglide: — Haman bir küni Saulning qolida halak bolidighan oxshaymen. Shunga Filistiylarning zéminigha tézdin qéchip kétishimdin

---

■ 26:20 1Sam. 24:15

bashqa amal yoq. Shundaq qilsam Saul Israil zémini ichide méni tépishtin ümidsizlinip, izdeshtin qol üzidu, we men uning qolidin qutulimen, dep oylidi. <sup>2</sup> Shuning bilen Dawut qopup uningha egeshken alte yüz ademni élip Gatning padishahi Maoqning oghli Aqishning qéshigha bardi. <sup>3</sup> Emdi Dawut we adamliri, yeni herbiri öz ailisidikiler bilen bille Gatta Aqish bilen turdi. Dawut ikki ayali, yeni Yizreellik Ahinoam we Nabalning tul xotuni Karmellik Abigail bilen bille shu yerde turdi.

<sup>4</sup> Saul: — Dawut Gatqa qéchiptu, dégen xewerni anghighanda, uni yene izdep yürmidi.

<sup>5</sup> Dawut Aqishqa: — Eger közlirining aldida iltipat tapqan bolsam, olturushum üçün sehradiki bir sheherdin bizge bir jay bergeyla; qulung qandaqmu shahane sheherde silining qashlirida tursun, dédi.

<sup>6</sup> U küni Aqish uningha Ziklag shehirini berdi. Shuning üçün Ziklag bögünki kün'giche Yehuda padishahlirigha tewe bolup kelmekte. <sup>7</sup> Dawut Filistiylerning zéminida turghan waqit bir yil töt ay boldi.

<sup>8</sup> Dawut bolsa öz adamliri bilen chiqip Geshuriylargha, Gezriylerge we Amaleklerge hujum qilip, ularni bulang-talang qilip turatti (chünki ular qedimdin tartip Shurigha kirish yolidin tartip Misir zéminighiche bolghan shu yurtta turatti). <sup>9</sup> Dawut *herqétim* zémindikilerni qirip er yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti we qoy, kala, éshek, töge we kiyim-kéçeklerni élip Aqishning yénigha yénip kéletti.

<sup>10</sup> Aqish: — Bögün qaysi jaylarni bulang-talang

qildinglar, dep soraytti; Dawut: — Yehuda zéminining jenub teripini, Yerahmeelliklarning jenub teripini we Kéniylarning jenub teripini bulang-talang qilduq, deytti.

<sup>11</sup> Dawut er yaki ayallarning birinimu Gatqa tirik élip kelmeytti; chünki u: — Ular bizning toghrimizdin, «Dawut undaq-mundaq qildi» dep gep qilishi mumkin, deytti. Dawut Filistiylarning zéminida turghan waqtida u daim shundaq qilatti.

<sup>12</sup> Shunga Aqish Dawutqa ishendi: — «Emdi u xelqi Israilni özidin seskendürüwetti; méning xizmitimde menggü qul bolidu», dep oylidi.

## 28

### *En-Dordiki jaduger ayal*

<sup>1</sup> U künlerde Filistiylar Israilgha qarshi jeng qilish üçün öz qoshunlirini yighdi. Aqish Dawutqa: — Bilishing kérekki, adamliringni élip méning bilen jezmen jengge chiqishing lazim, dédi.

<sup>2</sup> Dawut Aqishqa: — Undaqta sili qullirining néme qilalaydighanliqini bilip qalila — dédi. Aqish Dawutqa: — Mana, séni özümge menggülük pasiban qilay, dédi.

<sup>3</sup> (Samuil ölgenidi we pütkül Israil uning üçün matem tutup uni öz shehiri bolghan Ramahda depne qilghanidi. Saul bolsa jinkeshler bilen

palchilarni zémindin qoghlap chiqardi). □ ■

<sup>4</sup> Filistiylar toplaship chiqip Shunemde chédir tikti. Saulmu hem pütkül Israilni yighip, Gilboahda chédir tikti. <sup>5</sup> Saul emdi Filistiylarning qoshun bargahini körgende qorqup, yüriki su bolup ketti.

<sup>6</sup> Saul Perwerdigardin yol soridi; lékin Perwerdigar ya chüsh bilen ya «urim» bilen ya peyghemberler arqiliq uninggha jawab bermidi. □

<sup>7</sup> Shuning bilen Saul xizmetkarlirigha: — Manga palchi jinkesh bir xotunni tépip béringlar, men bérip uningdin yol soray, dédi. Xizmetkarliri uninggha: — En-Dorda jinkesh bir xotun bar iken, dédi. □ <sup>8</sup> Saul niqablinip, bashqa kiyimlarni kiyip ikki ademni hemrah qilip bardí. Ular kéchisi bérip xotunning qéshigha keldi. U xotun'gha: — Manga jin chaqirip pal échip, men dégen birisini qéshimgha keltürgin, dédi.

<sup>9</sup> Xotun uninggha: — Mana, Saulning qilghanlirini, yeni zémindin jinkeshlerni we palchilarni yoqatqanliqini özüng bilisen; némishqa

---

□ **28:3 «Saul bolsa jinkeshler bilen palchilarni zémindin qoghlap chiqardi»** — mushu yerde «jinkeshler» ölgenlarning rohlirini chaqirghuchilarni körsitidu. Mushundaq heriketler Tewratta qat-tiq men'i qilin'ghan; emeliyette, undaq qilghan kishiler daim dégüdek jinlar teripidin aldini ketidu. ■ **28:3** 1Sam. 25:1

□ **28:6 «Perwerdigar ya chüsh bilen ya «urim» bilen ... uninggha jawab bermidi»** — «urim» birxil tash. U kahin kiygen «efod»ning yanchuqida turidu. Bu tashlar arqiliq Israil xelqi Xudadin yol sorisa bolatti. «Mis.» 28:28-30ni körüng. □ **28:7 «Manga palchi jinkesh bir xotunni tépip béringlar»** — «palchi jinkesh xotun» ibraniy tilida: «palchi jini bar xotun» yaki «palchi jinni chaqirghuchi xotun» dégen söz bilen ipadilinidu. Mushu sözler uninggha chaplashaqa jin xéli küchlük iken, dégenni puritidu.

méni öltürüşke jénimgha tuzaq qoyisen, dédi.

10 Saul uninggha Perwerdigar bilen qesem qilip: — Perwerdigarning hayati bilen qesem qilimenki, bu ish üçün sanga jaza bolmaydu, dédi.

11 Xotun: — Sanga kimni chiqirimen? — dep soridi. U: — Manga Samuilni chiqarghin, dédi.

12 Xotun Samuilni körgende qattiq awaz bilen chirqiridi, andin Saulgha: — Némishqa méni gollaysen? Sen özüng Saulghu! — dédi.

13 Padishah uninggha: — Qorqmighin! Némini kördüng? — dédi. U Saulgha: — Men bir ilahning yerdin chiqqinini kördüm, dédi.

14 U: — Uning qiyapiti qandaq iken? dédi. Xotun: — Qéri bir boway chiqiwatidu; u yépincha kiygeniken, dédi. Saul: — U Samuil iken, dep bilip, yüzini yerge yéqip tezim qildi.

15 Samuil Saulgha: — Némishqa méni aware qilip chiqarding? — dédi. Saul: — Men tolimu perishan boldum; chünki Filistiylar manga qarshi jeng qiliwatidu, we Xuda mendin yiraqlap, manga yaki peyghemberler arqiliq yaki chüshler arqiliq héch jawab bermeywatidu. Shunga méning néme qilishim kéreklikini manga bildürgeysen dep, séni chaqirdim, dédi.

16 Samuil: — Perwerdigar sendin yiraqlap, düshmining bolghandin kéyin némishqa mendin meslihet soraysen? — dédi.

17 —Perwerdigar Özi üçün men arqiliq éytqinini qildi; Perwerdigar padishahliqni qolungdin yirtip élip, qoshnanggha, yeni Dawutqa berdi.



□ 18 Sen Perwerdigarning sözige qulaq salmay, uning Amaleklerge qaratqan qattiq ghezipini yürgüzmigining uchün Perwerdigar bügün sanga shu ishni qildi. 19 Perwerdigar özüng bilen Israilnimu Filistiylarning qoligha tapshuridu; ete sen we oghulliring méning bilen bille bolisiler; we Perwerdigar Israilning qoshuninimu Filistiylarning qoligha tapshuridu, dédi.

20 Saul shuan yerge düm yiqildi, Samuilning sözliridin qattiq qorqup ketti; bir kéche-kündüz tamaqmu yémigecke, maghdurimu qalmidi.

21 Ayal emdi Saulning qéshigha bérip uning tolimu perishan bolghinini körüp, uninggha: — Mana, dédekliri jénini alqinigha élip qoyup tapilighanlirigha binaen qildim. 22 Emdi silidin ötünimen, dédiklirining sözige kirgeyla; méni silining aldilirigha bir chishlem nan keltürüşke unighayla; shuning bilen sili yep quwwet tépip andin öz yollirigha kéteyleyla, dédi.

23 Lékin u ret qilip: — Yémeymen, dep unimidi. Uning xizmetkarliri hem ayalmu yéyishni uninggha dewet qilishti; u yerdin qopup kariwatta olturdi.

24 Ayalning öyide bir bordaq mozay bar idi. U derhal uni soydi; hem xémir yughurup pétir nan pishürüp berdi. 25 U uni Saul bilen xizmetkarlirining aldigha qoydi. Ular yep bolup, shu kéchisi ketti.

---

□ **28:17** «Perwerdigar özi uchün men arqiliq éytqinini qildi; Perwerdigar padishahliqni ... qoshnanggha, yeni Dawutqa berdi» — oqurmenlarning éside barki, Samuil eslide Saulgha: «Perwerdigar bügün Israilning padishahliqini sendin yirtip élip sendin ewzel bolghan bir yéqininggha tapshurdi» dep Xudaning jazasini uqturghanidi (15:28).

## 29

### *Filistiy emirler Dawutni öz sépidin chiqiriwétidu*

<sup>1</sup> Filistiylar hemme qoshunlirini yighip Afekte jem qildi; Israillar Yizreeldiki bulaqning yénida chédir tiktí. <sup>2</sup> Filistiylarning serdarliri yüz yaki mingdin eskerni bashlap, sep tizip keldi; ularning keynidin Dawut öz ademlirini bashlap Aqish bilen chiqip sep tüzdi.

<sup>3</sup> Filistiylarning emirliri: — Bu Ibraniylar bu yerde néme ish qilidu? — dédi. Aqish Filistiylarning emirlirige: — Bu Israilning padishahi Saulning xizmetkari Dawut emesmu? U bu yerde birnechche kün, birnechche yillardin béri men bilen turghan emesmu? U manga kelgen kündin tartip bu kün'giche uningdin héch eyib bayqimidim, dédi.

<sup>4</sup> Emma Filistiylarning emirliri uninggha achchiqlandi. Filistiylarning emirliri uninggha: — Uni qayturuwet! Bu kishi sen özüng uninggha orunlashturghan jaygha ketsun; biz bilen bille soqushqa chüshmisun, bolmisa, u soqushta bizge reqib bolup qélishi mumkin. Bu adem öz ghojis bilen némisi arqiliq yarishidu? Bu ademlarning bashlirini élish bilen bolmamdu? ■ <sup>5</sup> Bu qiz-ayallar burun uning toghrisida ussul oynap qoshaq qétip: — Saul minglap öltürdi, we Dawut on minglap öltürdi, dégen Dawut emesmu? — dédi.■

<sup>6</sup> Aqish Dawutni chaqirip uninggha: — Perwerdigarning hayati bilen *qesem qilip éytimenki*, sen durus ademsen, séning méning

bilen leshkergahda xizmette bolushung közlimde yaxshi ishtur; chünki manga kelgen künidin tartip bu kün'giche sendin héch yamanliq bayqimidim. Lékin sen emirlerge yaqmapsen. □ <sup>7</sup> Shunga tinch-aman yénip ketkin, bolmisa Filistiylarning emirlirini narazi qilip qoyisen, dédi.

<sup>8</sup> Dawut Aqishqa: — Men néme qildim? Silining qashlirigha kelgen kündin tartip bu kün'giche qilghan qaysi *yamanliqim* üçün méni ghoham padishahning dühmenliri bilen soqushqili barghuzmayla? — dédi.

<sup>9</sup> Aqish Dawutqa jawab bérip: — Közlimde Xudaning bir perishtisidek manga yaxshi ikenlikingni bilimen. Lékin Filistiylarning emirliri séni biz bilen bille jengge chiqmisun dewatidu, dédi.

<sup>10</sup> Shunga ete seherde qopunglar, özüng we bille kelgenler, yeni men xojangning xizmetkarliri; seherde qopunglar, tang yorushi bilenla chiqip kétinglar, dédi.

<sup>11</sup> Shunga Dawut öz ademliri bilen seherde turup Filistiylarning zéminigha mangdi. Filistiylar bolsa Yizreelge chiqti.

## 30

### *Dawut Amaleklerden bala-chaqilirini qutquzidu*

<sup>1</sup> Shundaq boldiki, Dawut we ademliri üçinchi küni Ziklagga yétip keldi; mana, Amalekler jenub terepke we Ziklagga hujum qilip, Ziklagni weyran

□ 29:6 «séning méning bilen leshkergahda xizmette bolushung...» — ibraniy tilida «séning méning bilen leshkergahgha kirip-chiqishing».

qilip ot qoyup köydürgenidi. <sup>2</sup> Ular sheherdiki qiz-ayallarni, chong bolsun, kichik bolsun, ularning hemmisini esirge aldi. Ulardin héchkimni öltürmey, hemmisini élip, yoligha chiqqanidi.

<sup>3</sup> Dawut öz ademliri bilen sheherge kelgende, mana, sheher alliqachan köyüp tügigenidi; ularning ayalliri we oghul-qizliri esirge élin'ghanidi. <sup>4</sup> Emdi Dawut we uning bilen bille bolghan xelq qattiq yigha-zar kötürüshti, taki maghduri qalmighuche yighlashti. <sup>5</sup> Dawutning ikki ayali, Yizreellik Ahinoam bilen Karmellik Nabaldin tul qalghan Abigailmu esirge élin'ghanidi. <sup>6</sup> Dawut qattiq azablandi; chünki barliq xalayıq, herbiri öz oghul-qizliri üçün qayghurup ghezeplinip uni chalma-késeq qilip öltüreyli, déyishiwatatti. Emma Dawut özini Xudasi Perwerdigardin küch-quwwetlendürdi.

<sup>7</sup> Dawut Aximelekning oghli kahin Abiyatargha: — Efodni yénimgha élip kelgin, dédi.□

<sup>8</sup> Dawut Perwerdigardin: — Bu qoshunni qoghlaymu? Ulargha yétishelermenmu? — dep soridi. U: — Qoghla; sen jezmen ulargha yétishiwalisen hem hemmisini qayturup kéleleysen, dédi.

<sup>9</sup> Dawut we uning bilen bille bolghan alte yüz adem bérip BéSOR wadisigha yétip kelgende, keynide sörülüp qalghanlar shu yerde qaldi.

<sup>10</sup> Dawut özi töt yüz adem bilen dawamliq qoghlap mangdi; ikki yüz adem halsirap ketkechke, BéSOR wadisidin ötelmey keynide qalghanidi.

<sup>11</sup> Ular dalada Misirliq bir ademni uchratti. Ular uni Dawutning qéshigha élip kélip, uninggha nan

□ **30:7 «Efodni yénimgha élip kelgin»** — «efod» toghruluq 2:18diki izahatni körüng.

bérip yégüzdi, su ichküzdi; <sup>12</sup> uninggha bir parche enjür poshkili bilen ikki kishmish poshkilini berdi. U bularni yep, uninggha qaytidin jan kirdi; chünki u üç kéche-kündüz nan yémigen, sumu ichmigenidi. <sup>13</sup> Dawut uningdin: — Sen kimgé tewe? Sen qeyerliksen? — dep soridi. U: — Men Misirliq yigit bolup, bir Amalekning qulimen. Lékin men üç kün ilgiri késel bolup qalghachqa, ghojam méni tashliwetti. <sup>14</sup> Biz esli Keretiylerning yurtining jenub teripige we Yehuda zéminigha we Kalebning zéminining jenub teripige hujum qilip bulang-talang qilduq; shundaqla Ziklagni köydürüwetkeniduq, dédi.

<sup>15</sup> Dawut uningdin: — Bizni u *düşmen* qoshuni terepke bashlap baralamsen, dédi. U: — Xudaning nami bilen men séni öltürmeymen, séni ghojangning qolighimu tutup bermeymen dep qesem qilsila, silini u qoshunning qéshigha bashlap baray, dédi.

<sup>16</sup> Uni u yerge bashlap barghanda, mana ular pütkül yerge yéyilip, yep-ichip Filistiylerning zéminidin hem Yehuda zéminidin alghan chong oljiliridin xush bolup ussul oynishiwatatti.

<sup>17</sup> Emma Dawut shu küni gugumdin tartip ikkinchi küni kechkiche ularni urup qirdi. Tögige minip beder qachqan töt yüz yigittin bashqa héchbir adem qéchip qutulmide; <sup>18</sup> we Dawut Amalekler buluwalghan hemme nersini yandurup aldi; özining ikki ayalinimu qutquzuwaldi. <sup>19</sup> Amalekler élip ketken oghul-qiz, mal-mülükler we bashqa hemme nersini Dawut ulardin qayturuwaldi. Héchnéme, chong bolsun kichik bolsun chüshüp qalmighanidi.

<sup>20</sup> *Dawutning ademlidi* qayturuwalghan mallirining aldigha *olja alghan* bashqa qoy we kala padilarni sélip heydep kétiwatatti. *Uning ademliri* kétiwétip: — Bular Dawutning oljisi, déyishti; Dawut ularning hemmisini özige aldi.□

<sup>21</sup> Dawut halsizlinip özi bilen bille baralmighan Bésor wadisining boyida qaldurup ketken ikki yüz ademning qéshigha yétip keldi; ular Dawut we uning bilen kelgen ademlarning aldigha chiqti, Dawut xelqning qéshigha bérip ulargha salam qildi.

<sup>22</sup> Lékin Dawut bilen barghanlarning arisidiki rezil ademler we erzimeslerning hemmisi qopup: — Bular biz bilen barmighandin kéyin biz yandurup alghan oljidan ulargha héch néme bermeyli. Ular peqet herbiri öz xotun-balilirini élip ket-sun, dédi. □ <sup>23</sup> Emma Dawut: — Yaq, i bu-raderlirim; Perwerdigar bizge teqsim qilghanni *ularghimu teqsim* qilmisaq bolmaydu. Chünki U bizni qoghdap bizningkige tajawuz qilghanlarni qolimizgha tapshurdi. <sup>24</sup> Bu ishta kim silerge maqul deydu? Chünki soqushqa chüshkenning ülüshi qandaq bolsa yük-taqlargha qarighuchilarningmu ülüshi shundaq bolidu; hemme adem teng bölüshsun — dédi. <sup>25</sup> Shu künden tartip bu Israil üçhün höküm-belgilime qilip békitildi. Bügün'giche

---

□ **30:20** «Dawutning ademlidi qayturuwalghan mallirining aldigha ... bashqa qoy we kala padilarni sélip heydep kétiwatatti» — belkim Amalekler ilgiri Dawut we ademliridin bu-luwalghan mal emes, belki Amaleklarning özlirining bashqa malliri bolushi mumkin. □ **30:22** «rezil ademler we erzimesler...» — ibraniy tilida: «rezil ademler we Béialning (Iblisning) oghulliri...».

hem shundaq. <sup>26</sup> Dawut Ziklagga yétip kelgende, oljidin dostliri bolghan Yehuda aqsaqallirigha ewetip: — Mana, Perwerdigarning dushmanliridin alghan olja silerge bir sowghat bolsun, dédi.

<sup>27</sup> U oljidin hem Beyt-Eldikilerge, jenubiy Ramottikilerge, Yattirdikilerge, <sup>28</sup> Aroerdikilerge, Sifmottikilerge, Eshtemoadikilerge, <sup>29</sup> Raqaldikilerge, Yerahmeelliklarning sheherliridikilerge we Kényilerning sheherliridikilerge, <sup>30</sup> Xormahtikilerge, Qorashandikilerge, Ataqtikilerge, □ <sup>31</sup> Hébrondikilerge we Dawut we ademliri bille yürgen hemme yerdikilerge sowghat ewetti.

## 31

### *Saul qaza qilidu, Israil meghlup bolidu*

#### *1Tar: 10:1-12*

<sup>1</sup> Emdi Filistiyler Israil bilen jeng qildi. Israilning ademliri Filistiyelarning aldidin qéchip, Gilboa téghida qirip yiqitildi. <sup>2</sup> Filistiyler Saul we uning oghullirini tap bésip qoghlawatatti. Filistiyler bolsa Saulning oghulliri Yonatan, Abinadab, Melkishuani urup öltürdi. <sup>3</sup> Saulning etrapini urush qaplidi; oqyachilar Saulgha yétishti; u ya oqi bilen éghir yarilanduruldi.

<sup>4</sup> Andin Saul yaragh kötürgüchisige: — Qilichingni sughurup méni sanjip öltürüwetkin; bolmisa bu xetnisizler kélip méni sanjip, méni xorluqqa qoyushi mumkin, dédi. Lékin yaragh kötürgüchisi

□ **30:30** «Qorashandikilerge...» — yaki «Borashandikilerge...».

intayin qorqup k tip, unimidi. Shuning bilan Saul qilichni  lip üstige özini tashlidi. <sup>5</sup> Yaragh kötürgüchisi Saulning  lginini körüp, umu oxshashla özini qilichning üstige tashlap uning bilan teng öldi. <sup>6</sup> Shuning bilan Saul,  ch oghli, yaragh kötürgüchisi we uning hemme ademliri shu k nde biraqla  ldi.

<sup>7</sup> Emdi wadining u teripidiki hemde Iordan deryasining bu y qidiki Israillar eskerlirining qachqanliqini we Saul bilan oghullirining  lginini k rginide, sheherlerni tashlap qachti, Filistiylar k lip u jaylarda orunlashti. □

<sup>8</sup> Emdi shundaq boldiki, etisi Filistiylar  lt r lgenlarning kiyim-k cheklirini saldu-ruwalghili kelgende Gilboa t ghida Saul bilan oghullirining  l k yatqanliqini k rdi. <sup>9</sup> Ular uning béshini k sip sawut-yaraghlirini saldurup bularni Filistiylarning zéminining hemme yerlirige apirip butxanilirida we xelqning arisida bu xush xewerni tarqatti. □ ■ <sup>10</sup> Ular uning sawut-yaraghlirini Ashtarot butxanisida qoyup  l kini Beyt-Shan shehiridiki s pilgha  sip qoydi.

<sup>11</sup> Emdi Yabesh-Gil adta olturghuchilar Filistiylarning Saulgha n me qilghinini anglighanda <sup>12</sup> ularning ichidiki hemme baturlar atlinip k chiche m ngip, Saul bilan oghullirining

□ **31:7** «Iordan deryasining bu y qi...» — belkim Iordan deryasining gherbiy teripini körsitidu. □ **31:9** «Ular ...

**sawut-yaraghlirini saldurup bularni Filistiylarning z minining hemme yerlirige apirip butxanilirida ...xush xewerni tarqatti»** — yaki «Ular ... sawut-yaraghlirini saldurup,  lanchilarni Filistiylarning zéminining hemme yerlirige ewetip butxanilirida ...xush xewerni tarqatti». ■ **31:9** 1Tar. 10:9



ölüklirini Beyt-Shandiki sépildin chüshürüp, ularni Yabeshke élip bérip u yerde köydürdi. <sup>13</sup> Andin ularning söngeklirini Yabeshtiki yulghunning tüwige depne qilip yette kün roza tutti.

**Muqeddes Kalam (latin yéziq)**  
**The Holy Bible in the Uyghur language, written in**  
**Latin script**

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 12 Sep 2021

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5